

WE ARE LEARNING TURKISH

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ

VOLUME 4

CHAPTERS

31 – 40

BEKİRCAN TAHBERER
INSTRUCTOR OF TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE/
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETMENİ

©Bekircan Tahberer 2015 Vancouver – Canada. Tüm Hakları Saklıdır.

İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.

© Copyright Bekircan Tahberer, 2015 Vancouver - Canada. All rights reserved.

FOREWORD

This is the fourth volume of *We are Learning Turkish* (Türkçe Öğreniyoruz), a complete course in Turkish that comprises four volumes. Each volume has 10 chapters that aim to help students understand, write, read and speak the Turkish language through a step by step approach.

The format of *We are Learning Turkish* has been modelled after the Lado English Series (© 1980):

- 1- Each chapter begins with a short conversation and some exercises in order to prepare students for the context of that chapter.
- 2- Each chapter contains three to five grammar topics titled *Ders*, each following with exercises to help students become familiar with the grammar they have just studied.
- 3- Each chapter has a short dialog called *Konuşma* (Speak) that gradually becomes more extensive for students to read and practise the daily spoken Turkish.
- 4- *Okuma* (Read) at the end of each chapter offers contextual and some interesting topics about the Turkish culture, people and country.

The chapters 4 to 12 also include a list of new words to help students concentrate on learning but after chapter 12, students are encouraged to use a dictionary, which is also an important learning tool.

The author began to teach Turkish in 1982 using the available text books then. Although the idea to write a comprehensive text book developed shortly after the early years, the project was postponed until 2007 after the author and his family had immigrated to Canada in 2005. The teaching method of *We are Learning Turkish* (Türkçe Öğreniyoruz) was tested through countless students and the positive feedback encouraged the author to publish it.

Bekircan Tahberer
2015 Vancouver, BC
Canada

YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERSLERİ

Gerek Türkiye'nin dünyaya açılma sürecinde gösterdiği başarı gerekse Asya'daki Türk cumhuriyetlerinde Türkiye Türkçesi'ne gösterilen ilgi nedeniyle Türkçe eğitimi her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı Türkçe cümle kurma kurallarını düzenli bir şekilde sıralanmış konularla öğrencilerin önüne koyarak Türk dilini öğrenmelerini sağlamaktır.

Çalışmanın tamamı, her biri on bölümden oluşan dört kitapta toplanmıştır. Her bölüm, o bölümde öğretilecek gramer kurallarından örnekler içeren bir konuşma parçasıyla başlamaktadır. İpucu kelime ve birer örnek cümle ile öğrencilerin konuya yakınlık sağlaması için bir sayfalık alıştırmalar konuşma parçasını takip eder. Alıştırmaları yaparken konuya yakınlık kazanan öğrenciler, verilen gramer bilgisi ile konuyu iyice öğrenmiş olacaktır. Her bölümde, öğretilmesi planlanan ve birbiriyle ilintilerine göre belirlenen üç ile beş civarında gramer konusu ele alınmaktadır. Her gramer konusundan sonra ipucu ve örnek cümlelerle öğrencilerin öğretilen konuları iyice anlamalarını sağlayacak alıştırmalar hazırlanmıştır.

Bir ülkenin dilini kültüründen ayırmak mümkün değildir, o nedenle dil eğitimi aynı zamanda kültür eğitimi de demektir. Yukarıda bahsi geçen alıştırmalar bu temel kurallar gözönüne alınarak hazırlanmıştır. Her bölümde öğretilmesi planlanan gramer konuları tamamlandıktan sonra bir *konuşma* ve bir de *okuma* parçası bulunmaktadır. *Konuşma* parçaları, öğrencilerin günlük konuşma dilini öğrenecekleri konuların iki veya daha fazla kişi tarafından tartıştığı konulardan oluşmaktadır. Türkiye'yi ve Anadolu kültürlerini çeşitli açılardan tanıtmayı amaçlayan *okuma* parçaları ise Türkiye ile ilgili turistik ve coğrafi bilgiler, Anadolu ve Cumhuriyet tarihi, Türk sanatı ve müziği gibi konulardan oluşmaktadır.

Öğrenciler okuma parçasını yüksek sesle okuduktan sonra öğretmenlerinin gözetiminde kendi dillerine çevirecekler ve böylece çeviri yapma kuralları ile Türkçe gramerini daha iyi anlamaları sağlanacaktır. Her okuma parçasından sonra beş ile on beş arası soru bulunmaktadır ve sorular çoğunlukla öğrencilerin kendi başlarına cevaplayabilecekleri şekilde düzenlenmiştir. Bu sayede öğrencilerin kendilerine sorulan sorulara cevap verme yeteneği kazanması sağlanırken o bölümde verilmesi amaçlanan bilgiler tamamlanmaktadır.

Toplam kırk bölümden oluşan dört kitaplık çalışmanın tamamı 40. Bölüm hariç yukarıdaki sistem bütünlüğü içinde hazırlanmıştır; 40. Bölüm ise tüm kitabın özeti sayılabilecek alıştırmalardan oluşmaktadır. Öğrenciler bu alıştırmaları yaparken 39 bölüm boyunca öğrendiklerini hatırlayıp tekrar etmiş olacaklardır. *Türkçe Öğreniyoruz*, Türk dilini öğrenenler için de büyük kolaylıklar sağlayan bir sistemde hazırlanmıştır.

Bekircan Tahberer

Türkçe Eğitmeni

Vancouver, BC Kanada – 2015

INDEX

	<u>Page</u>
31. Bölüm	
Conversation: <i>Söz verme ve sözünü tutma</i>	9
Alıştırmalar	9
1. Ders: A) Adverbs of frequency (<i>Sıklık belirten zarflar: bazen, genellikle, hep, daima, her zaman, sık sık, nadiren</i>): <i>Ali her zaman çalışkandır.</i>	
B) Questions with <i>how often</i> (<i>ne kadar sık</i> ile sorular); answers with <i>often</i> (<i>sık sık</i> ile cevaplar)	
C) Questions with <i>ever</i> (<i>hiç</i>) and answers with <i>never</i> (<i>asla</i>) and <i>on the contrary</i> (<i>bilakis</i>)	11
Alıştırmalar	11
2. Ders: possible and as ... as possible (<i>mümkün oldukça</i>): <i>Ben mümkün oldukça sık Türkiye'ye giderim.</i>	12
Alıştırmalar	13
3. Ders: A) for (<i>-dir -dır, -dur, -dür</i> ile cümleler): <i>Üç yıldır Kanada'da yaşıyoruz.</i>	
B) since (<i>-den / -dan</i> beri ile cümleler): <i>Sabahtan beri çalışıyorum.</i>	14
Alıştırmalar	14
4. Ders: up to, until (<i>-(y)e / -a kadar</i> ile cümleler): <i>Biz akşama kadar ders çalıştık.</i>	15
Alıştırmalar	15
Speaking (<i>Konuşma</i>): Halil ve Sevinç: <i>Gelecek hafta bir iş görüşmesi için Çanakkale'ye gidebilir misin?</i>	16
Reading (<i>Okuma</i>): İlk Türk Kadın Savaş Pilotu Sabiha Gökçen (1913–2001)	17
32. Bölüm	
Conversation: <i>Türkiye'de okuma ve çalışma</i>	19
Alıştırmalar	19
1. Ders: Present Perfect Continuous Tense (<i>-makta / -mekte olmak: geçmişte başlayıp devam eden zaman</i>): <i>İki yıldır Türkiye'de yaşamaktayım.</i>	21
Alıştırmalar	22
2. Ders: Subordinated sentences with <i>when</i> (<i>-ince, -diğinde ve -diği zaman ile yan cümleler</i>): <i>Türkiye'ye gidince sizi ararım.</i>	22
Alıştırmalar	23
3. Ders: Negative subordinated sentences with <i>when</i> (<i>-meyince, -mediğinde, ve -mediği zaman ile yan cümleler</i>): <i>Sen gelmeyince biz de gitmedik.</i>	24
Alıştırmalar	24
4. Ders: -irken ve iken ile yan cümleler (<i>subordinated sentences with <i>while</i></i>): <i>Sen gelirken biz gidiyorduk.</i>	25
Alıştırmalar	26
Speaking (<i>Konuşma</i>): Mustafa ve Rachel: <i>Selam Mustafa, seni bekliyordum...</i>	27
Reading (<i>Okuma</i>): Türk hamamında bir Kanadalı	28
33. Bölüm	
Conversation: <i>Balık avına gitme</i>	30
Alıştırmalar	31
1. Ders: Probable / possible conditional <i>if</i> sentences (<i>Eğer, -se (ise) ile olabilir / gerçekleşebilir şart cümleleri</i>): <i>Eğer taksiye binersen çabuk gidersin.</i>	32

Alıştırılmalar	32
2. Ders: Conditional <i>if</i> sentences in Present Continuous Tense (<i>Eğer, -yorsa ile şimdiki zamanda şart cümleleri</i>): <i>Eğer Türkçe öğrenmek istiyorsan, çok çalışmalısın.</i>	33
Alıştırılmalar	33
3. Ders: Improbable / impossible conditional <i>if</i> sentences (<i>Eğer, -seydi / -saydı ile imkânsız/ gerçekleşmeyecek cümleler</i>): <i>Eğer bilseydim sizinle giderdim.</i>	34
Alıştırılmalar	34
4. Ders: Subordinated sentences with <i>if</i> ... (-<i>ip</i> –<i>madığı</i> - yapıp yapmadığı ile yan cümleler) : <i>Onun gelip gelmeyeceğini bilmiyorum.</i>	35
Alıştırılmalar	36
Speaking (<i>Konuşma</i>): Russ ve Hilary: <i>Gelecek hafta tura katılsak nasıl olur?</i>	36
Reading (<i>Okuma</i>): Nazım Hikmet 1902 –1963	37

34. Bölüm

Conversation: <i>Kaybedip bulma</i>	40
Alıştırılmalar	41
1. Ders: Story Past Tense with the verb ‘to be’ (<i>olmak fiili ile -mişli geçmiş zaman</i>): <i>Selin geçen hafta hastaymış.</i>	42
Alıştırılmalar	42
2. Ders: A) Story Past Tense in Present Cont. Tense (<i>-yor/–miş ile -mişli geçmiş zaman</i>): <i>Hakan bugün Kanada’ya geliyormuş.</i> B) Story Past Tense in Simple Present Tense (<i>-r/-miş ilemişli geçmiş zaman -r, -ir, -ur etc. / –miş</i>): <i>Onlar hergün baklava yermiş.</i>	43
Alıştırılmalar	44
3. Ders: A) Story Past Tense in Past Tense (<i>–miş/-di ilemişli geçmiş zaman</i>): <i>Hakan geçen yıl Kanada’ya gelmişti.</i>	44
Alıştırılmalar	45
4. Ders: A) Story Past Tense in Future Tense (<i>ecek/–miş ilemişli geçmiş zaman</i>): <i>Hakan yarın okula başlayacakmış.</i>	45
Alıştırılmalar	46
Speaking (<i>Konuşma</i>): Mary ve Doğan: <i>David evlenmiş, duydun mu?</i>	46
Reading (<i>Okuma</i>): Nasreddin Hoca – Bir varmış, bir yokmuş!	48

35. Bölüm

Conversation: <i>Okula kabul edilme</i>	50
Alıştırılmalar	51
1. Ders: Passive with -l and –n in Present ContinuousTense (<i>-l ve -n + iyor ile Şimdiki Zaman’da Edilgen Cümleler</i>): <i>Yollar önce tamir ediliyor ve sonra temizleniyor.</i>	52
Alıştırılmalar	53
2. Ders: Passive with -l and –n in Simple Present Tense (<i>-l ve -n + -r ile Geniş Zaman’da Edilgen Cümleler</i>): <i>Yollar önce tamir edilir ve sonra temizlenir.</i>	53
Alıştırılmalar	53
3. Ders: Passive with -l and –n in Past Continuous Tense (<i>-l ve –n ile Geçmişte Devam eden Zaman’da Edilgen Cümleler</i>):	

<i>Yollar önce tamir ediliyor ve sonra temizleniyordu.</i>	54
Alıştırmalar	54
4. Ders: Passive with -l and -n in Past Tense (-l ve -n ile Geçmiş Zaman'da <i>Edilgen Cümleler</i>): <i>Yollar önce tamir edildi ve sonra temizlendi.</i>	55
Alıştırmalar	55
5. Ders: Passive with -l and -n in -miş Past Tense (-l ve -n ile Mişli Geçmiş Zaman'da <i>Edilgen Cümleler</i>): <i>Yollar önce tamir edilmiş ve sonra temizlenmiş.</i>	55
Alıştırmalar	56
6. Ders: Passive with -l and -n + modal verbs (-l ve -n + -abilmek / -ebilmek <i>ile Edilgen Cümleler</i>): <i>Yollar önce tamir edilebilir ve sonra temizlenebilir.</i>	56
Alıştırmalar	56
Speaking (<i>Konuşma</i>): Arzu ve Tim: <i>Havai fişek gösterilerinden hoşlanır mısın?</i>	57
Reading (<i>Okuma</i>): Mimar Sinan 1490-1588	58

36. Bölüm

Conversation: <i>Duyduğunu ve gördüğünü anlatma</i>	60
Alıştırmalar	61
1. Ders: Subordinated sentences as the object of the main sentences with past and future tense participles (-ecek, -acak ve -dik, -dık, -dük, -duk + ismin <i>halleri ile yan cümleler - nesne cümleleri</i>): <i>Ben, sizinle burada karşılaşacağımı sanmıyordum.</i>	62
Alıştırmalar	62
2. Ders: Direct Speech (<i>Doğrudan anlatma</i>): <i>Hasan bana, "Bu sabah geç uyandım", dedi.</i>	63
Alıştırmalar	63
3. Ders: Direct Speech with <u>demek</u> and <u>ki</u> (<u>demek</u> ve <u>ki</u> ile doğrudan anlatma): <i>Hasan bana dedi ki, "Bu sabah geç uyandım".</i>	64
Alıştırmalar	64
4. Ders: A) Direct Speech with <u>diye</u> (<u>diye</u> ile doğrudan anlatma): <i>Oya bu sabah "Nasılsınız?" diye sordu.</i> B) because or so that meaning of <u>diye</u> : <i>Sen içersin diye kahve ayırdık.</i>	65
Alıştırmalar	66
5. Ders: A) Indirect Speech with the Future Tense Suffix (-ecek / -acak ile <i>dolaylı anlatma</i>): <i>Hasan bana bu sabah geç kalkacağını söyledi.</i> B) Indirect Speech with the Past Tense Suffix (-dik, -dık, -dük, -duk ile <i>dolaylı anlatma</i>): <i>Hasan bana bu sabah geç kalktığını söyledi.</i>	67
Alıştırmalar	67
6. Ders: Indirect Speech with the verb sormak (<i>sormak</i> fiili ile dolaylı cümleler): <i>Hasan bize yarın ne yapacağımızı sordu.</i>	68
Alıştırmalar	69
Speaking (<i>Konuşma</i>): Emily ve Mete: <i>Dün bir başka arkadaşım aradı ve festivale katılan Türk filmlerinden birisini gördüğünü söyledi.</i>	70
Reading (<i>Okuma</i>): Ressam, Arkeolog ve Müzeci Osman Hamdi Bey (1842 - 1910)	71

37. Bölüm

Conversation: <i>Okulu bitirmeyi, iş aramayı ve çalışmayı planlama</i>	74
Alıştırmalar	75
1. Ders: Infinitive as the object of the verb (<i>Cümlelerin nesnesi olarak infinitive</i>):	

A) In an infinitive sentence, secondary verb takes the noun case ending, while the main verb is conjugated: <i>Ben yemek pişirmeyi biliyorum.</i>	
B) Subordinated sentences as the object of the main clause (<i>Ana cümlelerin nesnesi olarak yan cümleler</i>): <i>Ben, senin onu sevdiğini, biliyorum.</i>	76
Alıştırmalar	77
2. Ders: Subordinated sentences with <i>because</i> (<i>çünkü</i> ve <i>-eceği, -acağı / -diği, -dığı, -düğü, -duğu için</i> ile yan cümleler): <i>Sen şanslısın çünkü Türkçe öğreniyorsun. Sen Türkçe öğrendiğin için şanslısın.</i>	77
Alıştırmalar	78
3. Ders: Sentences with <i>as long as</i>: <i>-diği sürece /müddetçe</i> (<i>-diği sürece /müddetçe</i> ile cümleler): <i>Param olduğu sürece sorun yok.</i>	79
Alıştırmalar	79
4. Ders: Sentences with conjunctions <i>although, even though and in spite of</i> (<i>-diği hâlde</i> ve <i>-e rağmen</i> ile cümleler): <i>Susan Türkçe bilmediği halde Türkiye gezisinden çok hoşlandı.</i>	80
Alıştırmalar	80
5. Ders: Sentences with <i>the more / as+verb</i>, and <i>since+verb</i> (<i>-dikçe ... daha</i> ve <i>-diğinden beri</i> ile cümleler): A) <i>-dikçe</i> (<i>-dikça, -dükçe, -dukça / -tikçe</i> etc.) <i>daha ...</i> <i>Türkçe'yi öğrendikçe daha çok seviyorum.</i> B) <i>-dığı -n - dan beri</i> ile cümleler (= <i>since doing</i>): <i>Ben koşmaya başla - dığı - m - dan beri kendimi daha iyi hissediyorum.</i>	81
Alıştırmalar	82
Speaking (<i>Konuşma</i>): <i>Jacqueline ve Nadir: Bu akşam balık yemeye ne dersin?</i>	82
Reading (<i>Okuma</i>): <i>Türk Yemekleri: İmambayıldı ve Karnıyarık</i>	84
38. Bölüm	
Conversation: <i>Türk müziği hakkında tartışma</i>	87
Alıştırmalar	88
1. Ders: would rather, rather than (<i>-tense</i>) and instead of, in place of (<i>yerine</i>): <i>Ben Almanca öğrenmektense (öğrenmek yerine) Türkçe öğrenmeyi tercih ederim.</i>	89
Alıştırmalar	89
2. Ders: Future Past Tense (<i>-ecekti, -acaktı</i> ile <i>gelecek zamanın geçmişi</i>): <i>Yarın tatile çıkacaktık ama hastalandığımız için gidemeyeceğiz.</i>	90
Alıştırmalar	90
3. Ders: will have done and will be doing /will have been doing (<i>-miş olmak / -iyor olmak</i> ile cümleler): <i>Ben yarın bu saatlerde kalkmış olacağım / kalkıyor olacağım.</i>	91
Alıştırmalar	92
4. Ders: get or make someone/something do something (<i>-dirmek / tirmek</i> ve <i>-ata / -ada</i> ile cümleler): <i>Bu sabah arabayı çalıştırdım ve işe gittim.</i>	92
Alıştırmalar	93
5. Ders: Derivational Affixes (<i>Yapım Ekleri</i>): A) -lı, -li, -lu, -lü (<i>with</i> suffixes): Hüseyin başarılı bir işadamdır. B) -sız, -siz, -suz, -süz (<i>without</i> suffixes): Canan bilgisiz bir ev kadını değildir. C) -lık, -lik, -luk, -lük (to form nouns and adjectives): Masada tuzluk yok. D) -cı, -ci, -cu, -cü : Süleyman iyi bir aşçı mıdır? E) -cık (-cik, -cuk, -cük : Kedicik çok hastalanmıştı.	94

Speaking (<i>Konuşma</i>): Victoria ve Emel: <i>Türkiye’de ne tür müzikler yapılıyor?</i>	95
Reading (<i>Okuma</i>): Türk Piyanist Fazıl Say	96

39. Bölüm

Conversation: <i>Uygarlıkların Beşiği Anadolu’yu Tanıma</i>	99
Alıştırmalar	101
1. Ders: <i>Subordinated sentences with that conjunction (-ıgını, -ıgına, -ıgından ile yan cümleler): Tanıştığımıza memnun oldum.</i>	102
Alıştırmalar	102
2. Ders: Subordinated sentences with whenever (ne zaman ... -ise... ile yan cümleler): <i>Ne zaman Türkiye’ye gitsem müzeleri gezerim.</i>	103
Alıştırmalar	103
3. Ders: Subordinated sentences with as if, as though (-mış gibi hissetmek / gelmek ile yan cümleler): <i>Ne zaman Kapadokya’ya gitsem farklı bir gezegendeymiş gibi hissediyorum.</i>	104
Alıştırmalar	104
4. Ders: <i>Subordinated sentences with question word mi, mi, mu, mü that don’t constitute questions (Soru kelimesi mi, mi, mu, mü ile soru olmayan yan cümleler):</i> <i>Biraz para kazandım mı, hemen bir araba alacağım.</i>	105
Alıştırmalar	105
5. Ders: Derivation Affixes (<i>Yapım Ekleri</i>): yavaş – ça , kadın- cağız , çağ – daş , bir – er , A) –ce, (-ca / -çe, -ça) (added to nouns to express reletativity and similarity) B) –ceğiz, -cağız (-çeğiz, -çağız) to express pity and conscience C) –daş (-deş / -taş, -teş) to express equality, partnership and membership. D) –er (-ar): added to numbers to form distribution. The buffer –ş- is employed when a number ends with a vowel. E) –msi (-ımsı, -imsi, -umsu, -ümsü) to express similarity.	106
Speaking (<i>Konuşma</i>): Lydia, Cengiz, Serap, Şeyda ve Doğukan: <i>Söyler misin kuzum, neden bu kadar heyecanlanıyorsun bu Çatal Höyük konusunda?</i>	107
Reading (<i>Okuma</i>): Türkiye’de Kütüphanecilik	109

40. Bölüm

Alıştırmalar	113

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 31. BÖLÜM

SÖZ VERME VE SÖZÜNÜ TUTMA

Salih: Ömer güvenilir bir insan mıdır?

Melih: Evet, sanırım o **genellikle** güvenilir bir insandır.

Salih: O her zaman sözünü tutar mı?

Melih: Ömer **mümkün oldukça** sözünü tutmaya çalışır ama **daima** öyle değildir. Neden soruyorsun?

Salih: Dün benden borç istedi.

Melih: Hım, bilmiyorum. O **çoğunlukla** dürüst bir insandır, **asla** yalan söylemez.

Salih: Anlıyorum. O dürüst bir insan olabilir ama **her zaman** disiplinli midir?

Melih: Bildiğim kadarıyla onun **sık sık** parasal sorunları vardır. Sanırım biraz disiplinsiz bir kişiliğe sahip.

Salih: Peki, şimdi ben ne yapmalıyım? Ona söz vermedim ama param yok, diyemem. Ben **nadiren** iyi bir bahane uydurabilirim. Ona istediği parayı vereyim mi?

Melih: Buna karar vermek **hiç** kolay değil. Doğrusu, seni etkilemek istemem. En iyi kararı **daima** sen verebilirsin.

ALİŞTIRMALAR

İpucu kelimeleri kullanarak örnek cümleler gibi cümleler kurun.

1-

O / güvenilir bir insan?

genellikle

O güvenilir bir insan mıdır?

Evet, o genellikle güvenilir bir insandır.

O / dakik bir insan?
çoğunlukla

Hasan / çalışkan bir insan?
nadiren (*hayır*)

Sen / neşeli bir insan?
daima

Aslı / yalancı?
asla (*hayır*)

2- Cevaplarda **nadiren** kullanın.

Onlar / hiç sizi ziyaret etmek zamanı olmak Onlar hiç sizi ziyaret eder mi?
Onların nadiren zamanı vardır.

O / hiç seni aramak?
hatırlamak

Sen / hiç tatile gitmek?
tatil için parası olmak

Ali / hiç dans etmek?
dışarı çıkmak

Semra / hiç çalışmak?
paraya ihtiyacı olmak

3- Cevaplarda **mümkün oldukça**'yı kullanın.

O / sözünü tutmak O her zaman sözünü tutar mı?
Evet, o **mümkün oldukça** sözünü tutmaya çalışır.

Sen / borcunu ödemek
.....

Veli / dakik olmak?
.....

Siz / her gün kitap okumak?
.....

Onlar / eğlenmek?
.....

1. DERS

Sıklık belirten zarflar ile basit cümleler (*simple statements with adverbs of frequency*): Ali **her zaman çalışkandır**.

bazen

genellikle

hep

Hakan **daima** doğruyu söyler (söylemez / söyler mi? / söylemez mi?).

her zaman

sık sık

nadiren

O **bazen** (*genellikle, hep, daima, sık sık, her zaman, nadiren*) yalan söyler mi?

Hayır, o **asla** (*hiçbir zaman*) yalan söylemez.

Ne kadar sık (*how often*) ile sorular – **sık sık** (*often*) ile cevaplar

Ne kadar **sık** tatile çıkarsınız? **Sık sık** tatile çıkarız.

Çok sık tatile çıkmayız.

Hiç (*ever*) ile sorular – **asla** (*never*) ve **bilakis** (*on the contrary*) ile cevaplar

Kışın **hiç** tatile gider misiniz? Hayır, biz **asla** kışın tatile gitmeyiz.

Yazın **hiç** tatile **gitmez misiniz?** **Bilakis**, biz yazın **sıkça** tatile gideriz.

Adverbs of frequency always follow the subject. **Asla** / **hiçbir zaman** are only used in negative and negative interrogative sentences.

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak sıklık belirten zarflarla cümleler kurun.

genellikle

Elif meşgûl müdür?

Evet, o genellikle meşguldür.

daima

Marmaris'te hava sıcak mıdır?

.....

<i>her zaman</i> Çiçekler güzel midir?		.....
<i>bazen</i> Televizyon ilginç midir?		.....
<i>nadiren</i> İstanbul trafiği düzenli midir?		.....
<i>asla</i> Süpermen korkak mıdır?		.....
<i>hep</i> Ece Ali'yi düşünür mü?		.....
<i>hiçbir zaman</i> Türkiye sıkıcı bir ülke midir?		.....

2. DERS

Mümkün ve **mümkün oldukça** ile cümleler (*statements with possible and as ... as possible*):
Ben mümkün oldukça sık Türkiye'ye giderim.

mümkün = possible

Vancouver'da Türkçe öğrenmek **mümkündür**.

Karlı havada araba sürmek **mümkün** değildir.

Senin Türkçe öğren**men** **mümkündür**. **Onun** Türkçe öğren**mesi** **mümkündür**.

mümkün olmak = to be possible + **oldukça** = quite, fairly

Yarın bana biraz borç vermen **mümkün olacak** mı? (olur mu?) Hayır, (mümkün) **olmayacak**.

Vancouver ucuz bir şehir midir? Hayır, o **oldukça** pahalı bir şehirdir.

mümkün oldukça = as ... as possible

Ben **mümkün oldukça iyi** Türkçe öğrenmek istiyorum. (*as well as possible*)

O **mümkün oldukça yavaş** yürümek zorundadır. (*as slowly as possible*)

Bizim **mümkün oldukça çabuk** iş bulmamız gerekiyordu. (*as fast as possible*)

ALİŞTIRMALAR

1- **mümkün** ile sorular sorun ve cevap verin.

Susuz yaşamak (hayır) Susuz yaşamak mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir.

Çalışmadan para kazanmak (hayır)

Türkiye’de vapurla gezmek (evet)

Vancouver’da kayak yapmak (evet)

Ateşsiz yemek pişirmek (evet)

2- **mümkün olmak** ile sorular sorun ve cevap verin.

Sen / yarın onu görmek? (hayır) Yarın onu görmek mümkün olacak mı? Hayır, olmayacak.

O / yarın beni ziyaret etmek? (evet)

Ali / dün işe gitmek? (hayır)

Can / gelecek hafta gelmek (evet)

Biz / bugün o filmi görmek (hayır)

3- Sorulara **mümkün oldukça** ile cevap verin.

Sen ne kadar hızlı Türkçe öğrenmek istersin? (*hızlı*)

-Ben **mümkün oldukça** hızlı Türkçe öğrenmek isterim.

Ali ne kadar para kazanmak zorundadır? (*fazla*)

-.....

Onlar ne zaman Türkiye’ye gitmek isterler? (*yakın bir zamanda*)

-.....

Siz hep nasıl bir evde yaşamak istediniz? (*geniş*)

-.....

Hüseyin'in nereye gitmesi gerekiyordu? (*uzak bir yere*)

.....

Mary'nin kaç kelime ezberlemesi lazım? (*çok*)

.....

Bizim ne kadar şeker ihtiyacımız var? (*az*)

.....

Nasıl bir insan olmak lazım? (*dürüst*)

.....

3. DERS

A) **-dir (-dır, -dur, -dür)** ile cümleler (*for*): *Üç yıldır Kanada'da yaşıyoruz.*

Kaç aydır Türkçe öğreniyorsunuz? Üç aydır Türkçe öğreniyoruz.

Kaç gündür buradasınız? İki gündür buradayız.

Ne kadar zamandır bu evde oturuyorsunuz? Yıllardır bu evde oturuyoruz.

The suffix **-dir** and its variations are used to indicate an activity that has been going on for a definite period of time, e.g. days, weeks, months, years.

B) **-den / -dan beri** ile cümleler (*since*): *Sabahtan beri çalışıyorum.*

Ne zamandan beri Türkçe çalışıyorlar? Geçen haftadan beri Türkçe çalışıyorlar.

Kaç yıldan beri Türkiye'de yaşıyorsun? Beş yıldan beri (2003'ten beri) Türkiye'de yaşıyorum.

O ne zamandan beri yemek yemedi? Öğleden beri yemek yemedi.

-den / -dan (-ten / -tan after sharp consonants) **beri** indicates an action that has started at some certain time in the past and still continues.

.....

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak **-dir** ve **-den beri** ile sorulara cevap verin.

Canan ne zamandır tıp okuyor (üç yıl) O üç yıldır tıp okuyor.

Ne zamandan beri Ankara'dasınız? (1988) Biz 1988'den beri Ankara'dayız.

Onlar kaç yıldır arkadaştır? (birkaç)

Senin kaç yılından beri evin var? (2001)

Cem ne zamandır orada çalışır? (iki gün)

Beni ne zamandan beri arıyorsunuz? (Aralık)

Sema ile kaç gündür görüşüyorlar? (on)

Sami kaç saattir uyuyordu ? (sekiz)

Hangi günden beri, dediniz? (Pazartesi)

Ne zamandır ilaç içmiyorsunuz? (aylar)

4. DERS

-(y)e / -a kadar ile cümleler (*up to, until*): *Biz akşama kadar ders çalıştık.*

Biz akşama **kadar** sizi bekledik. Ne zamana **kadar** beklediniz?

O saat yediye **kadar** bizi aramadı. Saat kaç **kadar** aramadı?

Nereye **kadar** yürüdünüz? Yolun sonuna **kadar** yürüdük.

Sen ne zamana **kadar** burada kalacaksın? Gelecek hafta sonuna **kadar**.

-ene / -ana kadar *with verb phrases*

Sen gelene **kadar** burada bekleyeceğiz. O anlatana **kadar** seni tanıımıyorduk.

-e / -a kadar indicates a limit in time or distance.

.....

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak **-e / -a kadar** ve **-ene / -ana kadar** ile cümleler kurun.

Can / gelecek yıl /okula gitmek (future t.) Can gelecek yıla kadar okula gidecek.

Siz gelmek / biz oturmak (past t.) Siz gelene kadar biz oturduk.

O / sabah / uyumak (cont. t.)

Ben / kitabı bitirmek / o susmak (past t.)

Biz / Ağustos / Türkiye’de kalmak (future t.).....

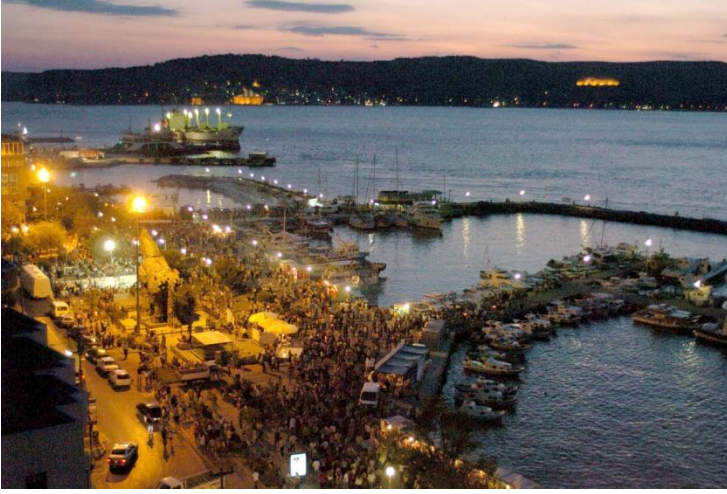
Sen uyumak / ben kitap okumak (simple t)

Ben /saat sekiz / TV seyretmek (past cont. t.).....

Mecnun ölmek / Leyla’yı sevmek (future t.)

Cem / İzmir / uçakla gitmek (present t.)

KONUŞMA

Halil: Gelecek hafta bir iş görüşmesi için Çanakkale'ye gidebilir misin? Benim burada kalıp bazı işleri halletmem gerekiyor.

Sevinç: Zevkle giderim. Eskiden beri Çanakkale'yi merak ederim ama bir türlü oraya gitme şansım olmadı.

Halil: Çok iyi o zaman! Orada sadece birkaç

saatlik bir işin olacak. Görüşmeni bitirdikten sonra Çanakkale'yi gezebilirsin. İstersen şirketin arabalarından birisiyle git. Böylece Çanakkale Şehitliği ve Truva harabelerine de gidebilirsin.

Sevinç: Harika olur. Çanakkale hakkında çok şey duydum ama gitmeden önce bir şeyler okusam iyi olur.

Halil: Haklısın, birşeyler okumadan gitmemek lazım. Çanakkale Savaşı Birinci Dünya Savaşı'nın en önemli savaşlarından birisidir. Oradaki şehitlikler ve savaş alanları çok etkileyicidir. Ayrıca Çanakkale Savaşları Müzesi'nde de görecek çok şey var.

Sevinç: Tamam bu akşam internette bir araştırma yaparım.

Halil: Bende Çanakkale hakkında çok güzel bir kitap var, birkaç gün için sana ödünç verebilirim. Dur, hemen bulayım. İşte, al.

Sevinç: Çok düşüncelisin. Çanakkale'den gelene kadar bu kitap bende kalabilir mi?

Halil: Tabii kalabilir, şimdilik benim ona ihtiyacım yok. Zaten uzun zamandır kullanmıyordum. Çanakkale'den döndükten sonra geri verebilirsin.

Sevinç: Çok teşekkür ederim.

Halil: Troy filmini gördün mü?

Sevinç: Evet, gördüm.

Halil: O filmdeki tahta at şimdi nerede biliyor musun?

Sevinç: Hayır, bilmiyorum. Nerede?

Halil: Tahta at 2004 yılından beri Çanakkale limanındaki parkta duruyor. Limanı gezip tahta atı mutlaka görmelisin. Fotoğraf makineni de götürmeyi unutma.

Sevinç: Tamam. Mümkün oldukça çok fotoğraf çekerim, sonra birlikte bakarız.

OKUMA

İlk Türk Kadın Savaş Pilotu Sabiha Gökçen (1913–2001)

Mustafa İzzet Bey ile Hayriye Hanım'ın kızı Sabiha, 22 Mart 1913'te Bursa'da dünyaya geldi. Küçük yaşta anne ve babasını kaybetti ve onu ağabeyi büyüttü. Sabiha, 1925'te 12 yaşındayken Cumhurbaşkanı Atatürk ile tanıştı ve ona okumak istediğini söyledi. Böylece Atatürk onu evlat edindi ve Ankara'ya götürdü.

Sabiha Gökçen, 1935'te havacılığa ilgi duydu. Atatürk'ün desteği ile Türk Kuşu Sivil Havacılık Okulu'nda planör eğitimi aldı. Daha sonra Eskişehir Havacılık Okulu'na

gitti. 25 Şubat 1936'da ilk defa motorlu uçak ile uçmaya başladı. Sabiha çok başarılı oldu ve

Atatürk ona, *“Beni çok mutlu ettin. Şimdi artık senin için planladığım şeyi açıklayabilirim. Sen dünyada ilk askeri kadın pilot olacaksın”*, dedi.

Eskişehir Uçuş Okulu'nda, 1936-1937 yıllarında 11 ay özel eğitim aldı.

Gökçen, diplomasını aldıktan sonra Eskişehir'deki hava alayında 6 ay görev yaptı. Bu sırada Trakya ve Ege manevralarına katıldı. 1937 yılında

Tunceli Harekatı'na katılan Gökçen, bu harekattaki rolü ile dünyanın ilk kadın savaş pilotu oldu.

Sabiha 1938'de uçağıyla tek başına Balkan ülkeleri turuna çıktı. Atina, Sofya, Belgrat ve Bükreş'i ziyaret etti. Bu uçuş nedeniyle Sabiha'nın ünü dünyaya yayıldı. Sabiha Gökçen, 1940 yılında Üsteğmen Kemal Esiner ile evlendi ve eşine kendi soyadını verdi. Ne yazıkki üç yıl sonra eşini kaybetti. Ama o uçmaya devam etti. 1955 yılına kadar uçuş öğretmeni olarak çalıştı. Hayatı boyunca 22 değişik savaş uçağıyla uçtu. Son uçuşunu 1996'da 83 yaşında, bir Fransız pilot eşliğinde yaptı. Sabiha Gökçen 2001 yılında, 88 yaşında, tam doğum gününde (22 Mart) Ankara'da öldü.

Aşağıdaki sorulara cevap verin.

- 1- Gökçen ne zaman dünyaya geldi?
- 2- O Atatürk ile ne zaman tanıştı?
- 3- 1935 yılında neye ilgi duydu?
- 4- İlk defa ne zaman motorlu bir uçakla uçtu?
- 5- Atatürk ona ne dedi?
- 6- O hangi yıl, ne turuna çıktı?
- 7- Ne zamana kadar uçuş öğretmeni olarak çalıştı?
- 8- Kaç yaşında, ne zaman, nerede öldü?

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 32. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE OKUMA VE ÇALIŞMA

Melissa: Siz kaç yıldır Türkiye'de yaşamaktasınız?

Jamuna: Ben 4,5 yıldır Ankara'da yaşamaktayım. Türkiye'ye 2004 yılında eşimle evlenince geldim.

Melissa: Burada ne iş yapıyorsunuz?

Jamuna: Ben bir bilgisayar programcısı olarak çalışıyorum.

Melissa: Eşinizle Kanada'da mı tanıştınız?

Jamuna: Hayır, 1993 yılında dil eğitimi için Amerika'ya gittiğimde New York'ta tanıştık. Siz neden Türkiye'desiniz?

Melissa: British Columbia Üniversitesi'nde doktora yapmaktayım. Bir yıl için Türkiye'de araştırma yapmaya geldim.

Jamuna: Çok ilginç. Buradaki araştırmanız bittiğinde ne yapacaksınız?

Melissa: Buradaki çalışmam bittiğinde Kanada'ya döneceğim. Kendi üniversitemde çalışabilmeyi umut ediyorum.

Jamuna: Umarım beklentileriniz gerçekleşir. Biz gelecek yıl Vancouver'a dönmeyi düşünüyoruz. Belki oradayken de görüşebiliriz.

Melissa: Evet, mutlaka görüşelim. Lütfen gelince beni arayın.

Jamuna: Anlaştık.

ALİŞTIRMALAR

1-İpucu kelimeleri kullanarak örnek cümleler gibi cümleler kurun.

Siz / kaç yıldır İzmir'de oturmak?
Beş yıl

Siz kaç yıldır İzmir'de oturmaktasınız?
Biz beş yıldır İzmir'de oturmaktayız.

O / ne zamandan beri burada çalışmak?
Geçen hafta

Ali / kaç aydır İngilizce öğrenmek?
Altı ay

Hasta / ne zamandan beri yatmak?
Üç gün

2-
Sen eşinle ne zaman tanışmak? Sen eşinle ne zaman tanıştın?
Türkiye'ye gelmek. Türkiye'ye gelince tanıştım.

Sen Ahmet'i ne zaman görmek?
Okula gitmek.

Sen bizi ne zaman aramak?
Ders bitmek.

O ne zaman bileğini kırmak?
Yere düşmek.

3-
Buradaki işin bitmek? Buradaki işin bittiğinde ne yapacaksın?
Amerika'ya dönmek. Buradaki işim bittiğinde Amerika'ya döneceğim.

Samsun'daki proje başlamak?
Samsun'a gitmek.

Antalya'ya gelmek?
Bir otelde çalışmak.

Paran bitmek?
Yeniden iş bulup çalışmak.

4-
Vancouver'da? Vancouver'dayken ne yapacaksın?
İngilizce öğrenmek. Vancouver'dayken İngilizce öğreneceğim.

Türkiye'de?
Turistik yerleri gezmek.

Okulda?
Derslere girmek.

Evde?
Temizlik yapmak.

5-
Beni ne zaman ziyarete geleceksin? (eve gitmek) Eve giderken seni ziyaret edeceğim.

Onu ne zaman gördün? (işten gelmek)

Ali ile ne zaman konuştun? (büroda çalışmak)

Seni ne zaman arayabilirim? (yemeğe başlamak)

1. DERS

-makta / -mekte olmak: geçmişte başlayıp devam eden zaman (Present Perfect Continuous Tense): İki yıldır Türkiye’de yaşamaktayım.

Present

Past

Ben üç yıldır öğretmen olarak çalış <u>makta</u> yım.	...çalış <u>ma</u> ktaydım.
Sen her gün işe geç gel <u>me</u> kte	...gelmekteydin.
O uzun zamandır bu hastanede yat <u>ma</u> ktadır.	...yatmaktaydı.
Biz on yıldır bu evde yaşa <u>ma</u> ktayız.	...yaşamaktaydık.
Siz sürekli bize yeni iş getir <u>me</u> kte	...getirmekteydiniz.
Onlar iki yıldır bu okulda oku <u>ma</u> ktadırlar.	...okumaktaydılar.

Sentences with **-makta / -mekte** are generally used in formal conversation and writing. They indicate an activity that started in the past and continues to the present time:

-Ben beş yıldır burada çalışmaktayım (I have been working here for five years).

-maktaydı and **-mekteydi** are the past forms of **-makta** and **-mekte** and they indicate an activity in progress in the past:

-Geçen yıla kadar Van’da okula gitmekteydim (I had been going to school in Van until last year).

-makta / -mekte ile soru

olumsuz cümleler

olumsuz soru

çalışmakta miyim?

çalışmamaktayım

çalışmamakta miyim?

gelmekte misin?

gelmemekte

gelmemekte misin?

yatmakta midir?

yatmamaktadır

yatmamakta midir?

yaşamakta miyüz?

yaşamamaktayız

yaşamamakta miyüz?

getirmekte misiniz?

getirmemekte

getirmemekte misiniz?

okumakta midirlar?

okumamaktadırlar

okumamakta midirlar?

.....

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak **-makta / -mekte** ile sorular sorun ve cevap verin.

Necdet / ne iş yapmak?
Elektrikçi olarak çalışmak

Necdet ne iş yapmaktadır?
O elektrikçi olarak çalışmaktadır.

Cem bu otelde kalmak?
Hayır,

.....
.....

Nuri / nerede oturmak?
Köşedeki evde oturmak

.....
.....

Siz / ne zamandır aşçılık yapmak?
12 yıl

.....
.....

Onlar kitap mı satmak?
Evet,

.....
.....

Sen bu konuda araştırma yapmak?
Hayır,

.....
.....

2- Aynı alıştırmayı **-maktaydı** ve **-mekteydi** ile yapın.

2. DERS

-ince, -diğinde ve -diği zaman ile yan cümleler (*subordinated sentences with when*): Türkiye'ye *gidince* sizi ararım.

Sen gelirsin.

Biz görüşürüz.

(geliyorsun, geldin, geleceksin)

(görüşüyoruz, görüştük, görüşeceğiz).

-ince

-diğinde

-diği zaman

Ben gelince

Ben geldiğimde

Ben geldiğim zaman

görüşürüz.

Sen gelince

Sen geldiğinde

Sen geldiğin zaman

konusuruz.

O gelince

O geldiğinde

O geldiği zaman

çalışırız.

Biz gelince

Biz geldiğimizde

Biz geldiğimiz zaman

okuruz.

Siz gelince

Siz geldiğinizde

Siz geldiğiniz zaman

gideriz.

Onlar gelince

Onlar geldiğinde

Onlar geldiği zaman

bakarız.

-ince, -diğinde, and -diği zaman are used to make subordinated sentences with “when” in English: **Türkçe öğrenince Türkiye’de çalışacağım** (*I will work in Türkiye when I learn Turkish*).

-ince, -diğinde, -diği zaman can be used interchangeably and they all mean the same. While **-ince** and its variations remain the same for all personal pronouns, **-diğinde** and **-diği zaman** (and their variations) will take the appropriate personal ending depending on the personal pronoun used.

The main verb can be in any tense while **-ince, -diğinde, -diği zaman** verb remains the same:

Onlar gelince **konuştum**. Siz geldiğinizde ben **gidiyordum**. Siz geldiğiniz zaman **çalışacağız**.

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak **-ince** ile yan cümleler kurun.

Film başlamak / (ben) sizi çağırmak	Film başlayınca (ben) sizi çağırırım.
Hava kararmak / (sen) lambayı yakmak	
Parası bitmek / o çalışmak	
Kitabı okumak / siz Orçun’a vermek	
Mektubu almak / onlar cevap yazmak	
Yemek yapmak / Selin bizi davet etmek	
Kızmak / annem bizimle konuşmamak	
Çocuklar oynamak / onlar öğrenmek	
Dikkatli dinlemek / ben her şeyi anlamak	
Erken yatmak / sen erken kalkmak	
Ali yere düşmek / bacağına kırmak	
Tarkan’ı görmek / Siz hemen tanımak	

2- Aynı alıştırmaları **-diğinde** ve **-diği zaman** ile yapın.

3. DERS

-meyince, -mediğinde, ve -mediği zaman ile yan cümleler (*negative subordinated sentences with when*): *Sen gelmeyince biz de gitmedik.*

Sen gelmezsin.

Biz gitmeyiz.

(gelmiyorsun, gelmedin, gelmeyeceksin)

(gitmiyoruz, gitmedik, gitmeyeceğiz).

-meyince

-mediğinde

-mediği zaman

Ben gel <u>meyince</u>	Ben gel <u>mediğimde</u>	Ben gel <u>mediğim</u> zaman	görüşmeyiz.
Sen gel <u>meyince</u>	Sen gel <u>mediğinde</u>	Sen gel <u>mediğin</u> zaman	evi aradık.
O gel <u>meyince</u>	O gel <u>mediğinde</u>	O gel <u>mediği</u> zaman	çalışamayız.
Biz gel <u>meyince</u>	Biz gel <u>mediğimizde</u>	Biz gel <u>mediğimiz</u> zaman	okumayız.
Siz gel <u>meyince</u>	Siz gel <u>mediğinizde</u>	Siz gel <u>mediğiniz</u> zaman	merak ettik.
Onlar gel <u>meyince</u>	Onlar gel <u>mediğinde</u>	Onlar gel <u>mediği</u> zaman	TV izledik.

-meyince, -mediğinde, and -mediği zaman are used to make negative conditional sentences. The main sentence can be negative or affirmative: **Sen bize haber vermeyince biz toplantıya gitmedik** = *When you didn't let us know (about it) we didn't go to the meeting.*

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak **-meyince** ile farklı zamanlarda yan cümleler kurun.

Sen aramamak / biz aramak	Sen aramayınca biz aradık.
O futbol oynayamamak / ben oynamak	O futbol oynayamayınca ben oynarım.
Biz gitar çalmamak / o şarkı söylememek	
Ben para vermemek / o ekme almamak	
Ayşe gelmemek / biz üzölmek	
Siz telefon açmamak / ben endişelenmek	
Can işi kabul etmemek / Ali işi almak	
Onlar anlamamak / öğretmen yine anlatmak	

John Türkçe öğrenmemek / karısı İngilizce öğrenmek

Filiz ders çalışmamak / sınıfta kalmak

Ben kitap okumamak / uyuyamamak

O Kanada'ya gidememek / Rachel ile evlenememek

Yağmur yağmamak / buğdaylar büyümek

Kanada'da iş bulamamak / ben geri dönmek

2- Aynı alıştırmaları **-mediğinde** ve **-mediği zaman** ile yapın.

4. DERS

-irken ve iken ile yan cümleler (*subordinated sentences with while*): *Sen gelirken biz gidiyorduk.*

-irken (fiillerle)

a) Ben okula gidiyordum. **b)** Sen işten geliyordun./ Ben okula giderken sen işten geliyordun.

Ben işe giderken sen evdeydin.

Sen çalışırken ben dinlenirim.

O kitap okurken biz yemek yaptık.

Biz Türkçe konuşurken onlar Fransızca konuşuyordu.

Siz resim yaparken o bize yardım eder.

Onlar uyurken gürültü yapmamalıyız.

Negative

yapmazken

yapmıyorken

O çalışmazken parasına dikkat eder.

Ben resim yapmıyorken radyo dinlemem.

-irken and its variations are used to connect two sentences and it has the meaning “while” in English:

Sen beni ararken ben de seni arıyordum = I was also looking for you while you were looking for me.

While the verb of the first sentence takes **-irken** (or one of its variations **-irken, -urken, -erken, -arken, -rken**), the second sentence's verb is conjugated.

-iken (isim ve sıfatlarla)

a) Sen hastaydın. b) Ben sana çorba yaptım. / Sen hastayken ben sana çorba yaptım.

Dün ben evde**yken** Ali aradı.

Ali aç(*değil*)**ken** verimli çalışamaz.

Sen burada yok**ken** kötü bir şey olmadı.

Kapılar kapalı(*değil*)**yken** eve hırsız girdi.

-iken (-yken after vowels and **-ken** after consonants) is used to connect two sentences when the object of the sentence is in past tense.

ALIŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak **irken (-irken, -urken, -erken, -arken, -rken)** ile farklı zamanlarda yan cümleler kurun.

İsa bisiklet sürmek / köpeği yanında koşmak

İsa bisiklet sürerken köpeği yanında koşuyordu.

Biz yemek yapmak / o yardım etmemek

Biz yemek yaparken o yardım etmez.

Karınca çalışmak / çekirge eğlenmek

.....

Ben koşmak / yere düşmek

.....

Sen uyumak / biz evden ayrılmak

.....

Sami ders çalışmak / radyo dinlememek

.....

O yemek yemek / dişini kırmak

.....

Onlar denize gitmek / kaza geçirmek

.....

Deniz keman çalmak / o dikkatle dinlemek

.....

Ben kitap almak / Hatice ile karşılaşmak

.....

Şenel Ali'yi düşünmek / gülmek

.....

Volker Türkçe konuşmak / mutlu olmak

.....

Sen sakız çiğnemek / dilini ısırılmamak

.....

2- İpuçlarını kullanarak **iken (-yken, -ken)** ile farklı zamanlarda yan cümleler kurun.

Ben heyecanlı / iyi konuşamamak

Ben heyecanlıyken iyi konuşamam.

Ali çocuk / çok hastalanmak

.....

Sen Türkiye'de / Türkçe öğretmek

.....

Hava çok sıcak / gölgede durmak gerekemek

.....

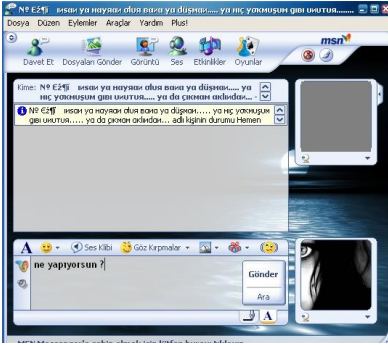
Kapı açık / ben içeriye girmek

.....

Siz burada değil / yağmur yağmak

.....

KONUŞMA

Mustafa: Merhaba Rachel, ne yapıyorsun?

Rachel: Selam Mustafa, seni bekliyordum ve beklerken bazı işlerimi bitirmeye çalışıyordum. Şimdi sen biraz beni bekleyebilir miydin acaba?

Mustafa: Olur, beklerim. İşini bitirdiğin zaman haber ver, görüşelim.

Rachel: Tamam, işim bitince sana yeniden yazarım. Bu arada, şimdi orada saat kaç?

Mustafa: Şimdi burada sabah saat sekiz. Seninle görüşebilmek için erken kalktım.

Rachel: Burada gece saat 10. Ben iki saat kadar önce eve geldim ve hemen bilgisayarı açtım ama ben açtığımda sen msn'de yoktun.

Mustafa: Sen bilgisayarını açtığımda ben uyuyordum. Daha yarım saat önce kalktım. Uyandığım zaman elektrik kesikti. Beş dakika kadar önce elektrik geri geldi ve ben hemen bilgisayarımı açtım. Kanada'da sık sık elektrik kesilir mi?

Rachel: Arada sırada burada da elektrik kesilir. Biz elektriğe çok bağımlı bir toplumuz. Elektrik olmadığı zaman burada hayat durabilir. Hatta aç kalıp donabiliriz. Çünkü evlerdeki fırınlı ocakların çoğu elektrikle çalışır. Birçok ev de elektrikle ısıtılır.

Mustafa: Doğrusu, elektrik kesilince biz aç kalıp donmayız ama birçok işimizi yapamayız. Ben küçükken daha sık elektrik kesilirdi. Özellikle akşam elektrik kesildiğinde annem, babam ve kardeşlerimle çeşitli oyunlar oynardık. Neyse, sen şimdi işine bak. İşin bitince görüşürüz.

Rachel: Anlaştık.

OKUMA

Türk hamamında bir Kanadalı

Türkiye'nin birçok şehrinde çok eski ve güzel hamamlar vardır ve insanlar geleneksel olarak uzun yıllardır hamama gidip yıkanmaktadırlar. Türkiye'deki hamamlar Roma geleneğinin devamıdır. Bütün hamamlarda soyunmalık, soğukluk ve sıcaklık gibi bölümler vardır.

Kanadalı Skya ve Türk erkek arkadaşı Mahir geçen yıl evlenmeye karar verdiklerinde Mahir'in annesi, ablası ve teyzeleri Skya'yı hamama götürdüler. Gelini hamama götürmek bir Türk geleneğidir. Genellikle damadın bayan akrabaları düğünden birkaç gün önce gelin ve onun bayan akrabalarını ve kız arkadaşlarını hamama götürürler. Skya'nın ailesi işleri nedeniyle Türkiye'ye gelemeyince Skya hamama sadece Mahir'in ailesi ile gitmek zorunda kaldı.

Skya çok heyecanlıydı ama gelin hamamının amacını öğrendiği zaman daha da heyecanlandı. Eski geleneklere göre evlenecek erkek ve kadınlar nikâhtan önce birbirlerini göremezdi. O nedenle oğlanın ailesi nikâhtan hemen önce kızı ve ailesindeki bayanları hamama davet edip orada bir eğlence düzenlerlerdi. Gelin yıkanırken oğlanın ailesi onu gözleriyle inceler ve oğulları için uygun olduğundan emin olurlardı. Şimdi bu amaç anlamını tamamen yitirmektedir. Şimdi amaç sadece geleneği devam ettirmek ve hep birlikte şarkı söyleyip dans ederek eğlenmektir.

Neyse ki hamamda her şey yolunda gitti ve Skya hem güzelce yıkandı hem de çok eğlendi. Mahir'in annesinin kendisi için aldığı hediyeleri görünce çok sevindi. Artık Mahir ile evlenmeye hazırdı. Şimdi o zaman çekilen resimlere baktığında o günleri gülümseyerek hatırlıyor.

Sorulara cevap verin:

- 1- Türkiye'nin birçok şehrinde ne vardır?
- 2- İnsanlar geleneksel olarak nerede yıkanır?
- 3- Türkiye'deki hamamlar hangi geleneğin devamıdır?
- 4- Hamamlarda ne gibi bölümler vardır?
- 5- Mahir'in ailesi Skya'yı ne zaman hamama götürdü?
- 6- Skya ne zaman heyecanlandı?
- 7- Gelin yıkanırken oğlanın ailesi ne yapardı?
- 8- Skya ne zaman çok sevindi?
- 9- Şimdi neyi gülümseyerek hatırlıyor?

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 33. BÖLÜM

BALIK AVINA GİTME

- Kemal:** Geçen hafta balık avına gittik. Evden çıkmadan önce seni aradık ama telefona cevap vermedin. Seni bulabilseydik birlikte gitmeyi teklif edecektik.
- Michael:** Çok üzüldüm. Haberim olsa mutlaka sizinle giderdim. Ben balık tutmayı çok severim. Zamanım olsa her fırsatta balığa gitmek isterdim.
- Kemal:** Eşim ve ben bu hafta sonu yine kampa gideceğiz. Orada balık tutmayı planlıyoruz. Sen de gelmek ister miydin?
- Michael:** Çok isterim ama kız arkadaşşıma sormam gerekir. Eğer onun başka bir planı yoksa sizinle gelebilirim.
- Kemal:** İstersen onu da getirebilirsin. Bizim iki odalı bir çadırımız var. Yalnız sizin kendi uyku tulumlarınızı getirmeniz gerekecek.
- Michael:** Dediğim gibi, Bahar ile konuşmam lazım. Benim bir uyku tulumum var. Bahar'ın uyku tulumu olup olmadığını bilmiyorum. Yoksa hemen bir tane alabiliriz.
- Kemal:** Peki, senin oltan var mı? Yoksa önemli değil, bizde bir iki tane fazla olta var.
- Michael:** Sanırım benim bir oltam vardı. Eve bir bakayım, bulamazsam seni ararım.
- Kemal:** Tamam, o zaman senden haber bekleyeceğim.
- Michael:** Eğer bu akşam Bahar ile konuşursam onun gelip gelemeyeceğini öğrenirim.
- Kemal:** Anlaştık. En geç yarın sabah beni arayıp durumu bildir.

ALİŞTIRMALAR

1- Örnekteki gibi cümleler kurun, ipuçlarını kullanın.

-Benimle balığa gider misin?

zamanı olmak

Eğer zamanım olursa giderim.

-O bu yaz tatile çıkacak mı?

parası olmak

.....

-Siz balık tutabilir misiniz?

olta almak

.....

-Halil bizimle sinemaya gelir mi?

işten erken çıkabilmek

.....

-Sen bu hafta sonu çalışabilir misin?

hasta olmamak

.....

-Ece ile konuşmak ister miydin?

beni aramak

.....

-Volker bir ev alacak mı?

para biriktirmek

.....

-Bu sabah erken kalkabilir miyiz?

erken yatabilmek

.....

2-

Bahar bizimle gelecek mi?

Onun gelip gelmeyeceğini bilmiyorum.

Yarın Kadir'i görecek misin?

.....

Ali bugün çalışacak mı?

.....

Babaanne hastaneye gidecek mi?

.....

Patron beni arayacak mı?

.....

Çocuklar parkta oynayacak mı?

.....

Can Canan ile görüşecek mi?

.....

O size mektup yazacak mı?

.....

3-

Biz seni bulmak / balığa gitmeyi teklif etmek
edecektik.

Seni bulsaydık balığa gitmeyi teklif

Hasan Kanada'da iş bulmak / çalışmak

.....

Siz para kazanmak / ev almak

.....

Onun otobüs bileti olmak / yürümek	
Ben sınavı geçmek / üniversiteye gitmek	
Siz önceden haber almak / birlikte gelmek	
Biz patlıcan almak / İmambayıldı yapmak	
Sen internete girmek / mesajlarını okumak	

1. DERS

Eğer, -se (ise) ile olabilir/ gerçekleşebilir şart cümleleri (*Probable / possible conditional if sentences*): **Eğer** taksiye binersen çabuk gidersin.

OLUMLU

Eğer ben erken kalkarsam okula zamanında giderim.
Eğer sen TV’de haberleri izlersen her şeyi öğrenirsin.
Eğer o Türkçe öğrenirse Türkiye’de iş bulabilir.
Eğer biz Türkiye’ye gidersek Pamukkale’yi ziyaret ederiz.
Eğer siz geziye katılırsanız çok eğlenirsiniz.
Eğer onlar çok çalışırlarsa her şeyi başarırlar.

OLUMSUZ

Kalkmazsam ... gidemem.
 İzlemezsen ... öğrenemezsin.
 Öğrenmezse ... bulamaz.
 Gitmezsek ... ziyaret etmeyiz.
 Katılmazsanız eğlenmezsiniz.
 Çalışmazlarsa başaramazlar.

Eğer (*if – at the beginning of a sentence*) and **-se** (*attached to verb with simple present tense suffix*) complete probable / possible if conditional sentences in Turkish. While *if sentence* is in simple present tense the second sentence can be either Simple Present Tense or Future Tense. Present Continuous Tense is also an option in certain situations: *Eğer gerçeği biliyorsun neden söylemiyorsun?*

ise (*if suffix*) is contracted **-se** or **-sa** when attached to verbs: Sen gelersen ben giderim (*If you come I go*). When the full version **ise** is used it is written separately: Ahmet bir doktor ise ben de bir mühendisim (*If Ahmet is a doctor I am an engineer*).

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak **eğer** / **-se** cümleleri kurun (yan cümle **geniş** veya **gelecek zaman** olabilir).

Sen partiye gitmek / iyi vakit geçirmek	Eğer partiye gidersen iyi vakit geçirirsin.
Biz teleskopla bakmak / Jüpiter’i görmek	
Onlar Ankara’ya gelmek / biz ziyaret etmek	
Ben mektubu bitirmek / hemen postalamak	

- O ağlamak / ben üzölmek
- Siz yemeğin tadına bakmak / çok beğenmek
- Biz biraz dinlenmek / sonra hızlı yürümek
- Sen acele etmek / biz filme yetişmek

2- Aynı alıştırmaları **olumsuz** olarak yapın.

3- Aşağıdaki sorulara **bireysel olarak** cevap verin.

- Paranız biterse ne yaparsınız? *Eğer param biterse bankadan para çekerim.*
- Dişiniz ağrırsa ne yaparsınız? Eğer
- Acıkırsanız ne yaparsınız? Eğer
- Yağmur yağarsa ne yaparsınız? Eğer
- Uykunuz gelirse ne yaparsınız? Eğer
- Yerde para bulursanız ne yaparsınız? Eğer

2. DERS

Eğer, -yorsa ile şimdiki zamanda **şart cümleleri** (*Conditional if sentences in present continuous tense*): **Eğer** *Türkçe öğrenmek istiyorsan, çok çalışmalısın.*

- (Eğer ben) uyuyorsam, beni uyandırma. Ama uyumuyorsam, konuşabilirsin.
- (Eğer sen) onları görmek istiyorsan hemen gitmelisin. Ama istemiyorsan, gitme.
- (Eğer o) hata yapıyorsa, uyarmak lazım. Ama yapmıyorsa, mesele yok.
- (Eğer biz) sana kızılıyorsak, bir sebebi vardır. Ama kızılmıyorsak, şanslısın.
- (Eğer siz) araba sürüyorsanız, kemer takmalısınız. Ama takılmıyorsanız, ölebilirsiniz.
- (Eğer onlar) bana geliyorlarsa, yemek hazırlamalayım. Ama gelmiyorlarsa, hazırlamam.

Eğer and **-yorsa** + personal ending make conditional sentences in present continuous tense.

.....

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak, örneklerdeki gibi **olumlu ve olumsuz** **eğer** / **-yorsa** cümleleri kurun.

- Sen bu gömleği almamak / ben almak Eğer sen bu gömleği almıyorsan, ben alacağım.
- O ders çalışmak / sen rahatsız etmemek Eğer o ders çalışıyorsa, onu rahatsız etme.
- Onlar Türkiye’de yaşamak, dil öğrenmeli
- Sen bakkala gitmek, bana ekmek almak?

- Ben çeşme suyu içmek, sen de içebilmek
- O sigara içmemek, biz de içmemeli
- Siz TV seyretmemek, biz dışarı çıkmak
- Onlar buraya oturmamak, biz oturabilmek?
- Ben Vancouver'da yaşamak, yağmuru sevmeli
- Onlar Pazar günü çalışmamak, biz piknik yapmak

3. DERS

Eğer, -seydi / -saydı ile imkânsız/ gerçekleşmeyecek cümleler (*Improbable / impossible conditional if sentences*): **Eğer bilseydim sizinle giderdim.**

- (Eğer ben) erken kalkabil**seydim** derse yetişebilirdim. Ama yetişemedim.
- (Eğer sen) bir saat önce beni ara**saydın** konuşabilirdik. Ama konuşamadık.
- (Eğer o) seni gör**seydi** benim selamımı söylerdi. Ama söylemedi.
- (Eğer biz) işten erken çıkabil**seydik** alışveriş yapabilirdik. Ama yapamadık.
- (Eğer siz) dişlerinizi fırçala**saydınız** dişleriniz çürümezdi. Ama çürüdü.
- (Eğer onlar) biraz daha çalış**salardı** sınıfı geçerlerdi. Ama geçemediler.

Eğer and **-seydi** complete improbable / impossible if conditional sentences in Turkish. Both *if sentence* and the second sentence must be in past tense.

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak **olumlu eğer / -seydi** cümleleri kurun.

- Sen kazak giymek / üşümemek Eğer sen kazak giyseydin üşümezdin.
- Hakan araba ile gitmek / yorulmamak
- Biz onunla tanışmak / yemeğe davet etmek
- Siz önceden bildirmek / biz size katılmak
- Biz balık tutabilmek / tavuk yememek
- Onlar kapıyı kilitlemek / hırsız girememek
- Benim cep telefonum olmak / kısa mesaj yazmak
- Onlar okula gitmek / cahil kalmak
- Hava ısınmak / biz deniz gitmek
- O pasta yapmak / siz kahvenin yanında yemek

Benim sabrım olmak / Çince öğrenmek	
Ece sınavı kazanmak / üniversiteye başlamak	
Ali'nin yanında kitabı olmak / sıkılmamak	
Biz Türk lokantasına gitmek / ne yiyebilmek?	
2- İpuçlarını kullanarak olumsuz eğer / -seydi (-meseydi) cümleleri kurun.	
Parası olmak / ben tatile çıkamamak	Param olmasaydı tatile çıkamazdım.
Onun arabası bozulmak / o erken gelmek	
Hava soğuk olmak / biz pikniğe gitmek	
O Türkçe öğrenmek / onunla tanışmamak	
John çok çalışmak / Türkçe öğrenememek	
Benim bilgisayarım olmak / yaşayamamak	
Elektrik olmak / biz üretken olamamak	
Sen tatile çıkmak / sen sıkıntıdan ölmek	
Sen olmak / ben hiçbir şey yapamamak	
Benzinimiz bitmek / biz yolda kalmamak	
Kar yağmak / yollar kapanmamak	
Siz onu yanlış anlamak / kavga etmemek	
Sevgi olmak / hayat anlamsız olmak	

4. DERS

... **-ip –madığı** (yapıp yapmadığı) ile yan cümleler (*subordinated sentences with if*): Onun gidip gitmediğini bilmiyorum.

<u>Gelecek Zaman</u>	<u>Gecmiş Zaman</u>
Ben sinemaya gid ip gitmeyeceğ imi bilmiyorum.	gidip gitmed idiğ imi
Sen Türkiye'de kal ıp kalmayacağ ını söylemedin.	kalıp kalmad ıdığ ını
O benim kitabımı yarın getir ip getirmeyeceğ ini bildirmedi.	getirip getirmed idiğ ini
Biz resim yap ıp yapmayacağ ımıza karar vermedik.	yapıp yapmad ıdığ ımıza
Siz evinizi boyay ıp boyamayacağ ınızı açıklamadınız.	boyayıp boyamad ıdığ ınızı
Onların Türkçe öğren ip öğrenmeyecek lerini hatırlamıyorum.	öğrenip öğrenmed edik lerini

A verb, conjugated with **-ip / –madığı (-ip / –mediği)** becomes the object of the sentence so it takes the noun case ending the main verb requires: Onun konuşup konuşmadığı**-nı** bilmiyordum.

ALIŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak **-ip / -madığı** ile geçmiş ve gelecek zamanda cümleler kurun.

Ahmet kirayı vermek / ben bilmemek

Ahmet'in kirayı verip vermediğini bilmiyorum.

Onlar, evi temizlemek / bana söylemek

Evi temizleyip temizlemeyeceklerini bana söyleyecekler.

Annem yemek pişirmek / biz bilmemek

.....

Öğretmen, ben ödev yapmak, sormak

.....

Fıkra komik ama sen gülmek / ben bilmemek

.....

Ben görevi bitirmek / senin haberin olmamak (*requires –den hali*)

.....

O Türkiye'ye gitmek / biz öğrenememek

.....

Film güzel olmak / sen bize söyleyebilmek?

.....

Ben konuşmak / siz hiç hatırlamamak

.....

KONUŞMA

Russ: Hilary, gelecek hafta sonu Alacahöyük ve Boğazkale turuna katılsak nasıl olur?

Hilary: Alacahöyük ve Boğazkale turu mu? Neden bahsettiğini anlamıyorum.

Russ: Kanada'dayken Hitit Uygarlığı hakkında bir yazı okumuştuk, hatırlamıyor musun? Alacahöyük'te ilk sistemli kazıları Atatürk başlatmış. Hititler'in başkenti Hattuşa da Boğazköy'de bulunuyor.

Hilary: Tamam hatırladım ama sanırım şimdi oraya gidemeyiz çünkü gelecek hafta Türkçe kursumuz devam ediyor olacak ve bizim ders çalışmamız gerekecek.

Russ: Sevgilim, şimdi gitmezsek bir daha fırsat bulamayabiliriz. Bence bu tura katılsak çok iyi olur. Ayrıca tur ücreti de çok uygun.

Hilary: Canım, biliyorsun ki ben de gezmeyi çok seviyorum ama bu geziye gidersek Türkçe derslerimizi ihmal edeceğiz. Ben önce Türkçe öğrenmemiz gerektiğine inanıyorum.

Russ: Bir tanem, ben de derslerimizin öneminin farkındayım ama bir daha böyle bir gezi fırsatı bulup bulamayacağımızdan emin değilim. Zaten bu sadece iki günlük bir hafta sonu turu. Cuma akşamı yola çıkıyoruz; Cumartesi günü önce Alacahöyük harabelerini geziyoruz; akşam Çorum'da bir otelde kalıyoruz; Pazar sabahı erkenden Boğazköy'e gidiyoruz ve öğle yemeğinden hemen sonra Balıkesir'e dönmek için yola çıkıyoruz. Bence bu gezi şansını kaçırmayalım. Yolda Türkçe çalışmaya söz verirsem kabul eder misin?

Hilary: Madem ısrar ediyorsun, gidelim o zaman. Ama yolda Türkçe çalışmazsak derslerimizden geri kalırız ve bu hiç iyi olmaz, anlıyorsun değil mi?

Russ: Söz veriyorum sevgilim, çok çalışkan bir öğrenci olacağım ve sen dur desen bile ben yolda Türkçe çalışmaya devam edeceğim.

Hilary: Tamam, tamam abartmana gerek yok. Benimle alay etme. Aslında ben de Alacahöyük ve Hattuşa'yı merak ediyorum. Hatırlarsan, geçen yıl Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne gittiğimizde Alacahöyük'te bulunmuş birçok eser görmüştük. O güzel eserlerin bulunduğu yerleri ziyaret etmezsek kim bilir bir daha ne zaman fırsat bulup gideriz.

Russ: Sen bir tanesin, canım sevgilim. Seni çok seviyorum.

Hilary: Bu geziye gitmeyi kabul etmeseydim beni yine sevecek miydin?

Russ: Sevgilim, sen benim hayatımın aşkıydın; seni hep sevdim ve sonsuza dek seveceğim.

OKUMA

NAZIM HİKMET 1902 –1963

Mavi Gözlü Dev olarak da tanınan Türk şairi ve oyun yazarı Nâzım Hikmet Ran 15 Ocak 1902'de Selanik'te doğdu. Türkiye'de serbest nazımın ilk uygulayıcısı ve çağdaş Türkiye şiirinin en önemli isimlerindedir. Uluslararası bir üne ulaşan Nazım, 20. yüzyılın ilk yarısında yaşayan dünyanın en büyük şairleri arasında yer almaktadır. Sayısız ödül kazanan eserleri birçok dile çevrilmiştir.

Nazım şiir yazmaya 1913 yılında başladı. 1917'de Heybeliada Deniz Harp Akademisi'ne girdi. Kurtuluş Savaşı için Anadolu'ya geçti. Savaştan sonra sağlık nedenleri ile denizcilikten ayrılmak zorunda kaldı. Bir süre Bolu'da öğretmen olarak çalıştı. Daha sonra Moskova'ya giderek siyasal bilimler ve ekonomi okudu. 1921'de gittiği Moskova'da devrimin ilk yıllarına tanık oldu ve komünizm ile tanıştı. 1924'te Türkiye'ye döndü ve *Aydınlık Dergisi*'nde çalışmaya başladı. Dergide yayınlanan şiir ve yazıları nedeniyle 15 yıl hapsi istenince yeniden Sovyetler Birliği'ne gitti. 1928'de af kanunundan yararlandı ve Türkiye'ye geri döndü. Bu kez *Resimli Ay* dergisinde çalışmaya başladı. 1938'de 28 yıl hapis cezasına çarptırıldı. 12 sene süren hapislikten sonra 1950 yılında bir af yasasıyla hapisten çıktı. Hapisten çıktığında 48 yaşında askere çağırılması ve ayrıca öldürüleceği endişesiyle 1950 yılında Sovyetler Birliği'ne gitti. 1951'de Türk vatandaşlığından çıkarıldı.

Sovyetler Birliği'nde Moskova yakınlarındaki yazarlar köyünde ve daha sonra da eşi Vera Tulyakova ile Moskova'da yaşadı. Memleket dışında geçirdiği yıllarda Bulgaristan, Macaristan, Fransa, Küba ve Mısır gibi ülkeleri dolaştı, buralarda konferanslar verdi, savaş ve emperyalizm karşıtı eylemlere katıldı ve radyo programları yaptı. Moskova'da 3 Haziran 1963 tarihinde kalp krizinden öldü. Nazım,1938'de cezaevine girince şiirleri yasaklanmıştı. Türkiye'de ancak

ölümünden iki yıl sonra 1965'te şiirleriyle yeniden önem kazanmaya başladı. 5 Ocak 2009 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile yeniden Türk vatandaşlığına alındı.

Sorulara cevap verin:

- 1- Nazım Türkiye’de ne olarak tanınmaktadır?
- 2- Şiir yazmaya ne zaman başladı?
- 3- Ne için Anadolu’ya geçti?
- 4- Moskova’da ne okudu?
- 5- Neden yeniden Sovyetler Birliği’ne gitti?
- 6- Türkiye’ye nasıl geri döndü?
- 7- 1938’de ne oldu?
- 8- Hapisten ne zaman ve nasıl çıktı?
- 9- Ne zaman Türk vatandaşlığından çıkarıldı?
- 10- Ne zaman yeniden Türk vatandaşı oldu?

VATAN HAINİ

"Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.
Amerikan emperyalizminin yarı sömürgeciyiz, dedi Hikmet.
Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."
Bir Ankara gazetesinde çıktı bunlar, üç sütun üstüne, kapkara haykıran puntolarla,
bir Ankara gazetesinde, fotoğrafı yanında Amiral Vilyamson'un
66 santimetre karede gülüyor, ağzı kulaklarında,
Amerikan amirali
Amerika, bütçemize 120 milyon lira hibe etti,
120 milyon lira.
"Amerikan emperyalizminin yarı sömürgeciyiz, dedi Hikmet
Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."

Evet, vatan hainiyim, siz vatanperverseniz, siz yurtseverseniz, ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim.
Vatan çiftliklerinizse, kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,
vatan, şose boylarında gebermekse açıklıktan,
vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvrılmaksa yazın,
fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,
vatan tırnaklarıysa ağalarınızın,
vatan, mızraklı ilmühalse, vatan, polis copuysa, ödeneklerinizse, maaşlarımızsa vatan,
vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa,
vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan, ben vatan hainiyim.
Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla :
Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ
34. BÖLÜM

KAYBEDİP BULMA

Halil: Nazan, geçen hafta kaybettiğin antik yüzüğünü buldum.

Nazan: Gerçekten mi? Neredeymiş?

Halil: Banyodaki aynanın arkasındaymış.

Nazan: İnanmıyorum! Bir haftadır her yerde onu arıyordum. Bulamayınca ne kadar üzülmüştüm.

Halil: Banyoya bakmış mıydın?

Nazan: Evet, en başta banyoyu aramıştım ama orada görememiştim.

Halil: Sanırım banyoyu temizlerken çıkarıp aynanın önüne koymuşsun ve sonra da bir şekilde aynanın arkasına gitmiş.

Nazan: Evet, geçen hafta arkadaşım Hatice ile konuşmuştum. O banyoyu temizlemek için yeni bir deterjan kullanıyormuş. Ben de aynısından aldım ama deterjan gümüş yüzüğü karartıyormuş. O yüzden yüzüğümü çıkarmıştım. Bununla beraber yüzüğümü banyoda çıkarıp çıkarmadığımı hiç hatırlamıyorum. Nereye koyduğumu tamamen unutmuşum.

Halil: Neyse, artık üzülme.

Nazan: Bu yüzük benim için çok değerli. Sen onu yeni tanıştığımız zaman almıştın.

Halil: Evet, onu Bodrum'daki bir antikacıda görmüştüm. Antikacı onun eski bir yüzük olduğunu biliyordu ama ne kadar eski olduğundan haberi yoktu.

Nazan: Roma dönemine ait demiştin değil mi?

Halil: Evet. Kim bilir kimler kullanmıştır onu bir zamanlar!

ALİŞTIRMALAR

1- Örnek cümleye bakın ve ipuçlarının kullanarak benzer cümleler kurun.

Yüzük banyoda olmak	Yüzük banyodaymış.
Ahmet geçen hafta hasta olmak	
Onlar Antalya'da çok mutlu olmak	
Ali ve Sevda eskiden zengin olmak	
Sizin tatiliniz çok büyüleyici olmak	

2-

Hatice temizlik için deterjan kullanmak	Hatice temizlik için deterjan kullanıyormuş.
Sema sinemaya gitmek	
Siz tatile çıkmak	
Onlar her sabah koşmak	
Bekircan Türkçe öğretmek	

3-

Yüzüğünü aynanın önüne koymak.	Yüzüğünü aynanın önüne koymuşsun.
Ahmet ve Gülay aniden nişanlanmak	
Onlar tatilde tanışmak	
Siz bizi çarşıda görmek	
Ceyda bisiklet sürmek	

4-

Ben onu geçen sene almak	Ben onu geçen sene almıştım.
Sen geçen yıl hasta olmak	
1998 yılında Türkiye'de deprem olmak	
Eve girdiğimde ben lambayı açmak	
Sokağa çıkarken kimliğini yanına almak	

5-

Sinem yarın Vancouver'a gelmek	Sinem yarın Vancouver'a gelecekmiş.
Biz iki saat sonra oraya varmak	
Film zamanında başlamak	
Eğer karşılaşırsak o bizimle konuşmak	
Roma'ya vardığında bizi aramak	

1. DERS

Olmak fiili ile **-mişli geçmiş zaman** (*story past tense with the verb to be*): *Selin geçen hafta hastaymış.*

<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>
Ben geçen ay İstanbul'da-y- mış - ım.	İstanbul'da miymiş - ım?	değil – miş - ım.
Sen geçen hafta üzgün – müş - sün.	üzgün müymüş - sün?	değil – miş - sün.
O geçenlerde çok mutlu-y- muş .	mutlu muymuş ?	değil - miş .
Biz eskiden varlıklı-y- miş - ız.	varlıklı miymiş - ız?	değil – miş - ız.
Siz dün akşam evde-y- miş - siniz.	evde miymiş - siniz?	değil – miş - siniz.
Onlar iyiler - miş .	iyiler miymiş ?	değiller - miş .

olumsuz soru

Pasta taze **değil miymiş**?

Sen hasta **değil miymişsin**?

olmak/-miş is used to indicate that the speaker is reporting hearsay information, which is true for the past: The indefinite past tense of the verb '**to be**' is formed by adding the tense suffix **-miş (-miş, -müş, -muş)** to nouns and adjectives: '*güzel-miş, hasta-y-miş, evde-y-miş, , sıcak-mış.*

One other use of –miş with nouns and adjectives is to express an idea that you have just found (out), noticed or learned, which you didn't know until at the moment of speaking:

Kedi kanepenin arkasındaymış. (*You searched everywhere for your cat but you found that it was in back of the sofa.*)

Ekmeğin tadı güzelmış. (*You tasted and found that the taste of the bread is really good.*)

.....

ALİŞTIRMALAR

olmak / -miş ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun.

Ahmet neden bize kızgın olmak?

Ahmet neden bize kızgınmış?

Türkçe konuşmak hiç zor olmamak

Kanada'da seyahat etmek ucuz olmak.....

Sevim evde yalnız olmak?

Onun babası şair olmamak

Hüseyin'in arabası bozuk olmak

Alıştırmalar kolay olmamak

Kanada'da hava nasıl olmak?

Vancouver'da hava yağmurlu olmak

Hasan Mersin’de olmak?

Ayakkabılar pahalı olmak

Yüzüğün nerede olmak?

2. DERS

A) **-yor / -mişli geçmiş zaman** (story past tense with present cont. tense suffix: -yor / -miş):
Hakan bugün Kanada’ya geliyormuş.

<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>
Ben İngilizce biliyor - muş - um.	biliyor muymuşum?	bilmiyormuşum.
Sen hızlı yürüyor – muş – sun.	yürüyor muymuşsun?	yürümüyormuşsun.
O rahatça oturuyor – muş .	oturuyor muymuş?	oturmuyormuş.
Biz şarkı söylüyor – muş - uz.	söylüyor muymuşuz?	söylemiyormuşuz.
Siz ona bağılıyor – muş – sunuz.	bağılıyor muymuşsunuz?	bağırmiyormuşsunuz.
Onlar hep gülüyor - larmış .	gülüyorlar miymiş?	gülmüyorlarmış.

olumsuz soru

Çocuklar eve gel**miyorlar miymiş?** Ben doğruyu söyle**miyor muymuşum?**

B) **-r / -mişli geçmiş zaman** (story past tense with simple present tense suffix: -r, -ir, -ur etc. / -miş): Onlar hergün baklava yermiş.

<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>
Ben İngilizce bil-ir - miş - im.	biliyor miymişim?	bilmezmişim.
Sen hızlı yürü-r – müş – sün.	yürür müymüşsün?	yürümezmişsin.
O rahatça otur-ur – muş .	oturur muymuş?	oturmazmış.
Biz şarkı söyle-r – miş - iz.	söyler miymişiz?	söylemezmişiz.
Siz ona bağır-ır – miş – sınız.	bağırır miymişsiniz?	bağırmazmışsınız.
Onlar hep gül-er - lermiş .	gülerler miymiş?	gülmezlermiş.

olumsuz soru

Çocuklar eve gel**mezler miymiş?** Ben doğruyu söyle**mez miymişim?**

.....

ALİŞTIRMALAR

1) **-yor / -miş** ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun.

Beni kim aramak?	Beni kim arıyormuş?
Siz aceleyle gitmek	
Biz hiç susmamak	
Tim Türkçe mi öğrenmek?	
O yüksek sesle şiir okumak	
Selim konferans vermek?	
Bekircan roman yazmamak	
Ankara'da kışın kar yağmak	
O kumsalda güneşlenmek	
Can ve Canan el ele yürüme	
Hilal çorba içmek	

2) Aynı alıştırmaları geniş zaman son eki **-r / -miş** ile yapın.

3. DERS

-miş / -di ile geçmiş zaman (*story past tense with past tense suffix: -miş / -di*): Hakan geçen yıl Kanada'ya gelmişti.

<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>
Ben sınıfta kal- mış – tı – m	kalmış miydım ?	kalmamıştım.
Sen badem ye- miş – ti - n.	yemiş miydin ?	yememiştin.
O bardağı kır- mış – tı .	kırmış miydi ?	kırmamıştı.
Biz paraşütle atla- mış – tı - k.	atlamış miydık ?	atlamamıştık.
Siz bizi unut- muş – tu – nuz.	unutmuş muydunuz ?	unutmamıştınız.
Onlar yangını söndür- müşler - di.	söndürmüşler miydi ?	söndürmemişlerdi.

olumsuz soru

Biz birlikte ders çalışmamış **miydık**? (*Had we not studied together?*)

Sen benden borç istememiş **miydin**? (*Had you not asked for a loan from me?*)

.....

ALİŞTIRMALAR

–miş / -di ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun. İpuçlarını kullanın.

Sen o kitabı ne zaman okumak?	Sen o kitabı ne zaman okumuştun?
Geçen Eylül’de siz balığa gitmek	
Onlar filminden hiçbir şey anlamamak	
Aslı arabasını aylar önce satmamak?	
Biz otobüse binmek için para bozdurmak	
Siz iki yıl üst üste Antalya’ya gitmek	
Senin kedin kaç yıl yaşamak?	
Ben çok çalışarak o arabayı almak	
Hüseyin ayağını nasıl kırmak?	
Biz o filmi iki kere görmek	
Ali Hüseyin’i kandırmamak	
O bir keman konçertosu çalmamak?	
Sen çok başarılı işler yapmak	

4. DERS

-ecek / –miş ile hikaye zaman (story tense with future tense suffix: ecek / –miş): Hakan yarın okula başlayacakmış.

<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>
Ben erken kalk- acak – miş – im	kalk acak miymişim ?	kalk mayacakmışım .
Sen sınava gir- ecek-miş - sin.	gire cek miymişsin ?	girmeye cekmişsin .
O Kanada’ya göç ed- ecek - miş .	göç ede cek miymiş ?	göç etmeye cekmiş .
Biz dilekçe ver- ecek-miş - iz.	vere cek miymişiz ?	vermeye cekmişiz .
Siz hesabı öde-y- ecek – miş - sizin	ödeye cek miymişsiniz ?	ödemeye cekmişsiniz .
Onlar bize küs- ecekler - miş .	küse cekler miymiş ?	küsmeye ceklermiş .

olumsuz soru

Ben fotoğraf çek-e-meyecek miymişim?

(Will I not be able to take a photograph? Is that what they say?)

.....

ALİŞTIRMALAR

-ecek / –miş ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun. İpuçlarını kullanın.

Oturup haline şükretmek	Oturup halime şükredecekmişim.
Siz çay mı demlemek?	
Zeki bir şarkı bestelememek	
Biz içkimizi yudumlamak	
Siz hesap vermek	
Salih bankaya para yatırmak	
Sen bankadan para çekmek?	
Selin ve Melis dedikodu yapmak	
Melih bir bahane uydurmamak	
Yakında dünyanın sonu gelmek	
Arabanın lastiği patlamamak	
Bizim sabrımız tükenmek	
Onu kimse tanımamak	
Biz şaşırıp kalmak	
O kitabı hemen okuyup bitirmek	
Sen bizden bıkip usanmak	
Orada hayat çekilmez olmak	
Volker su gibi Türkçe konuşmak	

KONUŞMA

- Mary:** David evlenmiş, duydun mu?
- Doğan:** Hayır, duymadım. Ne zaman evlenmiş? Kimle evlenmiş?
- Mary:** Geçen hafta bir Türk kızla evlenmiş. Kız bir turist rehberiymiş.
- Doğan:** Çok ilginç. Birkaç hafta önce yolda karşılaşmıştık ama bana bir şey söylememişti.
- Mary:** Benim için de sürpriz oldu. Bugün ablasını gördüm, o söyledi.
- Doğan:** Peki, kızla nasıl tanışmışlar?

Mary: Ablasının anlattığına göre David onları da şaşırtmış. Sanırım bir yıl kadar önce kızla internette tanışmışlar. Başlangıçta pek ciddi görünmüyorlarmış.

Doğan: David kızı hiç görmeden mi evlenmeye karar vermiş?

Mary: Yok canım, David geçenlerde bir hafta için Türkiye'ye gitmiş. Hem kızla hem de kızın ailesiyle tanışmış. Herhalde o zaman evlenmeye karar vermişler.

Doğan: Belki inanmayacaksın ama bir şeylerden şüphelenmiştim. Onunla karşılaştığımızda David her zamankinden çok farklı ve neşeliydi.

Mary: Tahmin ediyorum. Kendisi için uygun bir kız bulacağından umudunu kesmişti.

Doğan: Evet, birkaç kız arkadaşı olmuştu ama sanırım hiçbirisiyle ciddi bir ilişki yaşamamıştı.

Mary: Peki, sen beni ilk ne zaman görmüştün, hatırlıyormusun?

Doğan: Hatırlamaz olur muyum! Seni ilk rüyamda görmüştüm.

Mary: Yalancı!

Doğan: Doğru söylüyorum. Sen benim rüyalarımın aşkıydın.

Mary: Canım benim, seni çok seviyorum!

OKUMA

NASREDDİN HOCA – BİR VARMIŞ, BİR YOKMUŞ!

Nasreddin Hoca Anadolu'da yaşamış bir halk bilgisi ve Türk halk geleneklerinin en önemli fıkra kahramanıdır. Araştırmalara göre 13. yüzyılda Selçuklu İmparatorluğu döneminde yaşamıştır. Nasreddin Hoca, insanlara doğru yolu gösteren ve kötülüklerden uzak durmayı öğütleyen bir bilgeydi. Bu işi yaparken kendisine has komik bir yol tutmuştur. Toplumsal sorunları halkın anlayacağı bir dille, kısa ve öz olarak dile getirmiştir.

Hoca'nın yaşadığı dönemde Anadolu Moğol saldırıları nedeniyle kötü bir dönem geçirmektedir. Bazı araştırmacılar yazılı basının olmadığı bir dönemde yöneticiler ve kamu düzeninin eleştirisinin Nasreddin Hoca'nın ağzından dile getirildiğine inanmaktadırlar. Hoca yüz yıllardır anlatılan fıkraları ile bir yandan insanları güldürürken diğer yandan düşünmeye sevk etmektedir. İşte Nasreddin Hoca'dan birkaç fıkra:

1- *Baklava*: Bir gün Nasreddin Hoca kahvehanede oturuyormuş. Bir adam ona yaklaşmış ve *Hoca, Hoca bak bir adam bir tepsi baklava götürüyor*, demiş. Hoca bakmış ve umursamaz bir şekilde, *Bana ne!* demiş. Adam, ısrarla, *Ama adam senin evine doğru gidiyor!*, demiş. O zaman Hoca, *Öyleyse, sana ne!*, demiş.

2- *Kazan öldü*: Nasreddin hoca bir gün komşusunun kazanını ödünç almış. Birkaç gün sonra işi bitince, kazanın içine bir tencere koyarak komşusuna geri vermiş. Komşusu, tencereyi sorunca, Hoca, *Senin kazan doğurdu*, demiş. Adam buna çok sevinmiş. Bir hafta sonra Nasreddin Hoca kazanı tekrar ödünç istemiş ama bu sefer aradan üç hafta geçmiş olmasına rağmen iade etmemiş. Nihayet komşusu gelip kazanını geri istemiş ama Nasreddin Hoca, *Senin kazanın öldü*, demiş.

Adam, *Hocam ne diyorsun? Kazan canlı değil ki, hiç ölür mü?*, demiş. Hoca adama şöyle bir bakmış ve, *kazanın doğurduğuna inanıyorsun da öldüğüne niye inanmıyorsun?*, demiş.

3- *Hırsızın hiç mi suçu yok*: Bir gün Nasreddin Hoca'nın eşeği çalınmış. Can sıkıntısı içinde durumu komşularına anlatınca her kafadan bir ses çıkmaya başlamış. Birisi: - *Hocam, demiş, niye ahırın kapısına iyi bir kilit takmadın sanki?* Bir başkası: - *Evine hırsız giriyor da senin nasıl haberin olmuyor?* diye konuşmuş. Bir diğeri de: - *Hocam, demiş, kusura bakma ama eşeğin çalınmasına en büyük sebep yine sensin. Çünkü doğru dürüst bir ahırın bile yok.* Hoca kızmış : - *Yahu, demiş, iyi, güzel de, hırsızın hiç mi suçu yok?*

Sorulara cevap verin:

- 1- Nasreddin Hoca kimdir?
- 2- O hangi dönemde yaşamıştır?
- 3- Hoca nasıl bir bilgeydi?
- 4- İnsanlara nasıl öğüt vermiştir?
- 5- Toplumsal sorunları nasıl anlatmıştır?
- 6- Hoca bir gün kahvehanede oturken bir adam ona ne demiş?
- 7- Hoca nasıl vebap vermiş?
- 8- Hoca kazan öldü deyince komşusu ne demiş?
- 9- Hoca komşusuna nasıl cevap vermiş?
- 9- Hoca'ya göre kimin hiç suçu yok muymuş?

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 35. BÖLÜM

OKULA KABUL EDİLME

Pelin: Gelecek yıl ne yapıyorsun?

Rachel: Birkaç ay önce Türkiye'deki bir üniversitede doktora yapmak için başvurmuştum, geçenlerde haber geldi, kabul **edilmişim**. Yani bu Sonbahar'da Türkiye'ye gidiyorum.

Pelin: Bu harika bir haber, kutlarım! Dersler ne zaman başlıyor?

Rachel: Ekim ayında başlıyor ama ben zamanında yetişemeyebilirim.

Pelin: Neden?

Rachel: Türkiye'de okula gidebilmek için öğrenci vizesi almam gerekiyormuş. Yanlışlıkla turist vizesi başvurusu yapmışım. O nedenle vize talebim **reddedildi**.

Pelin: Çok üzüldüm. Şimdi ne yapacaksın peki?

Rachel: Bütün belgeleri yeniden hazırladım ve öğrenci vizesi için form doldurdum. Böylece başvurum yeniden **incelenecek**. Bir arkadaşım geçen yıl başvurmuştu, onun müracaatı **kabul edildi**. Bu sefer mutlaka bana da vize **verilecektir**.

Pelin: Türkiye'de hangi şehre gidiyorsun? Nerede kalacaksın?

Rachel: Türkiye'de okumak için daha çok İstanbul **tavsiye ediliyor**. Ben İstanbul ve Ankara'daki iki üniversiteye başvurmuştum. Geçenlerde Ankara'daki Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden cevap geldi, kabul edilmişim. Sanırım önce benim için bir aile **ayarlanacak**. Türkçe öğrenene kadar bir süre o aile ile birlikte kalacağım. Sonra belki bir öğrenci yurduna geçirim, ya da halihazırda orada olan Kanadalı arkadaşım ile bir ev **kiralınabilir**.

Pelin: Bu çok ilginç. Senin adına çok sevindim. Heyecanlanıyor musun?

Rachel: Heyecanlanmam mı! Türkiye'yi çok merak ediyorum. Türkiye'nin güzellikleri ve Türklerin misafirperverliği hakkında çok şey **anlatılır**, bilirsin. Ben gidip kendi gözlerimle görmek ve tecrübe etmek için sabırsızlanıyorum. Osmanlı ve modern Türkiye tarihi okumak için Türkiye'den daha iyi bir yer **bulunabilir** mi?

Pelin: Haklısın. Sana iyi şanslar diliyorum.

Rachel: Teşekkürler. Sen neler yapmayı planlıyorsun?

Pelin: Ben hiçbir şey planlamıyorum. Biliyorsun şimdiye kadar benim için her şey ailem tarafından **planlanmıştır**. Bundan sonra ne yapmam **isteniyor** yakında göreceğim.

ALİŞTIRMALAR

1- Örnek cümleye bakın ve ipuçlarının kullanarak benzer cümleler kurun.

Türkiye'de okumak için İstanbul tavsiye etmek

Türkiye'de okumak için daha çok İstanbul **tavsiye ediliyor**.

Türkiye hakkında heyecan verici şeyler anlatmak

.....

Piknik için plan yapmak

.....

Misafirler için oda ayarlamak

.....

Evdeki eskimiş su borularını değiştirmek için tamirci çağırmak

.....

2-

Türkiye hakkında çok şey anlatmak Türkiye hakkında çok şey **anlatılır**.

Evde film seyretmek

.....

Davet için yemek pişirmek

.....

Hafta sonunda temizlik yapmak

.....

Gazete için makale yazmak

.....

3-

Arkadaşımın başvurusu / kabul etmek Arkadaşımın başvurusu **kabul edildi**.

Gezi için her şey / düşünmek

.....

Bana iyi bir iş / teklif etmek

.....

Konferans için hazırlıklar / tamamlamak

.....

Bozuk televizyon / tamir etmek

.....

4- Başvurum yeniden / incelemek	Başvurum yeniden incelenecek .
Toplantıda onun teklifi / görüşmek	
Sizin arabanız / satmak	
Geziye otobüsle / gitmek	
Etkinlikte klasik müzik / çalmak	
Fabrikada grev / yapmak	

1. DERS

-I ve -n + iyor ile şimdiki zamanda edilgen cümleler (*passive with -I and -n in present continuous tense*): *Yollar önce tamir ediliyor ve sonra temizleniyor.*

Passive voice affixes: **-I** (-il, -il, -ul, -ül) / **-n** (-ın, -in, -un, -ün)

A) **-I (-il, -il, -ul, -ül)** ile edilgen cümleler – eğer fiil kökü *sessiz harfle* bitiyorsa (for verb stems which end in *a consonant*):

Ben bir kitap yazıyorum.	Bir kitap (benim tarafımdan) yaz -I – ıyor.
Sen onun hakkında konuşuyorsun.	Onun hakkında (senin tarafından) konuş -n – uyor.
O bir karpuz kesiyor.	Bir karpuz (onun tarafından) kes -I – ıyor.
Biz size küsüyoruz.	Size (<i>bizim tarafımızdan</i>) küs- -n - üyor.
Siz konserden bahsediyorsunuz.	Konserden (sizin tarafınızdan) bahsed -I – ıyor.
Onlar spor yapıyor.	Spor (<i>onlar tarafından</i>) yap -I - ıyor.

B) **-n (-ın, -in, -un, -ün)** ile edilgen cümleler – eğer fiil kökü *sesli harfle* bitiyorsa (for verb stems which end in *a vowel*):

Ben bulaşıkları yıkıyorum.	Bulaşıklar (<i>benim tarafımdan</i>) yıka -n - ıyor.
Sen futbol oynuyorsun.	Futbol (<i>senin tarafından</i>) oyna -n – ıyor.
Belediye çöpleri topluyor.	Çöpler (<i>belediye tarafından</i>) topla -n - ıyor.
Biz kitap okuyoruz.	Kitap (<i>bizim tarafımızdan</i>) oku -n – uyor.
Siz masayı temizliyorsunuz.	Masa (<i>sizin tarafınızdan</i>) temizle -n - ıyor.
Onlar camları siliyor.	Camlar (<i>onlar tarafından</i>) sil -in - ıyor.

(*Exception to the rule: verb stems ending in -I also take -n*)

ALİŞTIRMALAR

-l (-ıl, -il, -ul, -ül) / **-n** (-ın, -in, -un, -ün) ile edilgen olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun.

sen kütüphanede / araştırma yapmak Kütüphanede araştırma (*senin tarafından*) yapılıyor.

biz evdeki işleri / bitirmek? Evdeki işler bitiriliyor **mu**?

siz parkta konser / vermemek Parkta konser veril**mi**yor.

biz fıkraya / gülmek

o bugün evi / süpürmek?

konuklar on şişe / bira içmemek

seyirciler bilet için sıraya / girmek

ressam eserlerini / sergilemek?

müdür sorulara / cevap vermek

2. DERS

-l ve **-n** + **-r** (geniş zaman), **ile edilgen cümleler** (*passive with -l and -n in simple present, tense*):
Yollar önce tamir **edilir** ve sonra temiz**lenir**.

Passive voice affixes: -l (-ıl, -il, -ul, -ül) / -n (-ın, -in, -un, -ün)

<u>-r</u> (geniş zaman):	<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>	<u>olumsuz soru</u>
Ben kapıyı açarım.	Kapı aç - ıl - ır	açılır mı?	açılmaz	açılmaz mı?
Sen kahve içersin.	Kahve iç - il - ir	içilir mi?	içilmez	içilmez mi?
O balık tutar.	Balık tut - ul - ur.	tutulur mu?	tutulmaz	tutulmaz mı?
Biz piyano çalarız.	Piyano çal - ın - ır.	çalınır mı?	çalınmaz	çalınmaz mı?
Siz izin alırsınız.	İzin al - ın - ır.	izin alınır mı?	izin alınmaz	izin alınmaz mı?
Onlar arabayı siler.	Araba sil - in - ir.	silinir mi?	silinmez	silinmez mi?

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak edilgen cümleler kurun.

bilgisayarı açmak Bilgisayar açılır.

internete girmek

belgeleri bilgisayara indirmek

belgeleri kaydetmek

dosyaları düzenlemek
 gereksiz belgeleri silmek
 bilgisayarı kapatmak

3. DERS

-I ve -n +-yordu (geçmişte devam eden zaman) **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n in past continuous tense*): *Yollar önce tamir ediliyor ve sonra temizleniyordu.*

Passive voice affixes: **-I** (-ıl, -il, -ul, -ül) / **-n** (-ın, -in, -un, -ün)

-iyordu (geçmişte devam eden zaman):	<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>
Ben kapıyı açıyordum.	Aç – ıl - iyordu.	açılıyor muydu?	açılmıyordu
Sen kahve içiyordun.	Kahve iç – il - iyordu.	içiliyor muydu?	içilmiyordu
O balık tutuyordu.	Balık tut – ul - uyordu.	tutuluyor muydu?	tutulmuyordu
Biz piyano çalıyorduk.	Piyano çal – ın - iyordu.	çalınıyor muydu?	çalınmıyordu
Siz izin alıyordunuz.	İzin al – ın - iyordu.	izin alınıyor muydu?	izin alınmıyordu
Onlar arabayı siliyorlardı.	Araba sil – in - iyordu.	siliniyor muydu?	silinmiyordu.

Olumsuz Soru

Kapı açılmıyor muydu?

Araba silinmiyor muydu?

.....

ALİŞTIRMALAR

Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak geçmişte devam eden zamanda örnekteki gibi edilgen cümleler kurun.

buvar boyamak Duvar boyanıyordu.
 bahçe süpürmek
 çiçek ekmek
 buğdaylar hasat etmek
 pilav pişirmek
 saç taramak
 yardım için para toplamak

4. DERS

-I ve -n + -dı (geçmiş zaman) **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n in past tense*): *Yollar önce tamir edildi ve sonra temizlendi.*

Passive voice affixes: -I (-ıl, -il, -ul, -ül) / -n (-ın, -in, -un, -ün)

-dı (geçmiş zaman):	<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>	<u>olumsuz soru</u>
Ben kapıyı açtım.	Kapı aç – ıl - dı.	açıldı mı?	açılmadı	açılmadı mı?
Sen kahve içtin.	Kahve iç – il –dı.	içildi mi?	içilmedi	içilmedi mi?
O balık tuttu.	Balık tut – ul – du.	tutuldu mu?	tutulmadı	tutulmadı mı?
Biz piyano çaldık.	Piyano çal – ın – dı.	çalındı mı?	çalınmadı	çalınmadı mı?
Siz izin aldınız.	İzin al – ın - dı.	alındı mı?	alınmadı	alınmadı mı?
Onlar arabayı sildi.	Araba sil – in - dı.	silindi mi?	silinmedi	silinmedi mi?

ALİŞTIRMALAR

Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak geçmiş zamanda örnekteki gibi edilgen cümleler kurun.

Motor yağını değiştirmek	Motor yağı değiştirildi.
Akü doldurmak	
motor sökmek	
teker takmak	
lastik şişirmek	
silecekler kontrol etmek	
araba sürmek	

5. DERS

-I ve -n + -mış (mişli geçmiş zaman) **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n in -miş past tense*): *Yollar önce tamir edilmiş ve sonra temizlenmiş.*

Passive voice affixes: -I (-ıl, -il, -ul, -ül) / -n (-ın, -in, -un, -ün)

-mış (mişli geçmiş zaman):	<u>olumlu</u>	<u>soru</u>	<u>olumsuz</u>	<u>olumsuz soru</u>
Ben kapıyı açmışım.	Kapı aç – ıl - mış.	açılmış mı?	açılmamış	açılmamış mı?
Sen kahve içmişsin.	Kahve iç – il –miş.	içilmiş mi?	içilmemiş	içilmemiş mi?
O balık tutmuş.	Balık tut – ul – muş.	tutulmuş mu?	tutulmamış	tutulmamış mı?

Biz piyano çalmışız Piyano çal –**ın** – **mış**. çalınmış mı? çalınmamış çalınmamış mı?

Siz izin almışsınız. izin al – **ın** - **miş**. alınmış mı? alınmamış alınmamış mı?

Onlar arabayı silmiş. Araba sil – **in** - **miş**. silinmiş mi? silinmemiş silinmemiş mi?

ALIŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak **-I** ve **-n** + **-miş** (mişli geçmiş zaman) ile edilgen cümleler kurun.

çimler biçmek Çimler biçilmiş.
 ağaç dikmek
 hamur yoğurmak
 et kavurmak
 patates haşlamak
 oklava ile hamur açmak
 çorba karıştırmak

6. DERS

-I ve **-n** + **-abilmek** / **-ebilmek** **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n + modal verbs*):
Yollar önce tamir edilebilir ve sonra temizlenebilir.

Passive voice affixes: -I (-ıl, -il, -ul, -ül) / -n (-ın, -in, -un, -ün)

-I ve **-n** + **-abilmek** olumlu soru olumsuz olumsuz soru

Ben kapıyı açabilirim. Kapı aç – **ıl**- abilir. açılabilir mi? açılmaz açılmaz mı?

Sen kahve içebilirsin. Kahve iç – **il** – ebilir içilebilir mi? içilemez içilemez mi?

O balık tutabilir Balık tut – **ul** – abilir. tutulabilir mi? tutulamaz tutulamaz mı?

Biz piyano çalabiliriz Piyano çal – **ın** – abilir. çalınabilir mi? çalınamaz çalınamaz mı?

Siz izin alabilirsiniz. İzin al – **ın** - abilir. izin alınabilir mi? izin alınamaz izin alınmaz mı?

Onlar arabayı silebilir Araba sil – **in** - ebilir. silinebilir mi? silinemez silinemez mi?

ALIŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak **-I** ve **-n** + **-abilmek** / **-ebilmek** ile edilgen cümleler kurun.

para saymak Para sayılabilir.
 bankaya para yatırmak

bankadan para çekmek	
ödeme çek ile yapmak	
peşin ödemek	
kredi çekmek	
kredi borcu ödemek	

KONUŞMA

Arzu : Havai fişek gösterilerinden hoşlanırsın?

mısın?

Tim : Evet, çok hoşlanırım. Karanlık gökyüzünde patlayan ışık topları beni her zaman çok heyecanlandırmıştır.

Arzu : O zaman tam yerine geldin. İstanbul Boğazı'nda bir havai fişek gösterisi yapılacak.

Tim : Çok ilginç. Vancouver'da da her yıl

Temmuz ayının sonunda havai fişek gösterileri yapılıyor. Bu gösteriler bir çeşit yarışma şeklinde düzenleniyor ve yarışmaya genellikle dört ülke katılıyor. İstanbul'daki gösteri ne zaman yapılacak?

Arzu : Cumhuriyet bayramını kutlamak için 29 Ekim'de yapılacak. Bu yıl 48.000 tane fişek kullanılacakmış. Gazete haberine göre fişekler toplam 42 kişi tarafından ateşlenecekmiş. Fişeklerden bazıları 250 metre yüksekliğe çıkabiliyormuş, sanırım. Bana Vancouver'daki gösterileri anlatır mısın?

Tim : Tabii. Vancouver'daki gösteriler Çarşamba ve Cumartesi günleri saat 10'da başlar. Her gösteri yarım saat sürer ve müzik eşliğinde gerçekleştirilir.

Arzu : İstanbul'daki gösteri de müzik eşliğinde sunulacakmış. Bu gösteri için özel bir müzik bestelenmiş.

Tim : Vancouver gösterilerinde bu yıl Amerika, İspanya, Meksika ve Çin yarışacak. Gösteri müzikleri yarışmacılar tarafından seçiliyor. Gösteri müziği bir radyo istasyonundan yayınlanıyor ve bu sayede uzak mesafelerden gösteriyi izleyenler tarafından dinlenebiliyor.

Arzu : İstanbul'daki gösterinin müziğinin radyodan yayınlanıp yayınlanmayacağını bilmiyorum. Keşke yayınlasalar, çok iyi olurdu.

Tim : Belki bir mektup yazıp radyo yayını yapmaları rica edilebilir.

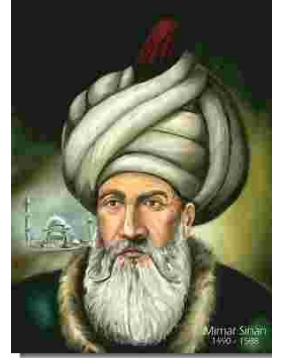
Arzu : Evet, bu çok iyi bir fikir. Hemen İstanbul Valiliği'ne bir dilekçe yazayım.

OKUMA

MİMAR SİNAN 1490 Kayseri / 1588 İstanbul

Sinan, klasik dönem Osmanlı mimarisinin en büyük ustası olarak bilinir. O sadece büyük bir mimar değil, aynı zamanda çok büyük bir inşaat mühendisidir. Üç Osmanlı padişahı, Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566), II. Selim (1566-1574) ve III. Murat (1574-1595) dönemlerinde görev yapmıştır. Kayseri'deki bir Rum veya Ermeni aileden geldiği sanılmaktadır. Sinan önce yeniçeri olarak Osmanlı ordusuna alındı. Askeri mühendis olarak eğitim aldı. Osmanlı ordusunun seferleri sırasında her çeşit kale, yol, köprü ve su yolu inşaatlarında çalıştı. 17 yıl yeniçeri olarak görev yaptı ve sonra, 40 yaşındayken başmimarlık görevine getirildi. Bu dönemde birçok cami, okul, kervansaray, köprü ve saray başmimar olarak onun tarafından tasarlanıp inşa edilmiştir.

Mimar Sinan'ın İstanbul'daki en muhteşem eseri Süleymaniye Camii'dir. Kendi ifadesiyle kalfalık döneminde, 1550-1557 yılları arasında inşa edilmiştir. Onun en büyük eseri ise 1575'te

tamamlanan Edirne'deki Selimiye Camii'dir ve ünlü mimar tarafından "ustalık eserim" diye

Süleymaniye Camii Mostar Köprüsü – Bosna Selimiye Camii – Edirne Haseki Sultan Hamamı - İstanbul

takdim edilmiştir. Kendi resmi eser listesi *Tazkirat-al-Abniya*'ya göre, 50 yıllık görevi sırasında 476 mimari yapı onun tarafından inşa edilmiştir. Bu eserlerden 196 tanesi hâlâ ayakta. Sinan sadece bina inşa etmekle kalmamıştır; ayrıca sayısız mimar ve inşaat mühendisi de onun tarafından yetiştirilmiştir. İmparatorluğun dört bir tarafında sayısız eserin inşaatı onun yetiştirdiği öğrenciler tarafından gerçekleştirilmiştir.

Sorulara cevap verin:

- 1- Sinan ne olarak bilinir?
- 2- O sadece mimar değil aynı zamanda nedir?
- 3- Hangi dönemde görev yapmıştır?
- 4- Sinan'ın nereden geldiği sanılmaktadır?
- 5- Osmanlı ordusuna ne olarak alındı?
- 6- Ne zaman başmimarlık görevine getirildi?
- 7- Ne tür binalar onun tarafından inşa edilmiştir?
- 8- Kaç yapı onun tarafından tasarlanmıştır?
- 9- Onun kaç eseri bugün hâlâ ayakta?

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 36. BÖLÜM

DUYDUĞUNU ve GÖRDÜĞÜNÜ ANLATMA

Selin: Dünyanın en uzun adamının Türkiye’de olduğunu biliyor muydun?

Hakan: Hayır, bilmiyordum. Gazetede mi okudun?

Selin: Hayır, bu sabah Ali’yi gördüm. Bilirsin o her zaman, “Ben asla haberleri kaçırmam”, der. Sabah haberlerinde izlediğini söyledi. Anladığıma göre, uzun adam 2,46.5 metre boyundaymış.

Hakan: Ah evet, onun TV’deki hiçbir şeyi kaçırma dığını çok iyi bilirim. Dün de bana seyrettiği bir dizi filmi anlattı. Film Türkiye’deki büyük bir mafya örgütü hakkındaymış. Filmdeki kişiler ve olaylar gerçekmiş. Dinlerken çok sıkıldım ama onu durdurmak imkânsızdı.

Selin: Çok haklısın. Geçenlerde bana, “Dur sana dün akşam gördüğüm bir filmi anlatayım”, dedi. *Avatar*’ı izlemiş. Ona, o filmi gördüğümü söyledim ama yine de bana bütün filmi anlattı.

Hakan: Ona zamanım olmadığını ve saat 9’da işte olmam gerektiğini söyledim.

Selin: Eminim seni dinlememiştir.

Hakan: Hayır, dinlemedi. Hatta akşama bana gelebileceğini söyledi. Benimle mutlaka konuşması gerekiyormuş. Evde olacağımı, işten çıkıp arkadaşlarımla buluşacağımı söyledim.

Selin: Yuttu mu?

Hakan: Yok, maalesef yutmadı. Kimlerle buluşacağımı sordu. “Sen tanımazsın”, dedim. Ama bana dedi ki, “Önemli değil, sen beni tanıştırsın”. Elinden kurtulabilmek için başka bir bahane uydurmak zorunda kaldım. Onunla ne yapacağımı şaşırdım doğrusu.

ALİŞTIRMALAR

Örnek cümleye bakın ve ipuçlarını kullanarak benzer cümleler kurun.

1-

O söylemek / sabah haberlerinde izlemek	O sabah haberlerinde izlediğini söyledi.
Ben söylemek / onu dün görmek	
Sen söylemek / okula gitmek	
Biz söylemek / bütün gün ders çalışmak	
Siz söylemek / kitap okumayı sevmek	
Onlar söylemek / çok terlemek	

2-

Ben bilmek / o Türkiye’de olmak.	Ben onun Türkiye’de olduğunu biliyorum.
Sen bilmek / ben doğru söylemek	
Sema bilmek / biz İstanbul’a gitmek	
Biz bilmek / dün yağmur yağmak	
Ece ve sen bilmek / onlar evde kalmak	
Onlar bilmek / Türkçe kolay olmak	

3-

O bana demek / Ben TV seyretmek	O bana dedi ki, “Ben TV seyredeceğim”.
Sen ona demek / Ben uyumak	
Ben sana demek / Ben bakkala gitmek	
Biz onlara demek / Yarın okullar açılmak	
Siz bize demek / yemek hemen hazır olmak	
Onlar demek / bizim paramız bitmek	

4-

Ben demek / (ben) yarın telefon açmak	Ben, “yarın telefon açacağım”, dedim.
O demek / (ben) artık yalan söylememek	
Biz demek / (biz) evde olmak	
Siz demek / (biz) sana haber vermek	
Onlar demek / (biz) film seyretmek	
Salih demek / (ben) sabah erken kalkmak	
Sen ve Halil demek / (biz) yorulmak	

1. DERS

-ecek, (-acak) ve **-dik (-dık, -dük, -duk)** + **ismin halleri ile yan cümleler (nesne cümleleri)** (*Subordinated sentences as the object of the main sentences with past and future tense participles*): *Ben, sizinle burada karşılaşacağımı sanmıyordum.*

Ben, yarın (benim) partiye zamanında geleceğ - **im -i** düşünmüyorum.

Sen, (senin) ne söylediğ - **in - i** biliyor musun?

O, (onun) okula geç kalacağı - **ın - ı**, kimseye söylememiş.

Biz, (bizim) kötü bir film seyredeceğ - **imiz - i** sanmıyorduk.

Siz, orada (sizin) ne yaptığ - **ınız - ı** anlatacaksınız.

Onlar bizimle anlaşma yap - tıklar - **ı - nı** unutabilirler mi?

The past tense suffixes **-dik (-dık, -dük, -duk)** and the future tense suffixes **-ecek (-acak)** are used in the possessive case, followed by (generally) object case suffix: gül - düğ - üm - **ü** / gül - eceğ - in - **i** to make a subordinated object sentence in Turkish. The possessive pronoun after the subject is usually omitted if the subjects are the same: **Sen (senin) bizi ziyaret edeceğini bildirmedin.** If the subject of the second sentence is different from the first one, it is preferable to use the possessive adjective after the subject: **Sen, benim denize gittiğimi, biliyordun.** **Biz, sizin daha anlayışlı olacağımızı, düşünmüştük.**

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak olumlu, olumsuz ve soru olarak yan cümleler kurun.

Ben sanmıyorum. Yarın hava yağmurlu olacak.

Ben yarın havanın yağmurlu olacağını sanmıyorum.

Sen bildirdin mi? Ben yarın işe gidemeyeceğim.

O bize anlattı. Onlar toplantıda neler konuştular.

Biz düşünüyorduk. Siz Türkçe biliyorsunuz.

Vedat ve ben varsaydık. Sen bize yardım edeceksin.

Devlet bekler. Vatandaşlar vergi verecek.

.....
Annem sandı. Ben askerden dönüp işe girdim.
.....

2. DERS

Doğrudan anlatma (*direct speech*): Hasan bana, “**Bu sabah geç uyandım**”, dedi.

Ben ona “Yarın Konya’da **olacağım**”, **dedim**. (Ben ona dedim. Ben yarın Konya’da olacağım.)

Sen bana “Bugün borcumu **öderim**”, **diyordun**. (Sen bana diyordun. Ben bugün borcumu öderim.)

O bize hep “Biraz önce sizi **anmıştım**”, **der**. (O hep bize der. Ben biraz önce sizi anmıştım.)

Biz kendi kendimize “Bir daha asla uçağa **binmeyeceğiz**”, **demistik**.

Siz onlara “O kitabı mutlaka **okumalıydınız**”, **dememiş miydiniz?**

Onlar bize “Biz sözünde durmayacak insanlar **değiliz**”, **diyemezler**.

The verb “**demek**” is used in direct speech and the sentence of the speaker is quoted. The verb “demek” usually comes after the quoted word or sentence and it can be in any tense. The quoted sentence can also be in various tenses.

.....

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak farklı zamanlarda, olumlu, olumsuz ve soru olarak doğrudan anlatma cümleleri kurun.

Hasan / bugün okul kapalı olmak Hasan bize, “Bugün okul kapalıydı”, demişti.

Sen / yağmurda yürümeyi sevmek

Biz / bütün gün eşekler gibi çalışmak

Can / 30 yıl Japonya’da yaşamamak

Onlar / baklavanın tadını beğenmek

Salih ve Cem / hasta olmak?

Ben / hiç bu kadar yorulmamak

Hakan / dersten sonra görüşmek?

O / sen neden hep gülmek

Siz / kesinlikle kabul etmemek	
Banu / yarın dağa tırmanmak	
Sakallı adam / ben öldürmemek	
Sanık / ben suçlu olmamak	
Gelin / biz mutluluktan uçmak	
Burak / beni ne çabuk unutmak	
Spiker / bugünlük bu kadar	
Patron / seni kovmak	

3. DERS

demek ve **ki** ile doğrudan anlatma (*direct speech with **demek** and **ki***): Hasan bana dedi ki, “**Bu sabah geç uyandım**”.

Ben sana **dedim ki**, “Bu işin peşini bırakmayacağım”.

Sen bana **diyorsun ki**, “Bu ilişki böyle gitmez”.

O gelip bize **diyecek ki**, “Ben aslında çok hastayım”.

Biz **deriz ki**, “Ahmet bu görevi başarıyla yapabilir”.

Siz **dediniz ki**, “Biz evin inşaatını ay başında bitireceğiz”.

Onlar **diyor ki**, “Bir şeye ihtiyacınız olursa, bize güvenebilirsiniz”.

Demek, when used together with **ki** comes before the quoted sentence in direct speech. Here **ki** acts like the conjunction “that” in English.

.....

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını ve *demek ki* kullanarak farklı zamanlarda, olumlu, olumsuz ve soru olarak doğrudan anlatma cümleleri kurun.

Sen / Ben bir öğretmen olmamak	Sen dedin ki, “Ben bir öğretmen değilim”.
Biz / O iyi bir aşçı olmak	
Halil / Ben erken gelmemek	
Ben / Türkçe öğrenmek zevkli olmak	
Sıla ve sen / biz tembel olmamak	

4. DERS

A) **diye** ile doğrudan anlatma (*direct speech with **diye***): Oya bu sabah “Nasılsınız?” diye sordu.

(Ben) “sizinle konuşmak istemiyorum,” **diye** söze başladım.

(Sen) “herkes ayağa kalksın,” **diye** uyardın.

(O) “bu görev bizim için çok önemli,” **diye** ilave etti.

(Biz) “nerede kalacaksınız?,” **diye** sorduk.

(Siz) “yaptıklarınızı hiçbir zaman unutmayacağız,” **diye** anlattınız.

(Onlar) “kapıyı açık bırakmayın,” **diye** rica ettiler.

“Çocukların sınavı nasıl geçti?,” **diye** merak ediyorum.

Babam “Bulaşıkları yıkamadan evden çıkmayın,” **diye** bize tembih etti. (warn)

Hatice, “Artık sigaradan zevk alamıyorum,” **diye** sızlandı.

“Beni rahatsız etmeyin,” diye kaç defa sizi ikâz etmem gerekiyor?

“diye”, the adverbial form of the verb “demek”, is used to connect two sentences in another form of direct speech.

B) *because* or *so that* meaning of **diye**: Sen içersin diye kahve ayırdık.

Sen onunla konuşacaksın **diye** bekledik. (We waited because you would talk to him.)

Anem ve babam, ben üzüleceğim **diye** çok korkmuşlar. (My mom and dad worried because I would be sad)

Kısa pantolon giydi **diye** siz Kübra’ya güldünüz mü? (Did you laugh at Kübra because she wore shorts?)

Ben, ağlamasın **diye** çocuğa bir elma verdim. (I gave the child an apple so that she doesn’t cry.)

Bebek büyüyebilirsin **diye** her gün süt verdiler. (They gave the baby milk every day so that he can grow up.)

Sen hastalanmayasın **diye** saçlarını kurutuyorlar. (They are drying your hair so that you don’t get sick.)

ALİŞTIRMALAR

Aşağıdaki cümleleri İngilizce'ye çevirin.

Beni ararsın diye düşünmüştüm ama boşu boşuna beklemişim.

Ben size her zaman fikra anlatacağım diye bir söz vermedim.

Asiye bir ay boyunca param yok diye ağladı ama hep pahalı lokantalara gitmeye devam etti.

Dedem, beni ne zaman ziyaret edeceksiniz diye sordu fakat bir cevap veremedim.

Para kaybetmesin diye Ahmet'i çok uyardık ama bizi dinlemedi.

Siz geleceksiniz diye en sevdiğiniz yemekleri yaptık.

Ben gelince kapıyı açın diye rica etmişim; sağ olsunlar (*bless their hearts*), açtılar.

Polis memuru şoföre, *arabadan çık ve ellerini havaya kaldır* diye emretti.

Neslihan gidince ne yapacaksın diye sordum; *işime devam edeceğim* diye karşılık verdi.

Bizi aramayı unutmasın diye parmağına ip bağlamış.

Yarın geleceğim diye haber göndermişsin; çok sevindik.

Biz hastalanmayalım diye evi ısıtmışlar.

Ali Kanada'da kalsın diye çok uğraştık.

Annem bulutları görünce, *yağmur başlamadan önce hemen içeri girin* diye seslendi.

İnanmayacaksınız ama kimlik kartım yok diye beni tutukladılar.

Ben zorluk çekmeyeyim diye bizimkiler çok çaba sarfetti.

Hilâl bugün biraz fazla yemek yedi diye obez mi oldu şimdi?

Zuhâl'e de sordum ama *ben ne bileyim, git başkasına sor* diye bana çıkıştı. (to scold)

Onlar çok iyi insanlar; iyi Türkçe bilmiyorum diye benimle alay etmediler.

Ne biliyorsun diye sordum, *ben her şeyi bilirim* diye cevap verdi.

Onlar televizyon seyredibilsinler diye elimizden geleni yaptık.

Sen olanları biliyorsun diye biz bir şey anlatmak istemedik.

5. DERS

A) **ecek, acak ile dolaylı anlatma** (*indirect speech with future tense suffix*): *Hasan bana bu sabah geç kalkacağını söyledi.*

Ben (*benim*) yarın okula gid –**eceğ - im - i** söyledim.

Sen sabah sekizde (*senin*) işe **gel – eceğ – in - i** söylemiştin.

O her Pazar günü (*onun*) evde ol – **acağ – in - i** söyler.

Biz (*bizim*) bir Türk filmi seyred – **eceğ – imiz - i** söylüyorduk.

Siz (*sizin*) evde kal – **acağ – ınız - ı** söyleyeceksiniz.

Onlar (*onların*) bu akşam şarkı söyle – **yecekler – in – i** söylediler.

B) **–dik (-dık, -dük, -duk) ile dolaylı anlatma** (*indirect speech with past tense suffix*): *Hasan bana bu sabah geç kalktığını söyledi.*

Ben (*benim*) dün okula git – **tiğ – im - i** söyledim.

Sen sabah sekizde işe **gel – diğ – in - i** söylemiştin.

O her Pazar günü evde ol – **duğ – un - u** söyler.

Biz bir Türk filmi seyret – **tiğ – imiz - i** söylüyorduk.

Siz evde kal – **diğ – ınız - ı** söyleyeceksiniz.

Onlar bu akşam şarkı söyle – **dikler – in - i** söylediler.

The verb “**söylemek**” is used instead of “**demek**” in indirect speech. The past tense suffixes **–dik (-dık, -dük, -duk)** and the future tense suffixes **–ecek (-acak) participles** are used in the possessive case, followed by (generally) object case suffix: gül – düğ – üm - **ü** / gül – eceğ – in - **i**. The possessive pronoun after the subject is usually omitted if the subjects are the same: **Sen** (*senin*) **havuzda yüzeceğini söylemedin**. If the subject of the second sentence is different from the first one, it is preferable to use the possessive adjective after the subject: **Sen, benim havuzda yüzeceğimi, söylemedin**.

ALİŞTIRMALAR

Aşağıdaki cümleleri birleştirerek dolaylı cümleler kurun.

Ben söylerim. / Ben dün ders çalıştım.

Ben dün ders çalıştığımı söylerim.

O söylüyordu. / O güzel yemekler yapacak.

.....

Sen söyledin. / Sen okuldan eve geldin.

.....

Biz ona söyledik. / sen geç kalacaksın.

.....

- Hasan ona söyler. / Süha çok çalışmadı.
- Biz söyledik. / Bu işin sonu çok iyi olacak.
- Onlar söyler mi? / Onlar maça gittiler.
- Siz söyleyeceksiniz. / Ben bu kitabı okudum
 Ben söylüyorum. / Ben gözlük kullanamam.
- Sen söylemedin. / Biz derse girmeyeceğiz.
- Ben söyledim mi? / Sen burada değildin.
- Biz söylemeyiz. / Arzu sigara içti.
- Burak söylemez mi? / Onun parası bitecek.

6. DERS

sormak fiili ile dolaylı cümleler (*indirect speech with the verb **sormak***): Hasan bize yarın ne yapacağımızı **sordu**.

Ben ona sorarım. Sen benimle gelemez misin?

Ben ona, benimle gelip geleme –y – **eceğ** – **in** - **i** sorarım.

Sen bana sormadın. Ben Cem ile konuştum.

Sen bana, Cem ile konuşup konuşma – **diğ** – **im** - **ı** sormadın.

O bize soruyor. Biz nereye gideceğiz?

O bize, nereye gid – **eceğ** – **imiz** - **i** soruyor.

Biz sana hiç sormayız. Sen ne yapacaksın?

Biz sana, ne yap – **acağ** – **m** - **ı** hiç sormayız.

Siz onlara sordunuz mu? Onlar ne zaman gittiler?

Siz onlara, onların ne zaman git – **tiğ** – **in** - **i** sordunuz mu?

Onlar bize soramazlar mıydı? Biz ödemeyi nasıl yaptık?

Onlar bize, bizim ödemeyi nasıl yap – **tuğ** – **ımız** - **ı** soramazlar mıydı?

The past tense suffixes –**dik** (-**dık**, -**dük**, -**duk**) and the future tense suffixes –**ecek** (-**acak**) **participles** are used in the possessive case, followed by object case suffix: gül – **düğ** – **üm** - **ü** / gül – **eceğ** – **in** – **i** in sentences with the verb **sormak**. **Sormak** is also used in indirect sentences constructed with -**ip**, -**ip** / **mek**, -**mak** (see Bölüm 33, Ders 4).

ALİŖTIRMALAR

AŖađıdaki cümleleri birleŖtirerek dolaylı cümleler kurun.

O bize sordu. Biz nereye gideceğiz?

O bize, (bizim) nereye gideceğimizi sordu.

Biz sorarız. O nasıl yemek yaptı?

.....

Sen sormazsın. Biz nasıl geçiniriz?

.....

Ziya soruyordu. Ali nerede okuyacak?

.....

Biz sorduk. AkŖam ne yediniz?

.....

Melis sormadı. Türkçe konuŖur musun?

.....

Ben soruyor muyum? O çay demledi mi?

.....

Sen soramadın. Biz mutlu muyuz?

.....

Salih soracak. Sen sinemaya gittin mi?

.....

Onlar ve ben sorarız. Bize ne olacak?

.....

Bilgisayar soracak. Ŗifreniz nedir?

.....

Ben sormayacak mıyım? Sen kaç yaŖındasın?

.....

KONUŞMA

Emily: İyi akşamlar Mete, nasılsın?

Mete: Merhaba Emily, iyiyim. Sen nasılsın?

Emily: Ben de iyiyim. Bu sabah Türk Kanada Cemiyeti'nden bir arkadaşla konuştum. Vancouver Film Festivali'nde gösterilecek Türk filmlerinden haberim olup olmadığını sordu. Sen festival programını gördün mü?

Mete: Hayır, ne yazık ki henüz görmedim. Ama dün bir başka arkadaşım aradı ve festivale katılan Türk filmlerinden birisini gördüğünü söyledi.

Emily: Hangi filmi gördüğünü sordun mu?

Mete: *Kars Öyküleri* isimli filmi gördüğünü ve çok beğendiğini söyledi. Festivalde toplam üç Türk filmi gösterilecekti. Her üç film için de bilet aldığını söyledi. Sanırım diğer iki filmden bir tanesinin ismi 12 Eylül'müş. Ben, zaman bulabilirsem özellikle o filmi görmeyi istiyorum.

Emily: Şimdi Google'da aradım ve festivalin internet sitesini buldum. Festivaldeki Türk filmlerinin isimleri **12 Eylül**, **Kars Öyküleri** ve **When We Leave**.

Mete: A, evet, şimdi hatırladım; sonuncusu bir Alman Türk ortak yapımı olsa gerek. Orijinal isminin *Die Fremde*, yani *Yabancı*, olduğunu söylüyorlardı.

Emily: Biraz sonra erkek arkadaşımı arayıp hangi filmleri görmek istediğini soracağım. Sen de bizimle gelmek ister miydin? Eğer istersen ben biletleri internette alabilirim.

Mete: Çok iyi olur ama şunu belirtmeliyim ki, ben sadece Pazar akşamı gidebilirim. Patronuma, Cumartesi günü çalışabilirim, dedim.

Emily: Tamam, festival programındaki Türk filmlerinin gösterilme tarihlerine bir bakayım. Eğer 12 Eylül filmi Pazar günü gösteriliyorsa, senin için de bilet alırım.

Mete: Anlaştık, çok teşekkür ederim.

OKUMA

RESSAM, ARKEOLOG ve MÜZECİ OSMAN HAMDİ BEY (1842 - 1910)

İlk Türk ressamlarından birisi olan Osman Hamdi, Türk resminde figürlü kompozisyon kullanan ilk ressam olarak da tarihe geçmiştir. Günümüzdeki adı Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olan sanat okulunun kurucusudur.

1887-1888'de Lübnan/Sayda'da yaptığı kazılar sırasında dünyaca ünlü

İskender Lahiti'ni bulmuştur. Bu nedenle ilk Türk arkeoloğu olduğu kabul

edilir. Ayrıca İstanbul Arkeoloji Müzesi'ni

kurmuş ve 29 yıl yöneticiliğini yapmıştır.

Osman Hamdi müze müdürü olmadan önce

Çinili Köşk'te üst üste depolanmakta olan

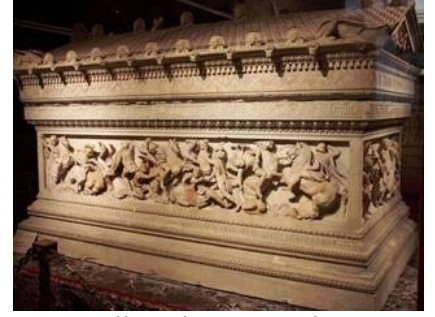
arkeolojik eserleri inceleyerek bunların kaydedilmesi, onarılması

ve sergilenmesi çalışmalarını yürütmüştür.

Onun döneminde İstanbul Arkeoloji Müzesi dünyanın en önemli müzeleri arasına girmiştir. Osmanlı toprakları çapında yaptığı müzecilik çalışmaları nedeniyle çağdaş Türk müzeciliğinin de kurucusu olmuştur.

1842’de İstanbul’da dünyaya gelen Osman Hamdi 1860 yılında hukuk öğrenimi için Paris’e gider. Kısa bir süre hukuk derslerine devam ettikten sonra Paris Güzel Sanatlar Okulu’nun hocalarından Gérôme’un atölyesinde resim eğitimi alır. Gérôme

Fransa’da olduğu kadar Avrupa ve Amerika’da da Oryantalizm’in en güçlü temsilcisi olarak bilinir.

Osman Hamdi’nin resimlerinin konusu özlemini duyduğu okuyan, tartışan Türk insanları ve dışarıya açılan kadın tasvirleridir. Dekor olarak tarihi yapıları, süsleme olarak tarihi eşyaları kullanır. “Kuran Okuyan Kız” (1880), "Kaplumbağa Terbiyecisi" (1906) ve "Silah Taciri" (1908) onun en ilgi çeken ve özgün eserlerinden bazılarıdır. Birçok resmi İstanbul Resim ve

Heykel Müzesi, Londra, Liverpool ve Boston müzelerinde sergilenmektedir.

Osman Hamdi Bey İstanbul Müzesi müdürüyken 1883 yılında bir yönetmelik hazırlar ve böylece yabancıların kazılarda buldukları eserlerin yurt dışına çıkarılması yasaklanır.

Sanat ve arkeolojinin Türk insanlarına öğretilmesi için önemli görevler üstlenmiş bir bilim insanıdır. Üzerinde yaşadığımız

topraklardaki kültür varlıklarını korumak için tüm gayretiyle çalışmış bir vatanseverdir.

Osman Hamdi, 1910 yılında hayata gözlerini yumarken ardında başarılarla dolu bir meslek hayatı, birçok ödül yanında saygı ve övgüyle anılan bir isim bırakmıştır.

Sorulara cevap verin:

- 1- Türk resminde figürlü kompozisyonu ilk kim kullanmıştır?
- 2- Hangi okulu kurmuştur?
- 3- Sayda kazılarında ne bulmuştur?
- 4- Niçin Paris'e gitmiştir?
- 5- Paris'te ne yapmıştır?
- 6- Hangi sanat akımının temsilcisidir?
- 7- Resimlerinin konuları nelerdir?
- 8- İlgi çeken eserlerinden bazılarının isimleri nelerdir?
- 9- 1883 yılında ne yapmıştır?
- 10- Çinili Köşk'teki eserler için ne yapmıştır?
- 11- O nasıl bir vatanseverdir?
- 12- Öldüğünde nasıl bir isim bırakmıştır?

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 37. BÖLÜM

OKULU BİTİRMEYİ, İŞ ARAMAYI VE ÇALIŞMAYI PLANLAMA

Alanyalı olan Arzu ve Veysel liseden arkadaştır. Üç yıl önce her ikisi de üniversite sınavında başarılı olmuş, Arzu işletme okumak için Ankara'ya, Veysel ise tıp okumak için Van'a gitmiştir. Tatil için geldikleri Alanya'dan ayrılmadan önce bir arkadaş toplantısında karşılaşırlar. Tatil bitmek üzeredir. İki arkadaş gelecek için planlarını tartışıyorlar.

Arzu: Gelecek yıl mezun oluyorum. Mezun olduktan sonra bir iş bulup çalışmayı düşünüyorum.

Veysel: Yüksek lisans yapacağımı sanıyordum.

Arzu: Yüksek lisans yapmayı çok istememe rağmen bunu bir süre ertelemek zorunda kalacağım.

Veysel: Neden?

Arzu: Artık aileme daha fazla yük olmak istemediğim için.

Veysel: Haklısın. Ben de senin gibi düşünüyorum ama okula devam ettiğim sürece ailemin desteğine ihtiyacım var.

Arzu: Yıllar geçtikçe masraflar artıyor. Küçük kardeşim de bu yıl üniversiteye başlayacağı için ailemin üzerindeki yük artacak.

Veysel: Hem annem hem de babam çalışıyor olduğu halde, bizimkiler de benim okul masraflarımı karşılamakta güçlük çekiyorlar.

Arzu: O yüzden ben yüksek lisans yapmak yerine iş bulup para kazanmayı planlıyorum.

Böylece hem ekonomik özgürlüğümü kazanırım hem de artık aileme yük olmam diye düşünüyorum.

Veysel: Ya gelecek yıl mezun olamazsan ne olacak?

Arzu: Hedefime ulaşmak için ne gerekiyorsa yapacağım. Eğer önemli bir sağlık sorunum olmazsa kesin olarak mezun olacağımdan eminim.

ALIŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak farklı zamanlarda örneklerdeki gibi cümleler kurun.

1-

Ben Türkçe öğrenmek sevmek	Ben Türkçe öğrenmeyi seviyorum.
Sen bisiklet sürmek bilmek	
O yazmak öğrenmek	
Biz yemek pişirmek unutmak	
Selma heykel yapmak öğretmek	

2-

Sen düşünüyorsun / o beni tanımak	Sen, onun beni tanıdığını düşünüyorsun.
Ben biliyordum / sen gelmek	
Biz gördük / onlar evi boyamak	
O hatırlıyor / o bizi görmek	
Ali sanıyor / biz çok zengin olmak	

3-

Ben heyecanlıyım / yarın okula başlamak	Ben yarın okula başlayacağım için heyecanlıyım.
Bekircan para biriktiriyor / araba almak	
O Türkçe öğrendi / Türk kız arkadaşı olmak	
Biz evde kalacağız / kar yağmak	

4- Örneklere bakarak A) **-dığı halde** ve B) **-me** (me, sine, v.s.) **rağmen** ile cümleler kurun

A- Ben üniversiteye gitmeyi istemek /bir süre ertelemek zorundayım

Ben üniversiteye gitmeyi istememe rağmen (ben) bir süre (onu) ertelemek zorundayım.

April ve Kenan evlenmek istemek / (onların) bir ay ertelemeleri gerekiyor

.....

Biz yeterince para kazanmak / bir araba satın almadık.

B- Rachel Türkiye’de olmamak / Türkçe öğreniyor.

Rachel Türkiye’de olmadığı halde Türkçe öğreniyor.

Ben kendime iyi bakmak / bu kış hasta oldum

Siz Türkiye’de yaşamak / Artvin’i görmemişsiniz.

1. DERS

A) **Cümlelerin nesnesi olarak eylemlilik** (Infinitive as the object of the verb): Ben yemek pişirmeyi biliyorum. B) **Ana cümlelerin nesnesi olarak yan cümleler**, (Subordinated sentences as the object of the main clause): Ben senin ne söylediğini anlıyorum.

Filden isim + ismin hâli + fiil (23. Bölüm 3. Ders - tekrar)

A) In an infinitive sentence, secondary verb takes the noun case ending, while the main verb is conjugated:

in case the verb takes **-i hâli** or **-e hâli**:

-k of **-mek / -mak** drops and **-yi (-y)** is attached.

-Ben yeniden işe başlama - **yı** düşünüyorum.

-Sen araba kullanma - **yı** iyi bilirsin.

-O Kanada’da yaşama - **ya** alıştı.

in case the verb takes **-de hâli** or **den hâli**:

-mek/-mak remains and **-te (-ta)** or **-ten (-tan)** is attached:

-Biz onlarla tanışmak - **ta** fayda görüyoruz.

-Siz gülmek - **ten** korkuyorsunuz.

-Onlar tavla oynamak - **ta** ısrar ediyordu.

B) *Subordinated sentences as the object of the main clause.*

Ben biliyorum. Sen onu seviyorsun.

Ben, senin onu sev – **diği – n - i**, biliyorum.

Sen anladın. Biz üzgünüz.

Sen, bizim üzgün ol – **duğu –muz - u**, anladın.

The Infinitive being a noun can take all the suffixes that any other noun takes:

kullanma – **y – ı (-i hâli - objective)**

kullanma – **y – a (-e hâli – dative)**

kullanmak – **ta (-de hâli – at, in, on)**

kullanmak – **tan (-den hâli – from)**

O düşünecek. Ben Çince öğrendim. O, benim Çince öğren – **diği** – **m - i**, düşünecek.

Biz sandık. Siz işe gelmeyeceksiniz. Biz, sizin işe gel – me – **yeceği** – **niz - i**, sandık.

Siz göreceksiniz. O başarılı olacak. Siz, onun başarılı ol – **acağı** – **n - i**, göreceksiniz.

Onlar yazıyordu. Güneş de doğacak. Onlar, güneşin de doğ – **acağı** – **n - i**, yazıyordu.

.....

ALIŞTIRMALAR

İpuçlarına bakarak örnekteki gibi nesne cümleleri kurun.

Ali bilmiyor / tasarruf etmek Ali tasarruf etmeyi bilmiyor.

Ali fark etti / o tasarruf etmek bilmemek Ali tasarruf etmeyi bilmediğini farketti.

Ben özledim / bisiklet sürmek

Ben hatırladım / ben bisiklet sürmemek

Sen öğrendin / heykel yapmak

Sen söylüyorsun / heykel yapmayı öğretmek

O çok sever / kitap okumak

Biz unutmadık / o kitap okumak sevmek

Biz bekliyoruz / sen bizimle konuşmak

Biz düşündük / sen bizimle konuşmak istemek

2. DERS

çünkü ve -eceği, (-acağı) / –diği (-dığı, -düğü, -duğu) için ile yan cümleler (subordinated sentences with *because*): *Sen şanslısın çünkü Türkçe öğreniyorsun. Sen Türkçe öğrendiğin için şanslısın.*

Ben heyecanlıyım **çünkü** ben Türkiye'ye gideceğim.

-Ben Türkiye'ye gid – **eceği** - **m için** heyecanlıyım.

Sen mutlusun **çünkü** sen onu tanıyorsun.

-Sen onu tanı – **dığı** - **n için** mutlusun.

O çabuk yoruldu **çünkü** o hızlı koştu.

-O hızlı koş - **tuğu için** çabuk yoruldu.

Biz erken yatıyoruz **çünkü** biz erken kalkacağız.

-Biz erken kalk – **acağı - mız için** erken yatıyoruz.

Siz Türkçe’yi çabuk öğreniyorsunuz çünkü siz çalışkansınız.

-Siz çalışkan ol – **duğu - nuz için** Türkçe’yi çabuk öğreniyorsunuz.

Onlar evden erken çıktı **çünkü** onlar sinemaya gidecek.

-Onlar sinemaya gid – **ecek - leri için** evden erken çıktılar.

Conjunctions **çünkü**, **-eceğı**, **(-acağı) için** and **-diğı (-dığı, -düğü, -duğu) için (because)** are used to make subordinated sentences in both Future and Past Tenses.

ALİŞTIRMALAR

1- Örneğe bakarak ve ipuçlarını kullanarak cümleler kurun.

-Ali her gün çalışmıyor / onun paraya ihtiyacı yok

Ali, paraya ihtiyacı olmadığı için hergün çalışmıyor.

-Ben Türkçe öğreniyorum / Türkçe öğrenmekten hoşlanıyorum.

-Hüseyin para biriktiriyor. O gelecek sene bir ev almayı düşünüyor.

-Ben bu yıl okulumu bitirmek zorundayım. Gelecek sene çalışmaya başlayacağım.

-Murat hastaneye yatırılacak. O kaza geçirdi.

-Yıldız sağlığını kaybetti. O çok sigara içti.

-Havva çok üzülüyordu. Sen başka bir şehre taşınacaksın.

2- Aynı alıştırmaları **çünkü** ile yapın.

3. DERS

–**diği** sürece /**müddetçe** ile cümleler (as long as sentences): Param **olduğu** sürece sorun yok.

OLUMLU

Ben Türkçe konuş**tuğum** sürece herkes beni Türk sandı.

Sen okula gitt**iğin** sürece otobüs biletine ihtiyacın olacak.

O benimle arkadaş **olduğu** sürece iyi bir insandı.

Biz bu fabrikada çalış**tığımız** sürece iyi işler yapacağız.

Siz Türkiye’de kal**dığımız** sürece iyi vakit geçirdiniz.

Onlar para kazand**ığı** sürece çok para harcadılar.

OLUMSUZ

Konuş**madığım** sürece ...

Git**mediğin** müddetçe ...

Ol**madığı** sürece ...

Çalış**madığımız** müddetçe ...

Kal**madığınız** sürece ...

Kazan**madıkları** müddetçe ...

–**diği** sürece (müddetçe – old Turkish) means as long as:

Sen çalış**tığın** sürece ben sana destek olurum. = I support you as long as you study.

verb stem + **-diği** (-dığı, duğu,-düğü) + **personal ending** + sürece / müddetçe

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak –**diği** (**-dığı, -düğü, -duğu**) sürece ile farklı zamanlarda olumlu ve olumsuz cümleler kurun.

Senin ehliyetin olmamak /araba sürememek Ehliyetin olmadığı sürece araba süremezsin.

Ben hasta olmak / hastanede yatmak

İsa kitap okumak / sıkılmamak

Bebek karnı doymak / ağlamamak

Sen tembel olmamak / para kazanmak

O Kanada’da olmak / öğretmenlik yapmak

Ben bu evde oturmak / düzenli kira ödemek

Sen böyle yemek yemek / çok şişmanlamak

Seda maaşını almak / verimli çalışmak

Ahmet ameliyat olmamak / görememek

Ben şarkı söylemek / mutlu olmak

2- Aynı alıştırmaları –**diği müddetçe** ile yapın.

4. DERS

–diği hâlde ve -e rağmen ile cümleler (sentences with conjunctions although, even though, in spite of): Susan Türkçe bilmediği halde Türkiye gezisinden çok hoşlandı.

Ben çok çalış – **tığı - m halde** yeterince para kazanamıyorum.

Ben çok çalış – **mam - a rağmen** yeterince para kazanamıyorum.

Sen çok uğraş – **tığı - n halde** projeyi tamamlayamadın.

Sen çok uğraş – **man - a rağmen** projeyi tamamlayamadın.

O hasta ol - **duğu halde** işe gitti.

O hasta olma – **sı - na rağmen** işe gitti.

Biz onları gör – **düğü -müz halde** onlarla konuşmadık. (görmemezlikten gelmek)

Biz onları gör – **memiz - e rağmen** onlarla konuşmadık.

Siz bizimle anlaş – **tığı - nız halde** arabayı başkasına satıyorsunuz.

Siz bizimle anlaş – **manız - a rağmen** arabayı başkasına satıyorsunuz.

Onlar hava yağmurlu ol – **duğu halde** bisikletle geziyorlar.

Onlar hava yağmurlu olma – **sı - na rağmen** bisikletle geziyorlar.

Olumsuz cümle: Sen çok çalışmadığın halde iyi para kazanıyorsun.

Olumsuz Soru: Ece, hasta olmamasına rağmen mi okula gitmedi?

Sentences with **–diği hâlde and -e rağmen** have the same meaning in Turkish. Both **–diği halde** and **–e rağmen** are used together with possessive case suffixes.

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak **–dığı halde** ile cümleler kurun.

Benim arabam var. İşe otobüsle giderim. Arabam olduğu halde işe otobüsle giderim.

Onun çok parası var. O israf yapmaz.

Biz söz verdik. Toplantıya katılmadık.

Sizin zamanınız var. Onu ziyaret etmediniz.

Hava sıcaktır. Ben denize gitmiyorum.

Hava yağmurlu değil. Siz evde oturdunuz.
 Biz tatile çıktık. Biz dinlenemedik.
 Ali çok araştırdı. Ucuz araba bulamadı.
 Salih hiç sigara içmedi. Kansere yakalandı.
 Erken kalkıyorsun. Neden işe geç kalıyorsun?
 Kendime iyi bakarım. Kolayca hastalanırım.
 Selim'in başı ağrıyor. Bahçede çalıştı.

2- Aynı alıştırmaları **-e rağmen** ile yapın. Sonra **-dığı halde** ve **-e rağmen** ile olumsuz cümleler kurun.

5. DERS

-dikçe ... daha ve **-duğundan beri** ile cümleler (*sentences with the more / as + verb, and since + verb*): A) *Türkçe'yi öğrendikçe daha çok seviyorum.* B) *Onunla konuştuğumdan beri içim rahat.*

A) **-dikçe (-dikça, -dükçe, -dukça / -tikçe etc.) daha** ile cümleler:

Ben onu tanı - **dikça** (ona) daha çok saygı duyuyorum. (*The more I know him the more I respect him.*)

Sen ders çalış - **tıkça** daha başarılı bir öğrenci olacaksın.

Yıllar geç - **tikçe** hepimiz yaşlanıyoruz. (*As years pass by we all get old.*)

O bağır - **dikça** bağırdı ve sonunda sesi kısıldı.

Biz sus - **tukça** o bizim söyleyecek bir şeyimiz olmadığını sandı.

Siz söyle - **me - dikçe** ben sizin sorununuzu bilemem ki!

Onlar bize gel - **me - dikçe** biz onlara gitmeyeceğiz.

-dikçe is attached to the verb stem.

B) **-dığı -n - dan beri ile cümleler (= since doing) (31. Bölüm, 3. Ders'i hatırlayın) :**

Ben koşmaya başla - **dığı - m - dan** beri kendimi daha iyi hissediyorum.

Sen sigarayı bırak - **tığı - n - dan** beri çok daha sağlıklısın.

O okulu bitir - **diği - n - den beri** iş arıyor.

Biz Türkiye'ye gel - **diği - miz - den beri** çok yemek yiyoruz.

Siz hastalan – **dığı – nız - dan** beri her gün ilaç içiyordunuz.

Onlar kaza yap – **tıkları – n - dan beri** hiç araba kullanmadılar.

–**dığı –m, (-n, -mız, -nız, -tıkların) dan (and its variations) beri** is attached to the verb stem.
.....

ALIŞTIRMALAR

A) **-dikçe** ve **-dikçe daha** ile farklı zamanlarda cümleler kurun.

O konuşmayı uzatmak / insanlar sıkılmak O konuşmayı uzattıkça insanlar sıkıldı.

Ben kebab yemek / daha fazla şişmanlamak

Sen uyumak / daha çok uyumak istemek

Sinem düşünmek / daha karamsar olmak

B) **–dığından beri** ile cümleler kurun.

Ben işe girmek / hiç zamanı olmamak Ben işe girdiğimden beri hiç zamanım yok.

Sen ona küsmek / o mutsuz olmak

Ahmet doğmak / ben onu görmemek

Köprü yapılmak / ben ilk defa geçmek

KONUŞMA

Jacqueline: Canım balık istiyor. Bu akşam balık yemeye ne dersin?

Nadir: Harika olur. İstersen balık pazarına bir gidip bakalım, neler var.

Jacqueline: Burada somon var mıdır, acaba?

Nadir: Somon balığı bulup bulamayacağımızı bilmiyorum ama şimdi hamsi mevsimi. Kış boyunca Karadeniz’de tonlarca hamsi avlanır.

Jacqueline: Peki, hamsinin nasıl pişirileceğini biliyor musun?

Nadir: Hamsi için birçok tarif vardır hatta Karadenizliler hamsi tatlısı bile yaptıklarını söylerler ama ben en çok hamsi tavayı severim.

Jacqueline: Ben balık yemeyi çok sevmeme rağmen pişirmeyi hiç öğrenmedim.

Nadir: Önemli değil, istersen ben sana öğretirim. Zaten hamsi tavanın tarifi çok kolaydır. Dur

sana anlatayım: Bir kilo kadar hamsi alırsın. Önce kafalarını kopartıp

kılçıklarını çıkardıktan sonra iyice yıkarsın ve bir kevgire koyarsın.

Yıkanmış balıkların suyu süzülürken, geniş bir tabağın içine bir su

bardağı mısır unu, bir çay kaşığı tuz, bir çay kaşığı kara biber, bir çay

kaşığı ince doğranmış defne yaprağı koyup iyice karıştırırsın. Defne

yaprağı yoksa onun yerine kekik de konulabilir. Tavanın içine biraz

zeytin yağı koyduktan sonra balıklar tek tek un karışımına iyice bulanır ve sırtları

alta gelecek şekilde tavaya dizilir. Bir sıra da sırtları üste gelecek şekilde

üzerine dizilir. Alttaki balıklar on dakika kızartıldıktan sonra bir kapak

yardımıyla ters çevrilip daha önce üstte olan balıklar da kızartılır.

Balıkları tavaya sıkıca dizdiğin sürece dağılmayacaklardır.

Jacqueline: Sen anlattıkça ağzım sulandı. Haydi gidip hemen hamsi

alalım.

Nadir: Söylemeyi unuttum: Hamsi küçük olmasına rağmen oldukça yağlı bir balıktır. Hamsi

tavanın yanında mutlaka ya taze limon, maydanoz ve turp ya da çoban

salatası yemek gerekir.

Jacqueline: Balık pişirmeyi bilmediğim için salatayı ben yaparım,

anlaştık mı?

Nadir: Anlaştık.

Jacqueline: O zaman, biraz da salata malzemesi almalıyız.

Nadir: Sorun değil. Sebze pazarı balık pazarının bitişiğinde, gidince alırız.

OKUMA

TÜRK YEMEKLERİ

Türk mutfağı belki çok iyi bilinmez ama şiş kebab ve döner kebab dünyaca ünlü olmuştur. Bununla beraber, daha fazla yabancı turist Türk yemeklerini tattıkça Türk mutfağının ünü dünyaya yayılmaktadır. Ülkelerin yemekleri coğrafi yapılarına ve orada yetiştirilen sebze, meyve ve hayvansal gıdalara göre değişir. Türkiye elverişli coğrafyası ve iklimi nedeniyle şanslı bir ülkedir. Trakya, Ege ve Akdeniz kıyılarındaki

nehirlerin suladığı zengin ovalarda ve orta Anadolu'da arpa, buğday, mısır, pirinç, mercimek, nohut, fasulye, soya fasulyesi, susam ve yer fıstığı gibi kuru gıdalar yetiştirilir. Bunların yanında üzüm, incir, badem, elma, muz,

şeftali, kestane, şeker pancarı, patates, domates, kırmızı ve yeşil biber, patlıcan, enginar, soğan ve sarımsak bolca yetiştirilir. Karadeniz bölgesi fındık, tütün ve çayı ile ünlüdür. Güneydoğu Anadolu bölgesinde, özellikle Antep'te yetiştirilen fıstığın dünyada eşi yoktur.

Şimdi lezzetli bir Türk yemeği öğrenmeye ne dersiniz?

İmambayıldı tarifi: Türkiye'nin her yöresinin kendine özgü yemekleri vardır ama imambayıldı olarak anılan patlıcan yemeği hemen her yörede pişirilir. İmambayıldı için gerekli malzemeler şunlardır: yarım demet maydanoz, bir çay kaşığı şeker, üç diş sarımsak, üç iri domates (kabukları soyulmuş ve ince

doğranmış), üç orta boy soğan (ince doğranmış), üç yeşil biber ve beş orta boy patlıcan. Önce patlıcanların başını kesmeden kabuğunu alaca olarak soyun ve ortalarından bıçakla yarın. Tuzlu suda yarım saat bekletin. Bir tavada bitkisel yağı kızdırın ve patlıcanların suyunu iyice aldıktan sonra tavaya atıp kızartın. Kızaran patlıcanları alıp geniş bir tencereye yerleştirin. Tavada kalan yağın içine önce soğanları koyup sararana kadar kızartın ve daha sonra doğranmış domates, biber, tuz ve şekeri atın. 15 dakika hafif ateşte pişirin. Ateşten indirince ince kıyılmış maydanozu ilave edin. Bu karışımı patlıcan yarıklarının içine doldurun. Patlıcanların üzerine bir veya iki dilim domates ve boydan kesilmış yarım yeşil biber koyun. Karışımın suyu ile birlikte bir buçuk bardak daha su ekleyerek kısık ateşte on dakika kadar pişirin.

Türkiye'nin güney bölgesinde aynı yemek kıymalı pişirilir ve **karnıyarık** olarak anılır. Yapmanız gereken tek şey, patlıcanları yukarıdaki gibi kızarttıktan sonra yarım kilo kıymayı diğer sebzelerle birlikte pişirmek ve patlıcanların yarıklarına doldurmaktır. Güneydekiler domatesin yanında karışıma kırmızı biber salçası eklemeyi de

ihmal etmezler. Geriye kalan işlem imambayıldı pişirilirken yapılanın aynısıdır. Bazıları hazırlanan yemeği ocakta pişirmek yerine, patlıcanlar ve üzerindeki biber ve domatesler hafifçe kızarana kadar fırında pişirmeyi tercih ederler. Afiyet olsun!

SORULARA CEVAP VERİN:

- 1- Dünyaca ünlü Türk yemekleri nelerdir?
- 2- Türk yemeklerinin ünü dünyaya nasıl yayılmaktadır?
- 3- Ülkelerin yemekleri neye göre değişir?

- 4- Türkiye neden şanslı bir ülkedir?
- 5- Türkiye’de ne gibi kuru gıdalar yetiştirilir?
- 6- Karadeniz bölgesi hangi ürünleriyle ünlüdür?
- 7- Hangi fıstığın dünyada eşi yoktur?
- 8- İmambayıldı nerede pişirilir?
- 9- İmambayıldı için gerekli malzemeler nelerdir?
- 10- Patlıcanları tavadan çıkardıktan sonraki işlem nedir?
- 11- Karnıyarık daha çok hangi bölgede pişirilir?
- 12- Karnıyarık ile imambayıldı arasındaki fark nedir?

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 38. BÖLÜM

Türk Müziği Hakkında Tartışma

David Kanadalı bir bestecidir ve bir yıl için geldiği Türkiye'deki Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Türk müziği üzerinde araştırmalar yapmaktadır. Gülden ise aynı konservatuvarın piyano bölümünde yüksek lisans yapmaktadır ve boş zamanlarında David'e yardım etmektedir. Şimdi konservatuvarın kütüphanesinde bazı şarkıcılar ve Türk müziği hakkında konuşuyorlar.

Gülden: Türkçe'nin zor bir dil olduğu söylenir. Türk müziği de batı müziğinden oldukça farklıdır. Bizim müziğimizle neden ilgilendiğini öğrenebilir miyim?

David: Öncelikle, böyle güzel bir günde dışarıda **olmaktansa** kütüphaneye gelerek bana yardım ettiğin için çok teşekkür ederim. Türk müziği sadece benim değil Beethoven ve Mozart dahil birçok klasik müzik bestecisinin de ilgisini çekmiştir.

Biliyorsun, etnomüzikolojinin kurucularından birisi olan Macar besteci Bela Bartok da 1936 yılında Türkiye'ye gelip Türk halk müziği üzerinde araştırmalar yapmıştır.

Gülden: Biliyorum, şimdi de Kanadalı şarkıcı Brenna MacCrimmon Trakya bölgesinin türkülerini söylüyor.

David: Ben onu yıllar önce **İstanbul'un Sesi, Köprüyü Geçmek** filmiyle **tanımış oldum**. Daha sonra bir etkinlikte arkadaşlarım bizi **tanıştırdılar**. Türkçe'yi çok iyi konuştuğunu görünce hayret ettim. Peki sen Mercan Dede'yi tanıyor musun?

Gülden: Evet, adını çok duydum. Geçen ay arkadaşlarımla onun bir konserine **gidecektim** ama okuldaki başka bir konser nedeniyle gidemedim.

David: Bu iki sanatçının durumu çok ilginç: biri Kanada'da yaşayan Türk asıllı bir müzisyen ve diğeri de Türkiye'de müzik yapan Kanada asıllı bir şarkıcı. Seni **kışkırtmak** istemem ama gelecek hafta bu saatlerde ben Mercan Dede ve Brenna MacCrimmon'ı **dinliyor olacağım**. Kanada elçiliğinde bir etkinliğe katılacağım ve bildiğim kadarıyla her ikisi de orada olacak. Benimle gelmek ister miydin?

Gülden: Çok isterim. Beni onlarla **tanıştırır mısın?**

David: Neden olmasın! Bana **hatırlatırsan** ve fırsat olursa sizi **tanıştırırım**.

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak örnekteki gibi cümleler kurun:

1-

Tercih etmek / doktor / mühendis olmak Ben doktor olmaktansa mühendis olmayı tercih ederim.

Tercih etmek / ders çalışmak / oyun oynamak

Tercih etmek / ud / gitar çalmak

Tercih etmek / elma / armut yemek

Tercih etmek / Japonya / Türkiye'ye gitmek

2-

Ben yarın Mersin'e gitmek Ben yarın Mersin'e gitmiş olacağım.

Ali gelecek ay Türkiye'ye gelmek

Bebek biraz sonra uyumak

Şu imambayıldıyı da yersem doymak

Sabah uyandığımızda her yeri kar kaplamak

3-

Ben yarın bu saatlerde ders çalışmak Ben yarın bu saatlerde ders çalışıyor olacağım.

Sen yarın bu saatlerde keman çalmak

O yarın bu saatlerde yola çıkmak

Biz yarın bu saatlerde çeviriyi bitirmek

Siz yarın bu saatlerde dinlenmek

4-

Arkadaşlarımla konsere gitmek ama ... Arkadaşlarımla konsere gidecektim ama ...

Hasan geçen yıl okulu bitirmek ama

Sen bugünkü işi sonuçlandırmak ama

O bu sabah toplantıya katılmak ama

Biz bütün yaz İzmir'de kalmak ama

5-

Ben seni kıskanmak / istememek Seni kıskandırmak istemem.

O beni gülmek için / çok uğraşmak

Annesi çocuğu yatmak için / ninni söylemek

Babam beni uyanmak için / gürültü yapmak

Polis sanığı konuşmak için / baskı uygulamak

1. DERS

-tense (*would rather, rather than*) ve **yerine** (*instead of, in place of*) ile cümleler: *Ben Almanca öğrenmektense (öğrenmek yerine) Türkçe öğrenmeyi tercih ederim.*

Ben boş durmak - **tansa** gönüllü çalışmayı tercih ederim.

Ben boş durmak **yerine** gönüllü çalışmayı tercih ederim.

Sen ders çalışmak - **tansa** bütün gün bahçede güneşlendin.

Sen ders çalışmak **yerine** bütün gün bahçede güneşlendin.

O okula gitmek -**tense** sinemaya gitti.

O okula gitmek -**yerine** sinemaya gitti.

Biz lokantada yemek - **tense** evde yemek yemeyi tercih ederiz.

Biz lokantada yemek **yerine** evde yemek yemeyi tercih ederiz.

Siz şişe suyu içmek - **tense** çeşme suyu içersiniz.

Siz şişe suyu içmek **yerine** çeşme suyu içersiniz.

Onlar savaşmak - **tansa** barış yapmaya karar verdiler.

Onlar savaşmak **yerine** barış yapmaya karar verdiler.

While **-tense** (**-tansa**) suffix is attached to the verb in nominative case, **yerine** comes after the idea that is not preferred.

ALİŞTIRMALAR

1- **-tense** (**-tansa**) ile cümleler kurun.

Ben TV seyretmek / radyo dinlemek/ tercih etmek. TV seyretmektense radyo dinlemeyi tercih ederim.

Sen evi temizlemek / kitap okumak

Biz şiir yazmak / şarkı söylemek

O havuzda yüzmek / denizde yüzmek

Jane Çince öğrenmek / Türkçe öğrenmek

Onlar kahve içmek / çayı tercih etmek

Siz yürüyüş yapmak / bisiklet sürmek

Ali somurtmak / gülmeyi tercih etmek

Selen pul biriktirmek / para biriktirmek

O bir filmde oynamak / tiyatrodada oynamak

Ben susmak / konuşmayı tercih etmek

Sen teslim olmak / karşı koymak tercih etmek

2- Aynı alıştırmaları **yerine** ile yapın.

2. DERS

-ecekti, -acaktı ile cümleler (*Future Past Tense in Turkish*): *Yarın tatile çıkacaktık ama hastalandığımız için gidemeyeceğiz.*

Ben dün sizi ara –y – **acak – tı - m** ama fırsat bulamadım.

Sen yarın ikide bize gel – **ecek – ti - n** ama biz o saatte evde olamayacağız.

O akşama kadar ders çalış – **acak - tı** ama anladığım kadarıyla hep oyun oynamış.

Biz her şeyimizi satıp buradan taşın – **acak – tı - k** ama şimdi kalmaya karar verdik.

Siz biraz önce dondurma yi –y – **ecek – ti - niz** ama şimdi kebab ısmarlıyorsunuz.

Onlar büyük bir ev al – **acak – lar - dı** ama paraları yetmediği için küçük bir ev aldılar.

The future tense suffix **–ecek** and past tense suffix **–dı** are used to make future past tense sentences in Turkish: *Jane Rusça öğrenecekti ama Ali ile tanışınca Türkçe öğrenmeye başladı = Jane was going to learn Russian but when she met Ali she began learning Turkish.*

ALIŞTIRMALAR

Aşağıdaki cümleleri İngilizce'ye çevirin.

Bu öğleden sonra havuzda yüzecektik ama birden yağmur başladı ve içeride kaldık.

Kerem, Aslı'ya, onu sevdiğini söyleyecekti ama utandığı için söyleyemedi.

Hava raporuna göre bu hafta hava karlı olacaktı ama bak, her yer günlük güneşlik.

Yıllarca para biriktirdiler, sözde bir ev alacaklardı ama sonra bir tekne alıp denizlere açıldılar.

Biz yarın Türkçe sınavına girecektik ama çalışmak için hiç zamanımız olmadı.

Birazdan bahçeye soğan ekmeğe başlayacaktım ama şimdi kendimi kötü hissediyorum.

Zehra'nın biraz zamanı olsa resim yapmayı öğrenecekti.

Selim Kanada'ya göç edemese, Avustralya'ya göç edecekti ama Kanada'ya gelmeyi başardı.

Yağmurluğum olmasa sıırıslıklam olacaktım ama yağmurluğum sayesinde pek ıslanmadım.

Sen bu hafta sonunda bir araba alacaktın ama paran yetmedi, değil mi?

Hayatım boyunca bir motosiklet almayı arzulamıştım ve tam hayalime kavuşacaktım ki, vazgeçtim çünkü bir arkadaşım çok kötü bir motosiklet kazası geçirdi.

Ziya ile sözleşmiştik, konser salonunda buluşacaktık ama gelmedi. Merak ediyorum, acaba ne oldu?

Eve gelir gelmez beni arayacaktın, söz vermiştin. Neden aramadın?

Bana bu kötülüğü de mi yapacaktın? Bunu senden hiç beklemezdim.

Madem sözünü tutmayacaktın, neden söz verdin?

3. DERS

-miş olmak / -iyor olmak ile cümleler (*will have done and will be doing /will have been doing* sentences): *Ben yarın bu saatlerde kalkmış olacağım / kalkıyor olacağım.*

A) -miş olmak

Ben Cuma günü bu projeyi bitir - **miş olacağım.** (*I will have finished this project by Friday.*)

Sen geri döndüğünde sekiz ülkeyi gör - **miş olacaksın.**

Uçak biraz sonra havalan - **miş olacak.**

Biz gelecek yıl mezun ol - **muş olacağız.**

Siz yakında her şeyi unut - **muş olacaksınız.**

Onlar iki hafta içinde iyileş - **miş olacaklar.**

You can use **-miş olmak** to talk about what will have been achieved by a certain moment in time.

B) -iyor olmak

Ben yarın bu saatlerde sahnede şarkı söyl - **üyor olacağım,** o yüzden çok heyecanlıyım.

Sen iki saat sonra konuşma yap - **iyor olacaksın,** ama henüz konuşman hazır değil.

O birazdan sınavda terl - **iyor olacak** ama hiç umurunda değil.

Özür dileyerek meseleyi kapatmış oluyorsun, öyle mi?

Biz hafta sonunda deniz kenarında güneşlen - **iyor olacağız** çünkü tatile çıkıyoruz.

Siz bu kursun sonunda su gibi Türkçe konuş - **uyor olacaksınız**.

Onlar tatilde yeterince eğlen -**iyor olacaklar**, o yüzden şimdi çalışmalarını lazım.

If we want to emphasise the continuity of the activity, we can use the continuous form.

ALİŞTIRMALAR

-miş olmak ve **-iyor olmak** ile cümleler kurun.

Sen bu dersten sonra bu konuyu öğrenmek Sen bu dersten sonra bu konuyu öğrenmiş olacaksın.

Biz yarın bu konuyu çalışmak Biz yarın bu konuyu çalışıyor olacağız.

Siz gelecek yıl bu zamanlar ne yapmak?

Ben açıkladıktan sonra sen her şeyi anlamak

Onlar yarın sabah evi boyamayı bitirmek

Sen geldiğinde yemek pişirmek

Ben geldiğimde sen yemek pişirmek

Kanun yürürlüğe girdiğinde iş işten geçmek

Sınavdan sonra biz kutlama yapmak

Deniz kıyısına bina yapıldığında turizm ölmek

4. DERS

-dırmak / tırmak ve **-ata / -ada** ile cümleler (*get or make someone/something do something*):
Bu sabah arabayı çalıştırdım ve işe gittim.

-dır, -dir, -dur, -dür / -tır, -tir, -tur, -tür ile cümleler:

Ben yarın saçımı kes – **tir** - eceğim. (kestiriyorum, kestiriyordum, kestirdim)

Sen çeviri yaparak Türkçe'ni geliş – **tir** – ebilirsin. (geliştiriyorsun, geliştirdin)

O her zaman herkesi gül – **dür** – ür. (güldürüyor, güldürdü)

Biz işyerimizde 18 kişi çalış – **tir** -ıyorduk. (çalıştırıyoruz, çalıştırdık)

Siz çocukları sabah çok erken kal – **dır** – dınız. (kaldırılıyorsunuz, kaldırdınız)

Onlar bana sigarayı bırak – **tır** – dılar.

(bıraktırıyolar, bıraktırdılar)

Attach **-dır, -dir, -dur, -dür** (after sharp consonants: **-tır, -tir, -tur, -tür**) to the verb stem and add the appropriate tense suffix and the personal ending.

Some verbs are exceptions and they only take **-dır** in simple present tense: **Ben evimi boya – tır – ım**. However, in other tenses: boya – **t** – acağım, boya – **t** – tım, boya – **t** – ıyorum/ boya – **t** – ıyordum, boya – **t** - acağım = *I will get my house painted.*

Other examples: uzamak/**uzatmak**, okumak/**okutmak**, uyumak/**uyutmak**, etc.

ALİŞTIRMALAR

İpuçlarını kullanarak **-dır, -dir, -dur, -dür / -tır, -tir, -tur, -tür** ile farklı zamanlarda, olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun.

Sen ne zaman çeşmeyi / tamir etmek?

Sen çeşmeyi ne zaman tamir ettireceksin?

Ben kışın arabanın lastiğini / değiştirmemek

Ben kışın arabanın lastiğini deştiirmedim.

Onlar üç çocuğu / okumak

Onlar üç çocuğu okutuyorlar.

Biz bu akşam eve lahmacun / getirmek

.....

Siz çocuğu koltuğa / oturmak?

.....

Sen bana çocukluğumu / hatırlamak

.....

Lütfen beni / kızmamak

.....

O kazayı kimse ona unutmak

.....

Volker Türkçe'sini / gelişmek?

.....

Ben her hafta evi / temizlememek

.....

Ağlayan bebeği annesi / susmak

.....

Cem elini sallayarak dolmuşu / durmak

.....

Öğretmen öğrenciye bir hikaye / anlatmak

.....

Babanne torununa bir mektup / yazmak

.....

5. DERS

Yapım Ekleri (*Derivational Affixes*): *tuz – lu, korku – suz, kitap-lık, boya – ci, kedi – cik* v.b.

A) **-lı, -li, -lu, -lü** (*with* suffixes):

Hüseyin başarılı bir işadamdır.

Hava bugün yağmurlu değildir.

Bekircan Adanalıdır.

Onlar akıllı ve başarılı Adanalı köylü çocuklarıdır.

B) **-sız, -siz, -suz, -süz** (*without* suffixes):

Canan bilgisiz bir ev kadını değildir.

Tuzsuz yemeğin tadı olmayabilir.

Hatasız insan yoktur.

Türkiye bağımsız bir ülkedir.

C) **-lık, -lik, -luk, -lük** (to form nouns and adjectives):

Masada tuzluk yok.

Ben kapaklı bir kitaplık aldım.

Bu resim benim gençlik yıllarıma aittir.

O bana çok büyük bir iyilik yaptı.

D) **-cı, -ci, -cu, -cü** (*-cı etc. after sharp consonants*) (to form occupation names):

Süleyman iyi bir aşçı mıdır?

Bankayı soyan soyguncular kaçamadı.

Bir milli futbolcu çalışkan ve ahlaklı olmalıdır.

Bizim evi boyayan boyacı iyi bir adamdı.

E) **-cık (-cik, -cuk, -cük)** (*-cık etc. after sharp consonants*) (**-çeğiz, -çağız**) (added to nouns to express love, affection and diminution):

Kedicik çok hastalanmıştı.

Kuzucuğum, beni dinler misin!

Zavallıcık, aklıktan ölecek neredeyse.

Bizim evimiz her zaman sıcaktır.

Yapım Ekleri are the affixes attached to verb stems or nouns to make new nouns, adjectives and verbs.

-olumlu ve olumsuz olanlar:
başarı – başarılı / başarısız
uyku – uykulu / uykusuz
yağmur – yağmurlu / yağmursuz
görgü – görgülü / görgüsü
güç - güçlü / güçsüz
bilgi - bilgili / bilgisiz
tuz - tuzlu / tuzsuz
hata - hatalı / hatasız
bağımlı / bağımsız
-olumsuzu olmayanlar
Adana – Adanalı
ev - evli (ama **evsiz** = homeless)
köy - köylü

tuz – luk	iyi - lik
çöp – lük	kötü - lük
kitap – lık	anne - lik
kulak – lık	kış - lık
göz – lük	tutarlı - lık

yalan – cı	doğru – cu	çıkar - cı
çöp – cü	kavga – cı	sol - cu
kitap – cı	şaka – cı	sebze - ci
gemi – ci	inat – cı	dağ - cı
göz – cü	dokuma – cı	şarkı - cı

yumuşa – cık	baba – ciğim
az – ıcık	anne – ciğın
dar – acık	abla – ciğımız
gemi – cık	Ova – cık
kitap – cık	Kaya – cık

KONUŞMA

Victoria farklı kültürlerin müziklerini dinlemekten hoşlanan bir üniversite öğrencisidir ve boş zamanlarında internetteki radyo istasyonlarını dinler. İnternette gezerken tesadüfen keşfettiği bir Türk radyosunda dinlediği müzikler dikkatini çekmiştir. Bir süre sonra Vancouver'a İngilizce öğrenmeye gelen Emel ile tanışır.

Emel'e Türk müziği ile ilgili soracak bir dizi sorusu vardır.

Victoria: Seninle tanıştığımıza çok memnun oldum, Emel. Sana Türk müziği hakkında bazı sorular sorabilir miyim?

Emel: Tabii sorabilirsin. Benim babam bir halk ozanıdır. Saz ve düdük çalar.

Victoria: Bu çok ilginç! Bunu öğrendiğime sevindim. Bir süredir bir Türk radyo istasyonunu dinliyorum ve ne zaman açsam

farklı bir tür müzik keşfediyorum. Hepsi birbirinden çok farklı gibi geliyor. Türkiye'de ne tür müzikler yapılıyor?

Emel: Aslında her ülkede olduğu gibi Türk müziğinin en önemli türü halk müziğidir. Halk müziği çoğunlukla kulaktan öğrenilmiş ve bir kuşaktan öbürüne aktarılmış türkülerden oluşur. Şehirlerden çok kırsal kesimlerde gelişen bu geleneksel müzik yazılı değildir. Mesela, halk müziğinin en ünlü ozanlarından *Aşık Veysel* kördü ve hiç bir zaman okuma ve yazma öğrenmemişti ama bugün herkesin dilinde olan birçok türkünün sahibidir.

Victoria: Türk halk müziğinde genellikle hangi konular ele alınır?

Adana Köprü Başı

Adana köprü başı
Otur saraya karşı
Gel beraber gezelim
Dosta düşmana karşı

Vur çapayı (mattock) çapayı
Vur kazmayı (pickax) kazmayı
Kız başına bağlamış
Oyalı da ipek yazmayı

Pamuk içinde çiğit
Elinde altın divit
Hem sararmış hem solmuş
Bir kız için bir yiğit

Vur çapayı çapayı
Vur kazmayı kazmayı
Kız başına bağlamış
Oyalı da ipek yazmayı

Emel: Halk türkülerinde aşk, nefret, sevinç, üzüntü, mutluluk ve acı kadar insanın çalışma ve eğlence yaşamıyla ilgili büyük küçük tüm olaylar ezgilere konu olabilir. Hatta birkaç dakikalık bazı türküler bir kitapta anlatılacak efsane veya hikayeleri anlatırken bazıları da bir şehri tanıtan ansiklopedi gibi bilgiler verebilir.

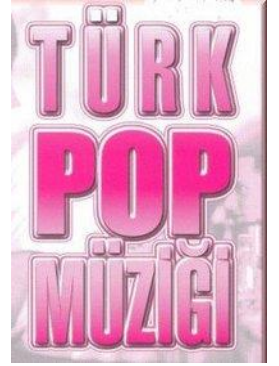

Victoria: Ne kadar ilginç! Bana bir örnek verebilir misin?

Emel: Tabii, en ilginç olanlardan bir tanesi *Adana Köprü Başı* türküsüdür. Bu türküde şehirdeki Roma döneminden kalan taş köprü, eski saray, Adana'nın bir tarım şehri olması ve en önemli ürünün pamuk olduğu anlatılır.

Victoria: Seni dinledikçe Türk müziğini daha çok merak ediyorum. Halk müziğinden başka ne tür müzikler yapılıyor?

Emel: Türk Sanat Müziği, Hafif Batı Müziği ve Arabesk denen türler de çok yaygındır. Ama son yıllarda Türkiye'den Klasik Batı Müziği'nde de çok ünlü sanatçılar çıkmaya başladı. *Fazıl Say* artık dünyaca ünlü bir piyano sanatçısı ve bestecidir.

Victoria: Peki bu türleri ben nasıl ayırdedebilirim?

Emel: İstersen bu hafta sonu seninle buluşup youtube'daki video kayıtlarını izleyebiliriz ve sana her türün en ünlü şarkıcılarını izlettirebilirim.

Victoria: Bu harika olur. Hafta sonunu dört gözle bekleyeceğim. Verdiğin bilgiler için çok teşekkür ederim.

OKUMA

TÜRK PİYANİST FAZIL SAY

“O, sadece dahi bir piyanist değil, şüphesiz ki, 21. yüzyılın en büyük sanatçılarından birisi olacaktır.” ('Le Figaro' Paris)

1970 yılında Ankara'da doğan Fazıl Say, 4 yaşında piyano çalmayı öğrenmeye başlamıştır. Ankara Devlet Konservatuvarı'nda üstün yetenekli çocuklar için özel statüde öğrenim görgörmüş

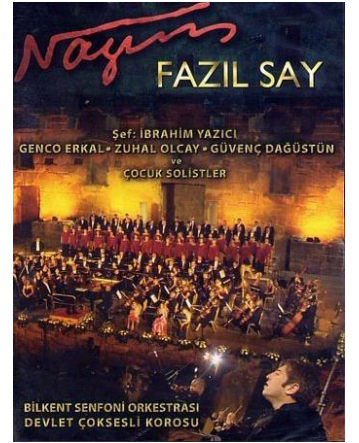

ve 1987'de konservatuvarın piyano ve bestecilik bölümlerinden mezun olmuştur.

Çalışmalarını Alman bursuyla Düsseldorf Müzik Yüksek Okulu'nda sürdüren Say, 1991'de konser solisti diplomasını almıştır. 1992'de Berlin Tasarım Sanatları ve Müzik Akademisi'nde piyano ve oda müziği öğretmenliğine getirilmiştir.

1994'te Genç Konser Solistleri Avrupa yarışmasında birincilik kazanan Say, 1995'te New York'ta yapılan kıtalararası yarışmanın da birincisi olmuştur ve böylece parlak konser kariyeri başlamıştır.

Besteci yönüyle de başarılar kazanan sanatçı, oratoryolar, piyano konçertoları, oda müziği ve piyano eserleri yanında çok sayıda şarkı bestelemiştir. Bu eserler arasında "**Nazım**" başlıklı oratoryosu ve dört piyano konçertosu dikkati çekmektedir. Ayrıca Zürih Üniversitesi'nin siparişi üzerine **Albert Einstein**'ın anısına yazdığı orkestra eseri ve Mozart'ın 250. doğum yılında Viyana'daki Kutlama Komitesi'nin siparişiyle bestelediği "Patara" adlı bale müziği çok

ilgi görmüştür.

Say, beş kıtada sürdürdüğü konserleriyle yüz binlerce müzikseverin hayranlığını kazanmıştır ve olumlu eleştiriler alan CD'leriyle bütün dünyada aranan bir piyanist olmuştur. Kendine özgü yorumu sayesinde günümüze kadar 20 uluslararası ödülle onurlandırılmıştır.

New York, St. Petersburg, Viyana, İsrail Filarmoni, Amsterdam Concertgebouw, Orchestre National de France ve Tokyo Senfoni gibi orkestralar eşliğinde çağımızın tanınmış şefleriyle konserler vermiştir.

2007 Floransa Festivali'nin kapanış töreninde, Zubin Mehta'nın yönettiği Floransa Orkestrası ile yirmi bin kişi tarafından izlenen bir açık hava konserinde çalmıştır. Aynı yıl Montreux Caz Festivali'nde piyano jürisinin başkanlığını yapmıştır.

Fazıl Say'ın, "Kara Toprak" başlıklı CD'si, Amerika'daki Billboard listelerinde 6. sıraya yükselmiştir. 2008'de Avrupa Birliği tarafından "Kültür Elçisi" unvanıyla görevlendirilen Fazıl Say, doğu ve batı kültürleri arasında yeni bir köprü kurmayı amaçlamaktadır.

Sorulara cevap verin:

- 1- Le Figaro, Fazıl hakkında ne yazmıştır?
- 2- Kaç yaşında piyano çalışmaya başlamıştır?
- 3- Almanya'ya gitmeden önce hangi şehirde, hangi okuldan mezun olmuştur?
- 4- Almanya'da ne diploması almıştır?
- 5- Diplomasını aldıktan sonra ne yapmıştır?
- 6- 1995'te hangi yarışmada birincilik ödülü almıştır?
- 7- Bu yarışma ona ne kazandırmıştır?
- 8- Fazıl ne tür eserler bestelemiştir?
- 9- Fazıl ne için 20 uluslararası ödülle onurlandırılmıştır?
- 10- 2007 yılında neler yapmıştır?
- 11- Fazıl Say'ın hangi CD'si Amerika'daki Billboard listelerinde 6. sıraya yükselmiştir?
- 12- Avrupa Birliği ona ne ünvanı vermiştir?
- 13- Fazıl Say neyi amaçlamıştır?
- 14- Fazıl Say'ın eserlerini dinlediniz mi?

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ 39. BÖLÜM

Uygarlıkların Beşiği Anadolu'yu Tanıma

Ashley tatil için Avrupa'ya gelen **Coquitlam**'lı bir turistir. İtalya'da tanıştığı Finlandiyalı bir turistin tavsiyesi üzerine Türkiye'ye gelmeye karar verir. **Ege** bölgesini gezdikten sonra Türkiye'deki tarihi ve doğal güzelliklere hayran olur. Geri dönüşte, **Atatürk Havalimanı**'nda

Hollandalı bir turist olan **Dick Osseman** ile tanışır ve Dick ona **Doğu** ve **Güney Doğu Anadolu** bölgelerini de görmesi gerektiğini söyler.

Dick: Diğer birçok Avrupalı turist gibi ben de Türkiye'yi geç keşfettim. Her yıl ya İtalya ya da Yunanistan'a gidip antik Yunan ve Roma harabelerini geziyordum.

Ashley: Türkiye'yi nasıl öğrendin?

Dick: Bir gün Türkiye hakkında bir gezi makalesi okudum.

Makalenin yazarı Türkiye'de, İtalya ve Yunanistan'da bulunanlardan çok daha fazla görececek yer olduğunu yazıyordu. Böylece merak edip geldim. Ben de senin gibi önce **Ege** ve **Akdeniz** sahillerini gezdim. Ama sonra Orta ve Doğu Anadolu'yu gördüm. **Bu benim** Türkiye'ye **onbirinci gelişim** ve bu sefer **Güney Doğu Anadolu** bölgesini gezdim.

Ashley: İnanamıyorum! Doğu Anadolu'yu nasıl buldun?

Dick: Tek kelimeyle büyüleyici! **Ne zaman** Türkiye'ye gelsem farklı bir şey keşfediyorum.

Ashley: Ne gibi?

Dick: Mesela, dünyanın en eski yerleşim yerinin nerede olduğunu biliyor musun?

Ashley: Türkiye'de mi **demek istiyorsun**?

Dick: Şanlıurfa'nın 15 km Kuzey Doğusu'ndaki **Göbekli Tepe**'yi görmelisin. Orada kazı yapan arkeologlar tarih öncesi

döneme ait 11000 yıllık bir tapınağı gün ışığına çıkarmışlar. Orayı görünce sanki farklı bir dünyaya gelmiş gibi hissediyorsun. Yaşadığın modern şehirler anlamını yitiriyor.

Miletos - Tiyatro

Ashley: Ne kadar ilginç! Bunu anlatığına sevindim. Peki ya sen **Milet** antik kentini gördün mü? Geçen hafta orayı gezerken rehberimiz modern şehirciliğin babası **Hippodamus**'un **Miletoslu** olduğunu söyledi. İlk ızgara planlı şehirler **Anadolu**'da tasarlanmış, düşünebiliyor musun?

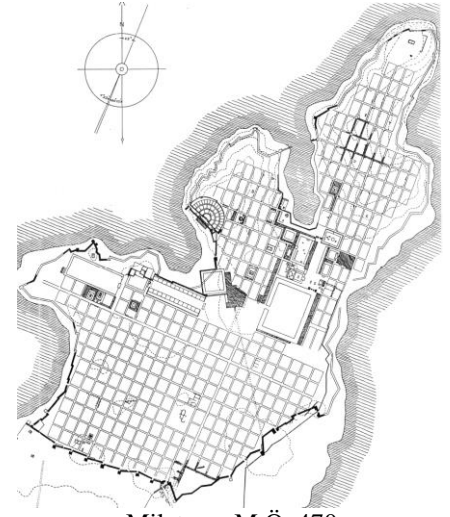
Dick: Evet, ben de o konuda bir kitap okumuştum. **Aristoteles Politika** isimli kitabında **Hippodamus**'un modern şehirciliğin öncülerinden birisi olduğunu yazar.

Ashley: İnanılır gibi değil! Bu ülke herşeyiyle beni de büyüledi. Artık zamanım bitiyor, o nedenle geri dönmek zorundayım ama biraz para biriktirdim **mi** hemen geri geleceğim.

Dick: Ondan hiç kuşku yok. Gelecek sefer sadece **Göbekli Tepe**'yi değil, **Gaziantep**'ten başlayarak **Adıyaman**, **Şanlıurfa**, **Mardin** ve **Diyarbakır**'ı da mutlaka görmelisin.

Ashley: Önerilerin için çok teşekkür ederim. Belki gelecek yıl burada bir yerlerde yine görüşürüz.

Dick: Umarım. İstersen benim internet sayfama gidip Türkiye resimlerime bakabilirsin. İşte internet adresim: <http://www.pbase.com/dosseman>.

Miletos – M.Ö. 470

Aşağıdaki sorulara cevap verin:

- 1- Ashley kimdir?
- 2- Kimin tavsiyesi üzerine Türkiye'ye gider?
- 3- Ashley Atatürk Havalimanı'nda kimle tanışır?
- 4- Dick Türkiye'yi nasıl keşfetmiştir?
- 5- Makalenin yazarı neyi anlatıyordu?
- 6- Bu, Dick'in Türkiye'ye kaçınıcı gelişi?
- 7- Dick Doğu Anadolu bölgesini nasıl bulmuştur?
- 8- Dünya'nın en eski yerleşim yeri nerededir?

- 9- Arkeologlar neyi gün ışığına çıkarmışlar?
 10- Ashley Miletos'u gezerken rehber ne anlatır?
 11- Ashley neden geri dönüyor?
 12- Ne zaman Türkiye'ye yine gelecek?
 13- Ashley ve Dick bir daha görüşecek mi?

ALİŞTIRMALAR

1- İpuçlarını kullanarak örnekteki gibi cümleler kurun:

Sen bunu anlatmak / ben sevinmek	(Senin) bunu anlattığına sevindim.
O bizi görmeye gelmek / biz sevinmek	(Onun) bizi görmeye gelmesine seviniyoruz.
Sen tatile çıkmak / o sevinmek	
O bize gülmek / biz üzülme	
Ben bahçeye gül dikmek / onlar sevinmek	
Sen okula başlamak / biz sevinmek	
Ben okulu bırakmak / babam üzülme	

2-

Ben Türkiye'ye gelmek yeni bir şey keşfetmek.	Ne zaman Türkiye'ye gelsem yeni bir şey keşfediyorum.
Ben kebab yemek seni hatırlamak	
Ben kitap okumak / uykum gelmek	
Ben Ankara'ya gitmek / müzeyi gezmek	
Ben uyumak / bir sürü rüya görmek	
Ben seni aramak / sen şikayet etmek	
Ben eve gelmek / sen TV seyretmek	

3-

Orayı görmek / farklı bir dünyaya gelmek	Orayı görünce farklı bir dünyaya gelmiş gibi hissettim.
Seni görmek / annemi görmek	
Siz gitmek / ben her şeyimi kaybetmek	
O gelmek / dünyalar benim olmak	
Ben Antalya'ya gitmek / tatil hiç bitmemek	

Postere bakmak / filmi görmek	
4-	
Biraz para biriktirmek / geri gelmek	Biraz para biriktirdim mi hemen geri geleceğim.
Fırsat bulmak / mavi yolculuğa çıkmak	
Evden ayrılmak / bir daha geri dönmemek	
Bu şarkıyı duymak / onu hatırlamak	
İstanbul'a gitmek / Topkapı Sarayı'nı görmek	
Yağmur durmak / yürüyüşe çıkmak	

1. DERS

-ıgını, -ıgına, -ıgından ile yan cümleler (*subordinated sentences - that conjunction*):
Tanıştığımıza memnun oldum.

Bunu söyle – diği -me sevindim.	Ben gideceğimi söyledim
Bunu söyle – diği - ne inanıyorum.	Sen yapmayacağını bildireceksin.
Bunu söyle – diği - ne güveniyorsunuz.	O görmediğini söylemiş.
Bunu söyle – diği - mize inanmasın.	Biz hiçbir şey bilmediğimizi anlattık.
Bunu söyle – diği - nize sevinmiyoruz.	Siz bu filmde hoşlanacağımızdan emin misiniz?
Bunu söyle – dikleri - ne güvenmesin.	Onlar herşeyi hatırlıyor olacaklarını sanıyorlar.

ALİŞTIRMALAR

İpucu kelimeleri kullanarak **-ıgını, -ıgına, -ıgından** ile farklı zamanlarda cümleler kurun.

Ben memnun olmak / sizinle tanışmak	Sizinle tanıştığımıza memnun oldum.
Ahmet anlamaya çalışmak / sen ne demek	Ahmet senin ne dediğini anlamaya çalışıyor.
Sen inanmamak / o yalan söylemek	
O söylemek / benim çok çalışmam gerek	
Biz görmek / sen kitap okumak	
Senden haber almak / biz sevinmek	
O beni görmek / sevinmemek	
Biz tahmin etmek / hava güzel olmak	
O gitmek / sen üzülme	

Biz onunla ilgilenmek / o memnun olmak	
Ben bilmek / o Türkçe öğrenmek	
Film çabuk bitmek / biz sevinmek	
Ali ve Şermin söylemek / işe gitmemek	
Bu konu için tartışmak / ben inanmamak	
Cem anlamamak / sen ne demeye çalışmak	
Biz görüşmemek / biz üzölmek	
Salih söz vermek / o kitabı okumak	
Sen sınavda başarılı olacak / ben inanmak	
Ben anlatmak / senin gitmen gerek	

2. DERS

Ne zaman –ise... ile yan cümleler (*subordinated sentences with whenever*): **Ne zaman** Türkiye'ye gitsem müzeleri gezerim.

Ben **ne zaman** çeviri yapsam mutlu olurum.

Sen **ne zaman** erken kalksan huysuz oluyorsun. (*grumpy, ill-tempered*)

O **ne zaman** başı ağrısa ilaç içmektense kahve içmeyi tercih ederdi.

Biz **ne zaman** sokağa çıksak onunla karşılaşırız.

Siz **ne zaman** evden çıksanız lambaları açık bırakıyordunuz.

Onlar **ne zaman** bizi görseler selam verirlerdi.

.....

ALİŞTIRMALAR

Aşağıdaki cümleleri İngilizce'ye çevirin.

Ben ne zaman acıklı bir film görsem ağlarım.

Ne zaman yağmur yağsa, toprak mis gibi kokardı.

Senin ne zaman ihtiyacın olsa ben hep senin yanında olmadım mı?

Ne zaman isterse gelip gidebileceğini sanmasın.

Biz ne zaman parka gitsek yağmur yağıyor.

O ne zaman kaybettiği kedisini düşünse gözleri yaşlarla doluyormuş.

Ne zaman Türkçe çalışsam heyecan verici yeni şeyler öğreniyorum, diye anlattı Carolyn.

Onlar ne zaman bu türküyü duysalar hemen göbek atmaya başlıyorlardı.

Leyla ne zaman gelebilirse gelsin, bizim kapımız her zaman ona açıktır.

Ne zaman başın ağrısa hep aspirin içmez misin?

3. DERS

-miş gibi hissetmek / gelmek ile yan cümleler (*subordinated sentences with as if, as though*):
Ne zaman Kapadokya'ya gitsem farklı bir gezegendeymiş **gibi hissediyorum**.

Ben yeniden doğmuş **gibi** hissediyorum. (*I feel as though I were reborn.*)

Sen de yeniden doğmuş **gibi** hissettin mi?

Sen ondan hoşlanacakmışsın **gibi geliyor** bana.

Sana da, yarın yağmur yağacakmış **gibi geldi** mi?

Ondan hoşlanmayacakmışsın **gibi bir his var içimde**.

Senin de içinde her şey çok güzel olacakmış **gibi bir his var mı?**

-miş gibi hissetmek and **miş gibi gelmek** are used to express thoughts that are expressed in English with “to feel as though (it) were”

.....

ALİŞTIRMALAR

Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak **-miş gibi hissetmek / gelmek** ile yan cümleler kurun.

1- **-miş gibi hissetmek**

Ben Türkiye'ye gitmek / evimde olmak Türkiye'ye gidince evimdeymiş gibi hissediyorum.

O kazayı düşünmek / çıldırarak

Selin aşık olmak / bulutların üzerinde yürümek

Sen işten gelmek / çok yorgun görünmek

Ben işten atılmak / dünya başıma yıkılmak

2- **-miş gibi gelmek**

Sen sınavı geçememek / bana gelmemek Sen sınavı geçemeyecekmişsin gibi gelmiyor bana.

- Deniz keman yarışmasını kazanmak / bana
- Ali Selin'e evlenme teklif etmek / sana ?
- İmambayıldı lezzetli olacak / bana
- Benim parti seçimi kazanacak / bana

4. DERS

Soru kelimesi **mı (mi, mu, mü)** ile soru olmayan yan cümleler (*subordinated sentences with question word mı (mi, mu, mü)*) that don't constitute questions: Biraz para kazandım **mı**, hemen bir araba alacağım.

Ben biraz çalıştım **mı** Türkçe'yi hemen öğrenirim. (When I study Turkish a little, I will learn it right away.)

Sen onunla konuştun **mu** onun derdini öğrenirsin.

O memleketine gitti **mi** hayatta geri dönmez.

Biz güldük **mü** herkes güler.

Siz sustunuz **mu** hiç kimse konuşamaz.

Onlar araba aldılar **mı** kesinlikle evde durmayacaklar.

Interrogative particle **mi** refers to different meanings in certain contexts. The first sentence is always in Past Tense while the second one can be in any appropriate tense. It can be used in place of conjunction "when"

.....

ALİŞTIRMALAR

Soru kelimesi **mı (mi, mu, mü)** ile soru olmayan yan cümleler kurun.

Kitabımı sen beğenmek / herkes beğenmek	Kitabımı sen beğendin mi herkes beğenir.
Ben söz vermek / sözümü tutmak	
Sen inanmak / yapamayacağın hiçbir şey olmamak	
Ben bir şeyi kafama koymak / ben mutlaka yapmak	
Sen gitmek / sen bizi unutmak	
O kitap okumak / o huzur bulmak	

5. DERS

Yapım Ekleri (Derivation Affixes): yavaş – **ça**, kadın-**cağız**, çağ – **daş**, bir – **er**, mavi- **msi**.

A) –**ce**, (-**ca** / -**çe**, -**ça**) (added to nouns to express reletativity and similarity):

Ali nihayet adam**ca** bir laf etti.

Sen hep çocuk**ca** işler yapıyorsun.

Selen ona delice**ce** aşıkta.

İlaçlarımı içtiğim süre**ce** iyi hissediyorum.

ben – ce	aylar - ca
sen – ce	günler - ce
okul – ca	süre - ce
Türk – ce	büyük - ce
İngiliz – ce	hoş - ca

B) –**ceğiz**, -**cağız** (-**çeğiz**, -**çağız**) to express pitty and conscience

Kadın**cağız** bütün gün yemek pişirdi.

Çocuk**cağız** elinden gelini yaptı ama sınavı geçemedi.

Kız**cağız** bizi ağırlamak için her şeyi yaptı.

Köy**ceğiz**, Muğla'nın şirin bir ilçesidir.

C) –**daş** (-**deş** / -**taş**, -**teş**) to express equality, partnership and membership.

Bizim oğullarımız ada**ştır**.

O bir Türk vatanda**şı** değil midir?

Hülya senin kar**deş**indir. (*karın-daş*).

Ahmet kimin meslekta**şı**dır?

O, yıllarca benim en yakın sırda**şım** olmuştur.

D) – **er** (-ar): added to numbers to form distribution. The buffer –**ş**- is employed when a number ends with a vowel.

Seyirciler bir**er** bir**er** konser salonuna giriyordu. (*one by one*)

Bu uçak biletleri için iki**ser** bin Lira ödedik. (*two thousand Lira each*)

Beş kişiye adam başı altı**şar** yumurta verirsek toplam kaç yumurta vermiş oluruz?

Her aday ile üç**er** defa görüşme yapılacak.

E) –**msi** (-**ımsı**, -**imsi**, -**umsu**, -**ümsü**) to express similarity.

O davete geldiğinde üzerinde mavib**msi** bir gömlek varmış. (*a blueish shirt*)

Kızcağızın siyah**ımsı** elbisesi yırtık pırtıktı.

Heykeltraş çamuru, hamur**umsu** bir kıvama gelene kadar yoğuracak. (*dough like consistency*)

Adana'nın kurağ**ımsı** mevsimi bazan çok sıkıcı olabilir. (*aridish season*)

Yapım Ekleri are the affixes attached to verb stems or nouns to make new nouns, adjectives and verbs.

KONUŞMA

Lydia, Vancouver'daki Emily Carr Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde resim öğrencisidir. Geçen yıl üniversitenin internet sitesinde bir

öğrenci değişim programının duyurusunu okumuş ve hemen başvurmaya karar vermişti. Başvurusunun kabul edildiğini öğrenince kendini dünyanın en şanslı insanıymış gibi hissetmişti. Şimdi Ankara Güzel Sanatlar Fakültesi'ndeki altı aylık eğitim dönemini bitirmek

üzerebilir. Gelecek hafta bir aylığına Çatal Höyük kazılarına kitalacak ve Neolitik Çağ duvar resimlerinin restorasyonunda çalışacak. Lydia'nın okuldaki arkadaşları onun Çatal Höyük tutkusunun sebebini merak ediyorlar:

Cengiz: Söyler misin kuzum, neden bu kadar heyecanlanıyorsun bu Çatal Höyük konusunda?

Lydia: Bunu sorduğuna inanamıyorum. Düşünsene, neredeyse dokuz bin yıllık bir yerleşim yerindeki kazılara katılacağım.

Binlerce yıllık duvar resimlerini göreceğim ve belki de

onların tamiri ve korunmasında görev alacağım. Ben heyecanlanmayayım da kim heyecanlansın?

Serap: Sorması ayıp olmazsa, bu Çatal Höyük nerede acaba?

Lydia: Bunu bilmediğine şaşırdım doğrusu. Çatal Höyük dünyanın en önemli Neolitik yerleşmelerinden birisidir ve Konya'nın Çumra İlçesi yakınlarındadır.

Kazının internet sitesine bir gözetmanızı tavsiye ederim. Adresi çok kolay:

www.catalhoyuk.com, noktalar olmadan yazacaksınız.

Doğukan: Ben geçen yıl Çatal Höyük ören yerini ziyaret etmişim. İnsan kendini tamamen farklı bir dünyada hissediyor. Binlerce yıl önce yaşamış insanların sırları birer birer gün ışığına çıkarılıyor.

Şeyda: Ben de Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde gördüğüm Çatal Höyük eserlerini unutamıyorum. Çok etkileyici bir Ana Tanrıça heykeli vardı. Başka gören var mı, Ana Tanrıça heykelini?

Lydia: Yanlarında birer panter olan koltuktaki heykelden mi bahsediyorsun?

Şeyda: Evet. Ne kadar güzel, değil mi? Doğum yapan bir kadını temsil ettiğini yazıyorlardı.

Lydia: Bir zamanlar orada yaklaşık sekiz bin kişinin yaşadığı düşünülüyor. Evlerin içinde son derece ilginç duvar resimleri, kabartmalar ve heykeller bulunmuş.

Doğukan: Peki Lydia, sana bir sorum var: sen, isminin Anadolu'daki eski bir krallığın ismi olduğunu biliyor musun?

Lydia: Gerçekten mi? Kutsal kitapta Lydia isimli birisinden bahsedildiğini ve Aziz Paul'un onu Hıristiyanlığa davet ettiğini okumuştum ama Lydia Krallığı'nı bilmiyordum.

Doğukan: Peki Aziz Paul'un Tarsuslu olduğunu biliyor muydun?

Lydia: Evet, onu biliyorum ama Tarsus'un nerede olduğunu bilmiyorum.

Doğukan: Tarsus güneyde, Adana ile Mersin arasındadır. Ben de Tarsusluyum. Çatal Höyük çalışmasından sonra Tarsus'a gelip beni ziyaret etmek ister miydin?

Lydia: Bu çok harika olur. Nazik davetin için çok teşekkür ederim, memnuniyetle kabul ediyorum.

OKUMA

TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK

Türkiye'de 900 yıllık bir kütüphane geleneği vardır. Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk dönemlerinde kütüphaneler cami ve medrese gibi kurumlar içinde yer almıştır. Bunların dışındaki ilk kütüphane, 1678 yılında Köprülü Fazıl Ahmet Paşa tarafından İstanbul'da kurulan "**Köprülü Kütüphanesi**"dir. İmparatorluğun büyümesi ile birlikte Anadolu'nun birçok

yerinde kütüphaneler kurulmuştur. 1884 yılında kurulan "**Kütüphane-i Osmaniye**" ise Osmanlı döneminde devlet tarafından kurulmuş ilk kütüphanedir ve bugün "**Beyazıt Devlet Kütüphanesi**" adıyla hizmet vermektedir.

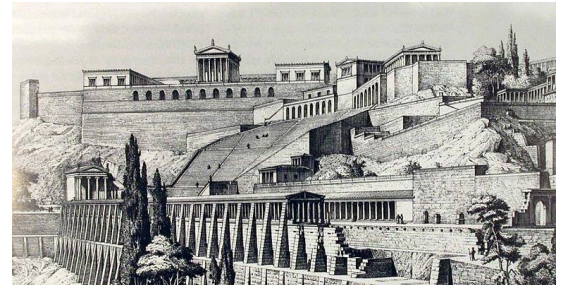
İzmir yakınlarındaki Efes'te bulunan Roma dönemine ait **Celsus Kütüphanesi** (M.S. 110–135) Anadolu'daki en eski kütüphanelerden birisidir. Bu kütüphanede bir zamanlar 14.000 kadar kitap bulunduğu düşünülmektedir. Ama daha önce **Pergamon Kralı II. Eumenes** (M.Ö. 197–

159) tarafından kurulan **Pergamon Kütüphanesi, Alexandria** ile birlikte antik çağın en önemli iki kütüphanesinden birisiydi. Romalı tarihçi **Plutarch**'a göre (M.S. 46–120) Pergamon Kütüphanesi'nde 200.000 civarında kitap bulunuyordu. Alexandria yöneticileri rekabet nedeniyle papirüs ihracatını yasaklayınca Pergamonlular *charta pergamena* yani parşomen'i icat etmişlerdi.

Bugün Türkiye'de 1500'e yakın kütüphane vardır. Merkezden uzak semtlerde, kasaba ve köylerde yaşayan vatandaşlara 65 **gezici kütüphane** ile hizmet götürülmektedir.

Gezici kütüphane geleneğinin en güzel örneğini **Mustafa Güzelgöz** 1950’li yıllarda başlatmıştır. Genç Mustafa 1944 yılında kütüphaneci olarak **Ürgüp**’e atanır. Mustafa kütüphanede heyecanla okurları bekler. Bir gün, beş gün; gelen giden yoktur. Etraftakilerle konuşur, herkese anlatır: “Bakın kütüphane bomboş duruyor, gelin kitap okuyun.” Gelen giden olmaz. Amirlerine durumu bildirir ama bir sonuç alamaz. 23 yaşındaki genç memur bir süre ne yapabileceğini düşünür durur. Sonunda aklına bir fikir gelir. Bürokratları zorlukla ikna ederek bir eşek alır ve iki tane de sandık yaptırır. İki sandığa, kalınlığına göre 180-200 kitap sığar. Kitapları eşeğe yükler ve köy köy gezmeye başlar. Kütüphaneye de bir yazı asar: “Sadece Pazartesi ve Cuma günleri açıyoruz.” Köydeki çocuklar şaşırır. Eşeğe bir sürü kitap yüklemiş bir amca, o gariban çocukların küçücük ellerine kitapları verir. Düşünün, Noel Baba gibi. Noel Baba uydurma, Mustafa Amca ise gerçek. Geyikler yerine eşeği var.

”Çocuklar bunları okuyun, aranızda da değiştirin. On beş gün sonra aynı gün gelip alacağım. Aman yıpratmayın, diğer köylerdeki arkadaşlarınız da okuyacak” der.

Köylerdeki çocuklar Eşekli Kütüphaneciyi her seferinde alkışlarla karşılarlar. Kâlleri küt küt atar heyecandan, sevinç içinde yeni kitapları beklerler. Mustafa Amca’nın ünü etrafa yayılır. Zamanla insanlar kütüphaneye de gelmeye başlar. Mustafa bakar ki kütüphaneye kadınlar hiç gelmiyor. Zenith ve Singer’e mektup yazar: “Bana dikiş makinesi yollayın, firmanızın adını kütüphanenin girişine

kocaman yazayım” der. Zenith dokuz tane, Singer bir tane dikiş makinesi yollar. Salı günlerini kadınlar günü yapar. Kumaşı alan kadın kütüphaneye koşar. On makine yetmediği için sıra

oluşur. Sırada bekleyen kadınların eline birer kitap verir, beklerken okusunlar diye. Okuma-yazma oranının düşüklüğünü görünce halkevlerine okuma yazma kursları vermeye gider. Halıcılık kurslarını başlatır ve bölgede halıcılığı canlandırır. Bu arada valilik Mustafa hakkında dava açar, “kendi görev tanımı dışında davranıyor” diye. 50 yaşına gelen Mustafa Amca baskı nedeniyle emekli olmaya karar verir. Mustafa Amca köylüler arasında efsane olur. Yıllar geçtikçe köylerdeki çocuklarda okuma aşkı yerleşir. Mustafa Amca 2005 yılında vefat ettiğinde tüm Kapadokyalılar onun ölümüne çok üzülür.

Girişimcilik nedir, biliyor musunuz? Bulduğunuz yere yenilik getirmektir. Mutlaka ileri doğru adımlar atmalısınız. Yaptığınız iş olduğu yerde duruyorsa, sizde bir sorun var demektir. İnsan dokunduğu yere değer katmalıdır, tıpkı Eşekli Kütüphaneci Mustafa Amca gibi.

Sorulara cevap verin:

- 1- Türkiye’de kaç yıllık bir kütüphanecilik geleneği vardır?
- 2- İstanbul’da kurulan ilk kütüphanenin ismi nedir?
- 3- Beyazıt Devlet Kütüphanesi ne zaman kurulmuştur?
- 4- Hangi kütüphanede bir zamanlar 14.000 kitap bulunuyordu?
- 5- Antik çağın en önemli iki kütüphanesinin isimleri neydi?
- 6- Pergamonlular neyi icat etmişlerdir?
- 7- Bugün Türkiye’de yaklaşık kaç tane kütüphane vardır?
- 8- Merkezden uzak olan yerlere nasıl hizmet götürülmektedir?
- 9- Mustafa Güzelgöz kimdir?
- 10- Neden bir eşek almıştır?
- 11- Mustafa Amca çocuklara ne der?
- 12- Kütüphaneye kadınları getirmek için Mustafa ne yapar?
- 13- Valilik Mustafa hakkında niye dava açar?

14- Mustafa Amca neden emekli olmaya karar verir?

15- Girişimci insanlar neler yapmalıdır?

<http://www.turkopedi.com/mustafa-guzelgoz-ve-esekli-kutuphane.html>

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ

40. BÖLÜM

1. Bölüm

Olumlu Cümleler (*Affirmative Statement*): *Bu Ali'dir. O bir öğrencidir.*

İpuçlarını kullanarak örnekteki gibi cümleler kurun.

Ahmet / öğrenci / Türk	Bu Ahmet'tir. / O bir öğrencidir. / O Türk'tür.
Linda / öğretmen / Kanadalı	
Julia / sekreter / Amerikalı	
Ali / doktor / Türk	

Basit Sorular (*Simple Questions*): *Ahmet sınıfta mıdır?*

1- Aşağıdaki soruları sorun ve cevap verin.

Ali / öğretmen?	Ali bir öğretmen midir?
Hayır / öğrenci	Hayır, o bir öğrencidir.
O / çalışkan?	?
Hayır / tembel	
Linda / Vancouver'da?	?
Evet / Vancouver'da	

2- İpuçlarını kullanarak örnekteki gibi sorular sorun.

Ali?	Bu Ali midir? Evet, bu Ali'dir.
Sınıfta mı?	O sınıfta mıdır? Evet, o sınıftadır.
Fatma?	Evet,.....
Genç? (yaşlı)	Hayır,
Hüseyin?	Evet,
Hasta?	Evet,
Türkiye? (Kanada)	Hayır,
Çirkin? (güzel)	Hayır,

2. Bölüm

Şahıs Zamirleri (*Personal Pronouns*): *Ben bir öğretmenim.*

1- İpucu kelimeleri kullanarak cümleler kurun.

Ben / öğrenci	Ben bir öğrenciyim.

Sen / mimar
 Biz / kısa boylu
 Ahmet ve siz / çalışkan

2. İpucu kelimeleri kullanarak cümleler kurun.

Deniz / İstanbul / bir piyanist Deniz İstanbul'da bir piyanisttir.
 Helga / İzmir / bir turist
 Fatma / Mersin / işkadını
 Linda / Sivas / İngilizce öğretmeni

Şahıs zamirleri ile sorular (*Questions with personal pronouns*): *Ben bir öğretmen miyim?*

İpucu kelimeleri kullanarak sorular sorun ve cevap verin.

Sen / öğretmen? Sen bir öğretmen misin?
 Hayır / öğrenci Hayır, ben bir öğrenciyim.
 Ben / çirkin??
 Hayır / güzel
 O / üzgün??
 Hayır / mutlu
 Türkçe / zor??
 Hayır / kolay

3. Bölüm

'değil' ile basit olumsuz cümleler (*simple negative sentences with 'değil'*): *Ben bir öğretmen değilim.*

1- İpucu kelimeleri kullanarak olumsuz cümleler kurun.

Ben / öğrenci Ben bir öğrenci değilim.
 O / mimar
 Sen / kısa boylu
 Biz / Kanadalı

"değil" ile basit olumsuz soru cümleleri (*negative interrogative with değil*): *Ben bir öğretmen değil miyim?*

İpucu kelimeleri kullanarak olumsuz soru cümleleri kurun.

Sen / Türkiye'de? Sen Türkiye'de değil misin?
 Hayır / Almanya Hayır, Türkiye'de değilim. Ben Almanya'dayım.
 Bu / bir okul?

Hayır / bir hastane
 O / Yunanistan'da??
 Hayır / Türkiye'de
 Onlar / çirkin??
 Hayır / güzel?

3. Bölüm

kim, ne, nerede ve nasıl ile bilgi soruları (*information questions with who, what, where and how*): **Nasılsun? Nesin? Neredesin? Kimsin?**

1- Aşağıdaki cümlelere göre sorular sorun.

Ali hasta değildir. Ali nasıldır?
 Hüseyin Ankara'da değildir.?
 O Ayşe değildir.?
 Bunlar Leyla ve Burak değildir.?

Sıfatlar (*Adjectives*): *O iyi bir doktordur.*

1- Sorulara cevap verin.

Elbise uzun mudur? Evet, o uzun bir elbisedir.
 Hikaye ilginç midir?
 Problemler kolay mıdır?
 Ev küçük müdür?

2.

Bu ne / roman	Bu nedir?	Bu bir romandır.
O nasıl / ilginç	O nasıl bir romandır?	O ilginç bir romandır.
Bu ne / kedi	?	
O nasıl / sevimli	?	
Bu kim / Ece	?	
O nasıl insan / iyi	?	
O ne / tamirci	?	
Nasıl / kötü	?	

5. Bölüm

Şimdiki Zaman (*Present Continuous Tense*): *O bir kitap okuyor.*

1- Aşağıdaki sorulara cevap verin.

Ahmet şimdi ne yapıyor?

Kitap / okumak	Ahmet kitap okuyor.
Sen bugün ne yapıyorsun? Futbol / oynamak	
Mary ve June şimdi ne yapıyor? Türkçe / öğrenmek	
Tarkan ne yapıyor? Şarkı / söylemek	

Şimdiki Zaman: Sorular (*Present Continuous Tense: Questions*): *O bir kitap okuyor mu?*

1- İpucu kelimeleri kullanarak sorular sorun ve cevap verin.

Sen / İngilizce çalışmak Hayır / müzik / dinlemek	Sen İngilizce çalışıyor musun? Hayır, ben müzik dinliyorum.
Ali / kitap / okumak Evet	?
Siz / Türkçe / konuşmak Evet	?
Hüseyin / uyumak Hayır / çalışmak	?

Şimdiki Zaman: Nesne ve Özne Soruları (*Present Continuous Tense: Object and Subject Questions*): *O kitap mı okuyor? O mu kitap okuyor?*

1- İpucu kelimeleri kullanarak sorular sorun ve cevap verin.

Ali kitap / okumak Gazete	Ali kitap mı okuyor? Hayır, o gazete okuyor.
Fatma Almanca / öğrenmek Türkçe	?
Sen / dans etmek Müzik dinlemek	?
Siz / Ankara'ya gitmek İstanbul'a	?

2- Aynı alıştırmayı **özne soruları** olarak yapın (*do the same exercise as subject questions*).

6. Bölüm

Emir / Rica Cümleleri (*Imperative Sentences / Requests*): *Ona söyle. Unutma.*

1- Önce olumsuz sonra olumlu bir emir cümlesi kurun.

Müzik / dinlemek.

Müzik dinleme.

Beni / dinlemek

Beni dinle.

Gazete / okumak

.....

Kitap / okumak

.....

Hızlı / konuşmak

.....

Yavaş / konuşmak

.....

İspanyolca / öğrenmek

.....

Türkçe / öğrenmek

.....

Kibar Emir / Rica Cümleleri (*Polite Imperative Sentences / Requests*): *Lütfen ona söyleyin. Unutmayın.*

1- Önce olumsuz sonra olumlu bir emir cümlesi kurun.

Sinemaya / gitmek

Sinemaya gitmeyin.

Okula / gitmek

Okula gidin.

Şarkı / söylemek

.....

Gitar / çalmak

.....

Yere / oturmak

.....

Sandalyeye / oturmak

.....

Fransızca / konuşmak

.....

Türkçe / konuşmak

.....

Tekil ve çoğul şahıslar için Emir / Rica cümleleri (*Polite Imperative Sentences / Requests for third person singular and plural*): *Lütfen ona söylesin. Unutmasın.*

1- Önce olumsuz sonra olumlu bir emir cümlesi kurun.

Müzik / dinlemek.

Müzik dinlemesin.

Beni / dinlemek

Beni dinlesin.

Gazete / okumak

.....

Kitap / okumak

.....

Hızlı / konuşmak

.....

Yavaş / konuşmak

.....

Yere / oturmak

.....

Sandalyeye / oturmak

7. Bölüm

İsmin halleri (*Noun Cases*): *Beni* dinle. *Ona* söyle. *Okuldan* gel.

İpucu kelimeleri kullanarak emir cümleleri kurun.

-i hali *accusative* (object case):

Ahmet hastanededir. (Ahmet'i / (o) / ziyaret etmek) Ahmet'i (onu) ziyaret et.

Kapı açıktır. (Kapıyı / (o) / kapatmak)

Yemek lezzetlidir. (Yemeği / (o) / yemek)

Ahmet ve ben geliyoruz. (bizi / beklemek)

-e hali *dative* ile emir cümleleri yapın:

Ben / para / vermek Bana para ver.

Hüseyin ve Ali / bir mektup / yazmak

Otobüs / binmek

Marmaris / gitmek

-de hali *locative* (in – at - on) ile cümleler yapın:

Ahmet / büro / çalışmak Ahmet büroda çalışıyor.

Öğrenciler / okul / İngilizce / öğrenmek

İnternet / birçok bilgi / var.

Kasa / para / yok?

-den hali *ablative* (from) ile cümleler yapın:

Onlar / ben / bilgi istemek Onlar benden bilgi istiyorlar.

Tren / Eskişehir / gelmek

Ben kitabı / siz / ödünç almak

Orhan / okul / ayrılmak

8. Bölüm

Şimdiki Zaman: Olumsuz Sorular (*Present Continuous Tense: Negative Interrogatives*): *Beni dinlemiyor musun?*

İpucu kelimeleri kullanarak olumsuz soru cümleleri kurun.

Yavaş konuşuyorum. (beni / anlamak) Beni anlamıyor musun?

Yemek lezzetlidir. (onu / yemek)

Ahmet ve ben geliyoruz. (bizi / beklemek)

Bu kitap ilginçtir. (onu / okumak)

Renkler: *kırmızı, yeşil, mavi, kahverengi, pembe, sarı, eflatun, beyaz, siyah, turuncu, mor, gri*

Aşağıdaki cümleleri uygun renk sıfatları ile tamamlayın.

(sarı) O sarı bir gömlek giyiyor.

(mavi) Arzu..... elbise giyiyor.

(yeşil) Onlar..... ayakkabı alıyorlar.

(kırmızı) Hüseyin..... elma yiyor.

Renkler ile sorular (*Color questions*): *Ev ne renk?*

1- İpuçlarına göre renkleri sorun ve cevap verin.

Bu araba ne renktir? (mor) Bu araba mordur.

Bu at..... (beyaz)

Bu resim..... (rengarenk)

Bu gül..... (pembe)

9. Bölüm

Geniş Zaman (*Simple Present Tense*): *Ben Pazar günleri televizyon izlerim.*

İpucu kelimeleri kullanarak cümleler kurun.

Onlar / Pazar günü / TV izlemek Onlar Pazar günü TV izlerler.

Ben / Çarşamba / Türkçe / öğretmek

Siz / Cumartesi günü / Türkçe / öğrenmek

Kanadalılar / her zaman / çok çalışmak

Geniş Zaman: Sorular (*Simple Present Tense: Questions*): *Sen Pazar günleri televizyon izler misin?*

İpucu kelimeleri kullanarak sorular sorun ve cevap verin.

Sen / her gün / kitap / okumak Sen her gün kitap okur musun?
Evet Evet, her gün birkaç sayfa okurum.

Arzu / beyaz elbise / giymek?
Evet / her zaman

Onlar / her yıl / tatil yapmak?
Evet

Siz / her akşam / şarap / içmek?
Evet

Geniş Zaman: Kibar Ricalar (*Simple Present Tense: Polite Requests*): *Kapıyı açar mısın?*

İpucu kelimeleri kullanarak kibar ricalar yapın.

Hava çok sıcak. Pencere / açmak	Pencereyi açar mısın?
Çok açım. Yemek / hazırlamak	?
Çok hastayım. Beni / hastane / götürmek	?
Çok susadım. Biraz / su getirmek	?

Geniş Zaman: Olumsuz Cümleler (*Simple Present Tense: Negative Statements*): *Ben Pazar günleri televizyon izlemem.*

Aşağıdaki sorulara olumsuz cevap verin.

Sen her gün kitap okur musun?	Hayır, ben her gün kitap okumam.
Arzu her zaman beyaz elbise giyer mi?	Hayır
Siz her akşam şarap içer misiniz?	Hayır.....
Ben hiç yalan söyler miyim?	Hayır.....

Geniş Zaman: Olumsuz Sorular (*Simple Present Tense: Negative Interrogatives*): *Sen Pazar günleri televizyon izlemez misin?*

Verilen cümlelere göre olumsuz soru cümleleri kurun.

Ben çay içmem.	Sen çay içmez misin?
Sen kitap okumazsın.	?
O okula gitmez.	?
Siz et yemezsiniz.	?

10. Bölüm

Belirtisiz İsim Tamlamaları (*Indefinite Compound Nouns*): *arkeoloji müzesi, ders kitabı*

1. Aşağıdaki isim tamlamalarını tamamlayın.

Van / kedi	Van kedisi
Okul / yol	
Vancouver / ada	
Yemek / tencere	

2. İpuçlarını kullanarak şimdiki zaman ve geniş zamanda cümleler yapın.

Ben / sokak köpekler / sevmek (-i hali)	Ben sokak köpeklerini severim.
Siz / Vancouver ada/ vapur ile / gitmek (-e hali)	
Biz / bir Van kedi / almak istemek	
Onlar / Bodrum kale / gelmek (-den hali)	

İyelik Zamirleri (*Possessive Pronouns - genitive case*): benim kitabım, senin ayakkabın.

1. İpucu kelimeleri kullanarak cümleler kurun.

Sen / ayakkabı / beyaz Senin ayakkabın beyazdır.
 O / kedi / küçük
 Siz / mutfak / geniş
 Orhan / araba / eski

2. İpuçlarını kullanarak soru cümleleri kurun.

Kimin / kitap / ilginç Kimin kitabı ilginçtir?
 Kimin / ayakkabı / beyaz?
 Kimin / kedi / küçük?
 Kimin / araba / eski

Benim var / senin yok (*I have / you don't have*): Benim kitabım var. Senin ayakkabın yok.

İpucu kelimeleri kullanarak cümleler kurun.

Ben / çok para / var Benim çok param var.
 Onlar / hiç para / yok
 Biz / piyano / var
 Sen / suç / yok

Aşağıdaki sorulara örnekteki gibi cevap verin.

Güner'in çok parası var mı? Hayır, onun çok parası yok.
 Senin büyük bir evin var mı? Evet,.....
 Sizin çok arkadaşınız var mı? Evet,.....
 Onların sevimli bir kedisi var mı? Hayır,.....

11. Bölüm

Sayılar (numbers) 1 - 20: bir, iki, üç...

1- 1'den 20'ye kadar sayın.

2- Aşağıdaki sayıları yüksek sesle okuyun:

3 7 11 15 19 2 6 12 18 14

Sayılar (numbers) 20 - 1001: yirmi, otuz, kırk...

1- 20'den 100'e kadar sayın.

2- Sayıları yüksek sesle okuyun: 31 55 76 94 205 1210

Var / Yok: Masada ne var, ne yok? **Nerede ne var?**

1- İpuçlarına göre cümleleri tamamlayın.

(tablo) Duvarda bir tablo var.

(iki yumurta) Tava.....
 (kitap) Yer.....
 (beş çocuk) Kahraman Ailesi.....

2- a) Aynı alıştırmaları “**yok**” ile yapın;

12. Bölüm

Bilgi Soruları (*Information Questions*): *İşe nasıl gidersin?*

İpuçlarını kullanarak aşağıdaki sorulara cevap verin.

Ahmet nerede çalışıyor, bir fabrikada mı yoksa bir mağazada mı? (mağaza)

- O bir mağazada çalışıyor.

Ahmet ne satıyor, ayakkabı mı yoksa elbise mi? (elbise)

.....

Öğle yemeğini nerede yiyor, işte mi yoksa evde mi? (işte)

.....

Kim ile yemek yiyor, Ali ile mi yoksa Hüseyin ile mi? (Ali)

.....

Özel isimlerde iyelik (*possesive with proper names*): *Ahmet'in yeşil bir arabası var.*

Onur / kitap / ilginç

Onur'un kitabı ilginçtir.

Jerry / ev / Marmaris'te

.....

Hatice / baba / yaşlı

.....

Kemal ve Özlem / kız / sevimli

.....

13. Bölüm

Ne zaman ile bilgi soruları (*Information Questions with when*): *Ne zaman tatile gidersin?*

İpuçlarını kullanarak örnekteki gibi cümleler kurun.

Siz / bize / gelmek

Siz ne zaman bize gelirsiniz?

Bu / akşam

Biz bu akşam size geliriz.

Onlar / okula / gitmek

.....?

Her gün

.....

Sen / çalışmak

.....?

Haftada üç gün

.....

Siz / kayak yapmak

.....?

Kışın

.....

Saat soruları (*Clock time questions*): *Saat kaç? Saat on iki.*

Hatice saat kaçta hangi işleri yapar?

Kalkmak (6.20)	Hatice saat altıyı yirmi geçe kalkar.
Kahvaltı yapmak (6.45)	Yediye çeyrek kala kahvaltı yapar
İşe gitmek (7.15)	
Kahve içmek (9.30)	
Öğle yemeği yemek (12)	
Gazete okumak (12.40)	
Eve gitmek (4.30)	
Spor yapmak (5.15)	
Akşam yemeği yemek (6.45)	

14. Bölüm

-ecek, -acak ile Gelecek Zaman: *Ben yarın İstanbul'a gideceğim*

Aşağıdaki insanlar yarın ne yapacak?

Arzu / sinema / gitmek.	Arzu yarın sinemaya gidecek.
Çocuklar / TV / seyretmek	
Ben / gazete okumak	
Sen / uyumak	

Gelecek Zamanda Olumsuz Cümleler: *Ben yarın İstanbul'a gitmeyeceğim.*

Aşağıdaki insanlar ne yapmayacaklar?

Orhan ve Hilal şarkı söylemek	Orhan ve Hilal şarkı söylemeyecek.
Melis piyano çalmak	
Biz Ağustos'ta Türkiye'ye gitmek	
Sen karpuz almak	

Gelecek Zamanda Soru Cümleleri: *Sen yarın İstanbul'a gidecek misin?*

1- Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak sorular sorun ve cevap verin.

Sen / işe gitmek / araba	Sen işe araba ile gidecek misin?
Onlar / dolmuşa binmek	?
Siz / piknik / yapmak	?
Biz / Türkçe öğrenmek	?

2- Aynı alıştırmaları **nesne** ve **özne** soruları şeklinde yapın.

15. Bölüm

Gelecek Zaman: Bilgi Soruları (*Future Tense: Information Questions*): *Ne zaman İstanbul'a gideceksin? (kim, ne, nerede, nasıl)*

İtalik yazılara göre soru cümleleri kurun.

Hüseyin Ağustos'ta tatile çıkacak mı?.	Hayır. <i>Ne zaman tatile çıkacak?</i>
O Avrupa'ya gidecek mi?	Hayır.?
O Orhan ile mi tatile gidecek?	Hayır.?
Onlar otobüsle mi seyahat edecek?	Hayır.?

16. Bölüm

Geçmişte devam eden zaman: olumlu cümleler (*Affirmative Statements with past of be*):
Geçen hafta Ankara'daydım.

Aşağıdaki cümleleri geçmiş zamana çevirin.

Ben bugün evdeyim. (dün - okul)	<i>Dün okuldaydım.</i>
Katie şimdi Vancouver'da. (geçen ay - Adana)	
Onlar şimdi öğretmen. (5 yıl önce - öğrenci)	
Sen bu yaz çalışıyorsun. (geçen yaz - işsiz)	

Geçmişte devam eden zaman: olumsuz cümleler (*Negative Statements with the past of be*):
Geçen hafta burada değildim.

Ben geçen yaz Antalya'daydım. (burada)	Burada değildim.
Annem geçen hafta nezleydi. (iyi)	
Geçen Mayıs'ta hava karlıydı. (güneşli)	
Tarkan'ın şarkısı hüznüydü. (neşeli)	

Geçmişte devam eden zaman: soru cümleleri (*Questions with past of be*): *Geçen hafta hasta mıydın?*

Geçmişte devam eden zamanda sorular sorun ve cevap verin.

Futbol maçı / dün gece	<i>Futbol maçı dün gece miydi?</i>	Hayır, maç Cuma günüydü.
Orhan ve Ali / orada	?	Evet, onlar da oradaydı.
Çocuklar / evde	?	Hayır, çocuklar sinemadaydı.
Maç / saat dokuz buçukta	?	Hayır, sekizdeydi.

17. Bölüm

Geçmiş Zaman: Olumlu Cümleler (*Past Tense: Affirmative Statements*): *Geçen hafta ne yaptın?*

Aşağıdaki cümleleri geçmiş zamana çevirin. “**Dün**” ifadesini kullanın.

Ben her gün okula giderim.	<i>Ben dün okula gittim.</i>
Sen her gün kitap okursun.	?
Biz öğretmene sorular sorarız.	?
Onlar şimdi su içiyorlar.	?
Leyla her gün kızına hikaye anlatır.	?

Geçmiş zaman: Soru Cümleleri (*Past Tense: Questions*): *Sen dün işe gittin mi?*

Uygun zaman ifadeleri kullanarak geçmiş zamanda evet / hayır soruları sorun.

Ben bugün çok sıkı çalışıyorum.	<i>Dün de çok sıkı çalıştın mı?</i>
Biz Cumartesi günleri evi temizleriz.	?
O her Pazar çamaşır yıkar.	?
Siz her yıl anne ve babanızı ziyaret edersiniz.	?

18. Bölüm

Geçmiş Zaman: Olumsuz Cümleler (*Past Tense: Negative Statements*): *Ben dün okula gitmedim.*

Aşağıdaki cümleleri olumsuz olarak tamamlayın.

Ben geçen hafta her gün okula gittim <i>ama Ali her gün gitmedi.</i>
Sen dün kitap okudun <i>ama ben</i>?
Biz öğretmene bir soru sorduk <i>ama siz</i>?
Onlar dün akşamki partide şarap içtiler <i>ama sen</i>?
Kemal ve Ece bu sabah telefon ile konuştu <i>ama biz</i>?

Geçmiş zaman: olumsuz soru cümleleri (*Past Tense: Negative Interrogatives*): *Sen dün işe gitmedin mi?*

Geçmiş zamanda olumsuz soru cümleleri kurun.

Siz /Pazar günü / bahçeyi temizlemek?	Siz Pazar günü bahçeyi temizlemediniz mi?
O / dün / Ahmet’i aramak?	?
Biz bu sabah ekmek yapmak?	?
Sen geçen hafta her gün işe geç gelmek?	?

19. Bölüm

Geçmiş zaman: Bilgi Soruları (*Past Tense: Information Questions*): *Sirk ne zaman geldi?*

İpuçlarını kullanarak ne, nerede, nasıl, kim, ne zaman v.b. ile bilgi soruları sorun ve cevap verin.

Dün Ali gitmek <i>futbol maçına</i>	Dün Ali <i>nereye</i> gitti?

Ali maça geçen hafta gitmek	?
Geçen hafta Ali maça gitmek	?
Bizim takım çok iyi oynamak	?

İçinde ve üzerinde (Prepositional Phrases: *inside and on*): Çiçekler vazonun içindedir.

İpuçlarını kullanın ve örnekteki gibi cümleler kurun.

ayran / bardak	Ayran bardağın içindedir.
tabak / masa	
kitap / kutu	
resim / onun cüzdanı	

20. Bölüm

Geçmişte devam eden Zaman (*Past Continuous Tense*): O Türkçe öğreniyordu.

İpuçlarını kullanarak geçmişte devam eden zamanda cümleler kurun.

Ahmet Bey / yemek pişirmek	Ahmet Bey yemek pişiriyordu.
Ben / ütü yapmak	
Siz uyumak	
Sen / kazak örmek	

Geçmişte devam eden Zaman: Olumsuz Cümleler (*Past Continuous Tense: Negative Statements*): Sen yazmıyordun.

Aşağıdaki cümleleri olumsuz yapın.

Ben pencereyi açmak	Ben pencereyi açmıyordum.
Onlar Tarkan'ı beklemek	
Siz kitap okumak	
Biz çay içmek	

21. Bölüm

Özne Soruları (*Subject Questions*): Kim koşuyordu? Ne gidiyordu?

Ali su içiyordu.	Kim su içiyordu?
Yerde kitaplar var.	?
Ben bir mektup yazdım.	?
Tren yavaş gidiyordu.	?

22. Bölüm

hangi, ve hangisi ile sorular ve olan ile cevaplar (*Questions with 'which' and 'which one' and answers with 'the one'*): *Hangi çocuk Ayşe? Hangisi Hatice? Kısa olan.*

İpuçlarını kullanarak **hangisi** ile başlayan bir soru sorun ve **olan** ile cevap verin.

Ben iki roman aldım. Deniz bir tanesini okudu.
O (onlardan) hangisini okudu? (kısa) Kısa **olanı** okudu.

Fazıl iki parça çaldı. Siz bir tanesini dinlediniz.
.....? (hızlı)

Ali iki Türk filmi seyretti. Onlardan birinden hoşlandı.
.....? (komik)

Selim üç sokak kedisi gördü. Bir tanesini eve götürdü.
.....?(beyaz)

altında, üstünde - üzerinde, içinde (*Prepositional phrases: under, on (above) and in*): *Kedi masanın altındadır. Köpek masanın üstündedir. Su bardağın içindedir.*

Kedi koltuğun altında mıdır? (üstünde) Hayır, kedi koltuğun üstündedir.
Gemi köprünün üstünde midir? (altında)
Kaplan kafesin dışında mı yatıyor? (içinde)
Lamba masanın altında mıdır? (üzerinde)

Önde, önünde, arkada, arkasında, yakınında, yanında, bitişiğinde, uzağında, arasında (*Prepositional phrases: in front, in front of, behind, in back of, near, next to, far from, between*): *Araba evin önündedir.*

Selma, Deniz ve Bekircan Kanada'ya gidiyor ve arkadaşları Burak, Volkan ve Vedat, havaalanında onları yolcu ediyor. Kim, nerede duruyor?

Deniz / Vedat ve Burak / arasında Deniz, Vedat ve Burak'ın arasında duruyor.
Selma / Volkan ve Burak / önünde
Burak ve Volkan / Selma/ arkasında
Bekircan / Vedat / yanında

-ki eki ile ilgi sıfatları (*relation adjectives with the suffix -ki*): *Evin önündeki araba siyahtır.*

-ki eki ile örnekteki gibi sıfat tamlamaları yapın.

Kedi sandalyenin üzerindedir. O kahverengidir. Sandalyenin üzerindeki kedi kahverengidir.
Kirazlar ağaçtadır. Onlar kırmızıdır.
Türkler Kanada'dadır. Onlar çalışkandır.
Çocuk sahnededir. O keman çalıyor.

23. Bölüm

Geniş zamanın geçmişİ (*used to*): *Haftada bir yüzerdim.*

İlkokulda ne yapardınız? İpuçlarını kullanarak bir soru cümlesi kurun ve sonra cevap verin:

Piyano çalmak	Sen ilkokulda piyano çalar mıydın?
Evet	Evet, ben ilkokulda piyano çalardım.
TV seyretmeyi sevmek	?
Evet	
Masa tenisi oynamak	?
Hayır	
Okula yürüyerek gitmek	?
Evet	

İki fiilli cümleler (*infinitive + verb*): *Ben Türkçe öğrenmek istiyorum.*

İpucu kelimeleri kullanarak fiil + istemek ile farklı zamanlarda cümleler kurun.

Ben spor yapmak (<i>past continuous</i>)	Ben spor yapmak istiyordum.
Biz Türkiye’de yaşamak (<i>present</i>)	
Siz uzun elbise giymek (<i>past</i>)	
Sen Türkçe film izlemek (<i>future</i>)	

Cümlelerin nesnesi olarak infinitive (*Infinitive as object of the verb*): *Ben Türkçe konuşmayı biliyorum.*

İpuçlarını kullanarak cümleler kurun:

Gina Türkçe konuşmak / bilmek	Gina Türkçe konuşmayı bilir.
Alisa ödev yapmak / unutmak	
Ben müzik dinlemek / hoşlanmak	
Sen seyahat etmek / nefret etmek	

- Infinitive + için ile cümleler kurun. İpucu kelimeleri kullanın:

Ben / ev almak / para biriktirmek	Ben ev almak için para biriktiriyorum.
O mektup yazmak / kalem aramak	
Ali araştırma yapmak / kütüphaneye gitmek	
Jane Türkçe öğrenmek / ders almak	

24. Bölüm

-meli,malı (should): *Para kazanmak için ne yapmalıyım? Sen para kazanmak için çalışmalısın.*

İpuçlarını kullanarak -meli, -malı ile cümleler kurun.

Bugün çok yoruldun. (sen / dinlenmek)	Dinlenmelisin.
O bugün çok uyudu. (o / artık uyanmak)	
Ders saat 1'de. (biz / geç kalmamak)	
Park temizdir. (siz / yere çöp atmamak)	

zorunda olmak (have to), mecbur olmak (must): *Saat 8'de okulda olmak zorundayım. Üniversiteye gitmeye mecburum.*

1- **zorunda olmak** ile cümleler kurun, ipuçlarını kullanın.

Ben / saat 8.5'ta işe gitmek	Saat 8.5'ta işe gitmek zorundayım.
O / bu yıl okula başlamak	
Sen / her gün iki sayfa kitap okumak	
Biz / dün evi temizlemek	

2- **mecbur olmak** ile cümleler kurun, ipuçlarını kullanın.

Öğrenciler ders çalışmak (<i>present</i>)	Öğrenciler ders çalışmaya mecburdur.
Aşçı yemek pişirmek (<i>past</i>)	
Türk erkekleri askere gitmek (<i>present</i>)	
Biz yürümek (<i>past</i>)	

lazım ve gerek (necessary – required to – need to): *Benim şimdi gitmem lazım (gerekıyor).*

-mak gerek ve -mak lazım ile farklı zamanlarda cümleler kurun. İpuçlarını kullanın.

Ben / bu yaz Türkiye'de olmak (<i>lazım</i>)	Benim bu yaz Türkiye'de olmam lazım.
Sen / yarın Van'a gitmek (<i>gerek</i>)	
Biz / geçen hafta faturayı ödemek (<i>gerek</i>)	
Volker / bu yıl Türkçe öğrenmek (<i>lazım</i>)	

kaç or kaç tane (how many), ne kadar (how much): *Kaç tane bavul almalıyım? Ne kadar paraya ihtiyacım var?*

Türk Kanada Cemiyeti bir piknik planlıyor. Her şeyden **ne kadar** ve **kaç tane** almalılar?

Onlar köfte yapmayı düşünüyorlar. <i>-meli, -malı</i>	Kaç tane köfte almalılar?
Onlar gazoz almak istiyorlar. <i>gerek</i>	?
Onlar çay ikram etmek istiyorlar. <i>lazım</i>	?
Çay için şeker lazım. <i>gerek</i>	?
Onlar kağıt tabak alacaklar <i>gerek</i>	?

25. Bölüm

-ebilmek, -abilmek (*can, may, might*): *Türkçe konuşabilir misin? Evet, konuşabilirim.*

İpuçlarını kullanarak **-abilir, -ebilir** ile sorular sorun ve olumlu cevap verin.

Halil / basketbol oynamak

Halil basketbol oynayabilir mi?

Evet

Evet, o basketbol oynayabilir.

Sen / her yıl Türkiye'ye gitmek

.....?

Evet

.....

Biz / arkadaş olmak

.....?

Evet

.....

Siz / hızlı yürümek

.....?

Evet

.....

-ebilmek, -abilmek ile olumsuz cümle ve olumsuz soru (*Negatives and negative interrogatives with can, may, might*): *Türkçe konuşamam Türkçe konuşamaz mısın?*

-ebilmek, -abilmek ile sorular sorun ve olumsuz cevap verin. İpuçlarını kullanın.

Ben / dışarı çıkmak

Ben dışarı çıkabilir miyim?

Hayır,

Hayır, sen dışarı çıkamazsın.

Ali / bizimle kalmak

.....?

Hayır,

.....

Sen / her gün 10 km koşmak

.....?

Hayır,

.....

Biz / şimdi yemek yemek

.....?

Hayır,

.....

Farklı zamanlarda **-ebilmek, -abilmek** ile cümleler (*can, may and might in different tenses*): *Ben okuyabildim. Sen okuyabileceksin.*

Farklı zamanlarda **-ebilmek, -abilmek** ile sorulara cevap verin.

Sen Türkçe konuşabiliyor musun?

Evet, ben Türkçe konuşabiliyorum.

John otobüs bileti alabildi mi?

Evet,.....

Onlar sabah erken kalkabilir mi?

Hayır,.....

Hüseyin sınıfı geçebildi mi?

Evet,.....

-ip, -mak cümleleri (*... and do statements*): *Ahmet kitabı alıp gitti.*

-ip, -mak ile farklı zamanlarda cümleler kurun. İpuçlarını kullanın.

Ben bu yaz Türkiye'ye gitmek gelmek (*future*) Ben bu yaz Türkiye'ye gidip geleceğim.
 Sen o kitabı bugün okumak bitirmek (*s. present*)
 O erkenden yatmak uyumak (*past*)
 Biz evi silmek süpürmek (*p. continuous.*)

-ayım / -eyim; -ayım mı? /elim mi? Cümleleri (*let me/us do; shall we do?*): Sana yardım edeyim. Sinemaya gidelim mi?

-ayım mı /elim mi ile sorular sorun:

Yorgun görünüyorsun (*ben/ bir sandalye getirmek*) Sana bir sandalye getireyim mi?
 Suzan susadı. (*ben/su getirmek*)
 Telefon çalıyor. (*ben/cevap vermek*)
 Rüzgâr esiyor. (*biz/pencereyi kapatmak*)
 26. Bölüm

dilek soruları ve cevapları (*would like to*): Çay içmek ister miydiniz? Evet, iyi olurdu.

İpuçlarını kullanarak **-mak isteri(m)** cümlelerini **-mak isterdi(m)** cümlelerine çevirin.

Halil basketbol oynamak ister. O basketbol oynamak isterdi.
 Ben / denizde yüzmek isterim.
 Biz / arkadaş olmak isteriz.
 Siz / Türkçe öğrenmek istersiniz.

acaba ile sorular (*Questions with 'I wonder'*): Benimle Türkçe konuşabilir misiniz acaba?

İpuçlarını kullanarak **acaba** ile sorular sorun.

Yarın yağmur yağmak Acaba yarın yağmur yağar mı?
 Sen Ahmet'e yardım edebilmek?
 O sözünü tutmak?
 Siz Türkçe konuşabilmek

-en/-an sıfatları (*adjectives with '-en/-an' suffix*): Gelen adam; Gülen palyaço

İpuçlarını kullanarak **en / -an** sıfatları ile sorulara cevap verin.

Bu hangi uçaktır? (İzmir'den gelmek) Bu İzmir'den gelen uçaktır.
 Kim çok şey bilir? (çok okumak). Çok okuyan çok şey bilir.
 Bu kimdir? (keman - çalmak – adam)
 Kim Türkçe konuşabilir? (Türkçe öğrenmek)
 Hangi çocuk Hasan'dır? (kısa boylu olmak)

27. Bölüm

İyelik zamirleri ve sıfatları: (*Possessive pronouns and adjectives: my - mine*): *Hangisi benimki?*

İyelik zamirlerini kullanarak sorulara evet ile cevap verin.

Bu senin kitabın mıdır?	Evet, o benimki.
Şu araba onun mudur?	
Bunlar sizin kalemleriniz midir?	
Şunlar onların arkadaşları mıdır?	

hiç, fazla, biraz, birkaç, birçok, çok, bazı, bazen, (*any, never, a few, a little, some, many*): *Hiç paran yok mu? Biraz var.*

İpuçlarını kullanarak **hiç, fazla, biraz, birkaç, birçok, bazı, bazen** ile sorulara cevap verin.

Sen hiç okyanusta yüzdün mü? (<i>hayır</i>)	Hayır, ben hiç okyanusta yüzmedim.
O bisiklete biner mi? (<i>bazen</i>)	
Sen hiç balık tuttun mu?(<i>birkaç kere</i>)	
Türkiye’de hangi şehirler kalabalıktır? (<i>bazı</i>)	
Volker Türkiye’ye kaç kere gitti? (<i>birkaç</i>)	
Onlar sigara içer mi? (<i>asla</i>)	
Türkçe biliyor musun? (<i>biraz</i>)	
Kim Türkiye’ye gitmek ister mi? (<i>çok</i>)	

28. Bölüm

Belgisiz zamirler: birisi; bazısı; herhangi birisi; herkes; hiçbirisi, hiç kimse (Indefinite pronouns: *someone, no one, anyone*): *Kim yapabilir? Herhangi birisi yapabilir.*

Belirtisiz zamirleri kullanarak sorulara cevap verin.

Sen kimin yanında oturuyorsun? (birisi)	Ben birisinin yanında oturuyorum.
Kime sorayım? (herhangi birisi)	
Kim dışarıya çıktı? (hiç kimse)	
Bu tavuklar sizin mi? (başka birisi)	
Kim Türkçe öğrenebilir? (herkes)	

-erek, -arak cümleleri (*by ...ing statements*): *O koşarak bize geldi.*

İpuçlarını kullanarak **-erek, -arak** ile cümleler kurun.

O / gülümsemek / konuşmak	O gülümseyerek konuşur.
Biz / koşmak / işe gitmek	
Ece / şarkı söylemek / banyo yapmak	
Patronum /bağırarak / konuşmak	

-lık, -lik, -luk, -lük ekleri ile isimler ve sıfatlar (*Nouns and adjectives with -lık, -lik, -luk, -lük suffixes*): *mutluluk, hastalık.*

-lık (-lik, -luk, -lük) eki ile cümleleri tamamlayın.

Onu görmek benim için en büyük mutluluktur.

Bu hasta..... onu çok yordu.

İyi..... yapmak bana mutluluk veriyor.

Onun yaptığı kötü..... unutmayacağım. (*-i hali required*)

Türkiye’de birçok gün..... gazete vardır.

Benim evimin yıl..... vergisi çok arttı.

Onların Çeşme’de bir yaz..... var.

Cemile’nin yaz..... evi satı.....tır.

Hasan’ın arabası kira.....tır.

Biz altı kişi..... bir masada sekiz kişi oturduk.

29. Bölüm

gibi, aynı ve **-den farklı** ile karşılaştırmalar (*comparisons with like, the same as and different from*): *Onun arabası benimki gibi mi? Hayır, onun arabası seninkinden farklı.*

Melis ve Deniz ikizdir; **gibi, aynı** ve **farklı** ile cümleler kurun.

Saç rengi / gibi Melis’in saç rengi Deniz’inki gibidir.

elbise / farklı

göz rengi / aynı

saç stili / farklı

Ne kadar ile sorular, **-ki kadar** ile karşılaştırmalar, **kadar** ile cevaplar (*Questions with how much, comparisons with as as, as much as and answers with as*): *Onların evi bizimki kadar büyüktür.*

1-İpuçlarını kullanarak sorulara cevap verin.

Senin hikayen ne kadar etkileyicidir? (ben) Benim hikayem seninki kadar etkileyicidir.

Onun arabası ne kadar pahalıdır? (biz)

Ece’nin kitabı ne kadar sıkıcıdır? (ben)

Can’ın boyu ne kadar uzundur? (Veli)

2-

Sen ne kadar para kazanıyorsun? (Metem) Ben Metem kadar para kazanıyorum.

Kemal ne kadar çalıştı? (Hakan)

Can ne kadar hızlı yüzebilir? (Selim)

Gül ne kadar güldü ? (Tülay)

-den / -dan daha ile karşılaştırmalar (*Comparisons with more than, less than*): Koray Meltem **'den daha** çalışkandır.

Aşağıdaki sorulara cevap verin:

Hangisi daha pahalıdır, araba mı, bisiklet mi?	Araba bisikletten daha pahalıdır.
Hangisi daha zor, bu ders mi, geçen ders mi?	
Hangisi daha lezzetli, hamburger mi, kebab mı?	
Hangisi daha eğitici, kitap mı, TV mi?	

hem ... hem de ..., ya ... ya da ... ve ne ... ne de ... ile cümleler (*sentences with both, either or and neither nor*): *O hem bir doktor hem de bir ressamdır.*

1. **hem ... hem de** ile cümleler yapın.

Türk yemekleri / lezzetli / sağlıklıdır.	Türk yemekleri hem lezzetli hem de sağlıklıdır.
Biz / İzmir / Kuşadası / gittik.	
Sinan / yakışıklı / zekidir.	
Onlar / künefe / baklava / yedi.	

2. **ya ... ya da ...** ile cümleler yapın.

Mesaj at / telefon aç.	Ya mesaj at ya da telefon aç.
Suzan / mühendis / doktor / olacak.	
O / evin içinde / bahçede / çalışacak.	
Biz / ayran / şalgam / içiyorduk.	

3. **ne ... ne de ...** ile cümleler yapın.

İzmir'de hava / çok sıcak / çok soğuktur.	İzmir'de hava ne çok sıcak ne de çok soğuktur.
Kedi / yemek yedi / su içti.	
Tatilde / güneşlenir / denize girersiniz.	
Bisiklet / araba sürmeyi biliyorum.	

30. Bölüm

en ile cümleler (*superlatives*): *En pahalı olan kablodur.*

İpuçlarını kullanarak **en** ile cümleler kurun.

En küçük il hangisidir? <i>Aydın</i>	En küçük il Aydın'dır
En inatçı hayvan hangisidir? <i>katır</i>	
En hızlı atlet hangisidir? <i>Uzun boylu</i>	
En kısa boylu çocuk kimdir? <i>Hatice</i>	

-li, (-lı, -lu, -lü) ve **-siz (-sız, -suz, -süz)** ile yapılan sıfatlar (*adjectives with with and without*): *O paralı bir gösteridir, parasız göremezsiniz.*

1- Boşlukları **-li, (-lı, -lu, -lü)** ile doldurun ve ipuçlarına göre sorulara cevap verin.

Ahmet ve Hülya ev..... midir? (nişanlı)	Hayır, onlar nişanlıdır.

Bu tiyatro gösterisi para..... mıdır? (değil)	Hayır,
Gelin düğünde heyecan.... mıydı?	Evet,
Antalya'da hava bulut..... mudur? (güneşli)	Hayır,
Şu şemsiye.... adam senin kardeşin, değil mi?	Evet,
O akıl..... bir çocuk mudur? (değil)	Hayır,
Sen düzen.... ders çalışır mısın?	Evet,
Siz Türkçe öğrenmekte karar... mısınız?	Evet,
Bu evrak giz.... midir? (değil)	Hayır,
Bilgisayar.... eğitim gerek.... midir?	Evet,
Suzan eğitim.... bir insan mıdır? (değil)	Hayır,

2- Boşlukları **-siz (-sız, -suz, -süz)** ile doldurun ve ipuçlarına göre sorulara cevap verin.

Bu çok kullanış.... bir telefon, değil mi?	Hayır, o çok kullanışlı bir telefondur.
Mustafa çok düzen.... bir öğrenci midir?	Hayır,
Sen anlayış.... bir öğretmen misin?	Hayır,
Bu kurs ücret.... midir?	Hayır,
Eğitim.... yaşamak mümkün müdür?	Hayır,
Salih sağlık.... mıdır?	Hayır,

-meden / -madan ile cümleler (*without ... ing*): *Beni görmeden gitme.*

İpuçlarını kullanarak **-meden / -madan** ile *farklı zamanlarda* cümleler kurun.

O yemek yemek / tv seyretmek	O yemek yemeden film seyretti.
Siz / Türkiye'ye gitmek / Türkçe öğrenmek	
Ali / çalışmak / para kazanmak	
Sen düşünmek / konuşmak	

-meden / -madan + önce (*before ...-ing*) ile cümleler: *Beni görmeden önce gitme.*

İpuçlarını kullanarak **-meden / -madan önce** ile *farklı zamanlarda* cümleler kurun.

Yener her kitabı okumak / eleştirmek	Yener her kitabı okumadan önce eleştirir.
Ben işe gitmek / kahvaltı yapmak	
Sen uyumak / müzik dinlemek	
Biz yatmak / duş almak	

-dıktan (-dikten, -duktan, -dükten) sonra ile cümleler (*after ...ing*): *Geldikten sonra uyudu.*

-dıktan (-dikten, -duktan, -dükten) sonra ile cümleler kurun. Gereken yerlerde ismin hali eklerini ekleyin.

O sabah kalkmak / yatak yapmak (<i>present</i>)	O sabah kalktıktan sonra yatağını yapar.
Ali düşünmek / konuşmaya başlamak (<i>past</i>)	
Sen bizden ayrılmak / ev gitmek (<i>past cont.</i>)	
Sen ders bitmek / nereye gitmek? (<i>future</i>)	

31. Bölüm

mümkün oldukça ile cümleler (*statements with as ... as possible*): Ben mümkün oldukça sık Türkiye'ye giderim.

mümkün ile sorular sorun ve cevap verin.

Susuz yaşamak (hayır) Susuz yaşamak mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir.
 Çalışmadan para kazanmak (hayır)
 Türkiye'de vapurla gezmek (evet)
 Vancouver'da kayak yapmak (evet)

Sorulara **mümkün oldukça** ile cevap verin.

Sen ne kadar hızlı Türkçe öğrenmek istersin? (*hızlı*)

-Ben **mümkün oldukça** hızlı Türkçe öğrenmek isterim.

Ali ne kadar para kazanmak zorundadır? (*fazla*)

-.....

Onlar ne zaman Türkiye'ye gitmek isterler? (*yakın bir zamanda*)

-.....

Siz hep nasıl bir evde yaşamak istediniz? (*geniş*)

-.....

Mary'nin kaç kelime ezberlemesi lazım? (*çok*)

-.....

-dir (-dır, -dur, -dür) ile cümleler (*for*): Üç yıldır Kanada'da yaşıyoruz.

-den / -dan beri ile cümleler (*since*): Sabahtan beri çalışıyorum.

İpuçlarını kullanarak **-dir** ve **-den beri** ile sorulara cevap verin.

Canan ne zamandır tıp okuyor (*üç yıl*) O üç yıldır tıp okuyor.

Ne zamandan beri Ankara'dasınız? (*1988*) Biz 1988'den beri Ankara'dayız.

Onlar kaç yıldır arkadaştır? (*birkaç*)

Senin kaç yılından beri evin var? (*2001*)

Cem ne zamandır orada çalışır? (*iki gün*)

Beni ne zamandan beri arıyorsunuz? (*Aralık*)

-(y)e / -a kadar ile cümleler (*up to, until*): Biz akşama kadar ders çalıştık.

İpuçlarını kullanarak **-e / -a kadar** ve **-ene / -ana kadar** ile cümleler kurun.

Can / gelecek yıl /okula gitmek (*future t.*) Can gelecek yıla kadar okula gidecek.

Siz gelmek / biz oturmak (*past t.*) Siz gelene kadar biz oturduk.

O / sabah / uyumak (*cont. t.*)

Biz / Ağustos / Türkiye'de kalmak (*future t.*).....

Sen uyumak / ben kitap okumak (*simple t.*)

32. Bölüm

-makta / -mekte olmak: geçmişte başlayıp devam eden zaman (*Present Perfect Continuous Tense*): *İki yıldır Türkiye’de yaşamaktayım.*

İpuçlarını kullanarak **-makta / -mekte** ile sorular sorun ve cevap verin.

Necdet / ne iş yapmak?
Elektrikçi olarak çalışmak

Necdet ne iş yapmaktadır?
O elektrikçi olarak çalışmaktadır.

Cem bu otelde kalmak?
Hayır,

.....
.....

Nuri / nerede oturmak?
Köşedeki evde oturmak

.....
.....

Siz / ne zamandır aşçılık yapmak?
12 yıl

.....
.....

-ince, -diğinde ve -diği zaman ile yan cümleler (*subordinated sentences with when*): *Türkiye’ye gidince sizi ararım.*

İpuçlarını kullanarak **-ince** ile yan cümleler kurun.

Film başlamak / (ben) sizi çağırmak
Hava kararmak / (sen) lambayı yakmak
Mektubu almak / onlar cevap yazmak
Yemek yapmak / Selin bizi davet etmek

Film başlayınca (ben) sizi çağırırım.

.....
.....
.....
.....

-meyince, -mediğinde, ve -mediği zaman ile yan cümleler (*negative subordinated sentences with when*): *Sen gelmeyince biz de gitmedik.*

İpuçlarını kullanarak **-meyince** ile farklı zamanlarda yan cümleler kurun.

Sen aramamak / biz aramak
Biz gitar çalmamak / o şarkı söylememek
Ben para vermemek / o ekme almamak
Ayşe gelmemek / biz üzölmek

Sen aramayınca biz aradık.

.....
.....
.....
.....

-irken ve iken ile yan cümleler (*subordinated sentences with while*): *Sen gelirken biz gidiyorduk.*

1- İpuçlarını kullanarak **irken** (**-ırken, -urken, -erken, -arken, -rken**) ile farklı zamanlarda yan cümleler kurun.

İsa bisiklet sürmek / köpeği yanında koşmak İsa bisiklet sürerken köpeği yanında koşuyordu.

Biz yemek yapmak / o yardım etmemek	Biz yemek yaparken o yardım etmez.
Ben koşmak / yere düşmek	
Sen uyumak / biz evden ayrılmak	
Sami ders çalışmak / radyo dinlememek	

2- İpuçlarını kullanarak **iken (-yken, -ken)** ile farklı zamanlarda yan cümleler kurun.

Ben heyecanlı / iyi konuşamamak	Ben heyecanlıyken iyi konuşamam.
Ali çocuk / çok hastalanmak	
Sen Türkiye’de / Türkçe öğretmek	
Siz burada değil / yağmur yağmak	

33. Bölüm

Eğer, -se (ise) ile olabilir/ gerçekleşebilir şart cümleleri (*Probable / possible conditional if sentences*): *Eğer taksiye binersen çabuk gidersin.*

İpuçlarını kullanarak **eğer / -se** cümleleri kurun (yan cümle **geniş** veya **gelecek zaman** olabilir).

Sen Türkiye’ye gitmek / iyi vakit geçirmek	Eğer Türkiye’ye gidersen iyi vakit geçirirsin.
Biz teleskopla bakmak / Jüpiter’i görmek	
Onlar Ankara’ya gelmek / biz ziyaret etmek	
O ağlamak / ben üzülme	

Eğer, -yorsa ile şimdiki zamanda **şart cümleleri** (*Conditional if sentences in present continuous tense*): *Eğer Türkçe öğrenmek istiyorsan, çok çalışmalısın.*

İpuçlarını kullanarak, örneklerdeki gibi **olumlu ve olumsuz eğer / -yorsa** cümleleri kurun.

O ders çalışmak / sen rahatsız etmemek	Eğer o ders çalışıyorsa, onu rahatsız etme.
Onlar Türkiye’de yaşamak, dil öğrenmeli	
Ben çeşme suyu içmek, sen de içebilmek	
Ben Vancouver’da yaşamak, yağmuru sevmeli	

Eğer, -seydi / -saydı ile imkânsız/ gerçekleşmeyecek cümleler (*Improbable / impossible conditional if sentences*): *Eğer bilseydim sizinle giderdim.*

1- İpuçlarını kullanarak **olumlu eğer / -seydi** cümleleri kurun.

Sen kazak giymek / üşümek	Eğer sen kazak giyseydin üşümezdin.
Hakan araba ile gitmek / yorulmamak	
Onlar kapıyı kilitlemek / hırsız girememek	
Benim cep telefonum olmak / kısa mesaj yazmak	

2- İpuçlarını kullanarak **olumsuz eğer / -seydi (-meseydi)** cümleleri kurun.

Parası olmak / ben tatile çıkamamak	Param olmasaydı tatile çıkamazdım.
Onun arabası bozulmak / o erken gelmek	
Hava soğuk olmak / biz pikniğe gitmek	
O Türkçe öğrenmek / onunla tanışmamak	

... **-ip –madığı** (yapıp yapmadığı) ile yan cümleler (*subordinated sentences with if*): Onun gelip gelmeyeceğini bilmiyorum.

İpuçlarını kullanarak **-ip / -madığı** ile geçmiş ve gelecek zamanda cümleler kurun.

Ahmet kirayı vermek / ben bilmemek	Ahmet'in kirayı verip vermediğini bilmiyorum.
Onlar, evi temizlemek / bana söylemek	Evi temizleyip temizlemeyeceklerini bana söyleyecekler.
Annem yemek pişirmek / biz bilmemek	
Öğretmen, ben ödev yapmak, sormak	
Ben görevi bitirmek / senin haberin olmamak (<i>requires –den hali</i>)	

34. Bölüm

Olmak fiili ile **-mişli geçmiş zaman** (*story past tense with the verb to be*): Selin geçen hafta hastaymış.

olmak / -miş ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun.

Ahmet neden bize kızgın olmak?	Ahmet neden bize kızgınmış?
Türkçe konuşmak hiç zor olmamak	Türkçe konuşmak hiç zor değilmiş.
Kanada'da seyahat etmek pahalı olmak	
Onun babası şair olmamak	
Hüseyin'in arabası bozuk olmak	
Kanada'da hava nasıl olmak?	

-yor / -mişli geçmiş zaman (*story past tense with present cont. tense suffix: -yor / –miş*): Hakan bugün Kanada'ya geliyormuş.

-yor / -miş ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun.

Beni kim aramak?	Beni kim arıyormuş?
Siz aceleyle gitmek	
Biz hiç susmamak	
Tim Türkçe mi öğrenmek?	

-miş / -di ile geçmiş zaman (*story past tense with past tense suffix: -miş / -di*): Hakan geçen yıl Kanada'ya gelmişti.

-miş / -di ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun. İpuçlarını kullanın.

Sen o kitabı ne zaman okumak?	Sen o kitabı ne zaman okumuştun?
Geçen Eylül'de siz balığa gitmek	
Aslı arabasını aylar önce satmamak?	
Siz iki yıl üst üste Antalya'ya gitmek	

-ecek / -miş ile hikaye zaman (*story tense with future tense suffix: ecek / -miş*): Hakan yarın okula başlayacakmış.

ecek / -miş ile olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun. İpuçlarını kullanın.

Zeki artık şarkı bestelemek	Zeki artık şarkı besteleyecekmiş.
Siz içkinizi yudumlamak	
Sen bankaya para yatırmamak	
Ben bankadan para çekmek?	

35. Bölüm

-l ve -n + iyor ile şimdiki zamanda edilgen cümleler (*passive with -l and -n in present continuous tense*): Yollar önce tamir ediliyor ve sonra temizleniyor.

-l (-ıl, -il, -ul, -ül) / -n (-ın, -in, -un, -ün) ile edilgen cümleler kurun.

Parkta konser / vermek	Parkta konser veriliyor.
Bugün ev / boyamak	
Bilet için / sıraya girmek	
Sorulara / cevap vermek	

-l ve -n + -r (geniş zaman), ile edilgen cümleler (*passive with -l and -n in simple present, tense*): Yollar önce tamir edilir ve sonra temizlenir.

İpuçlarını kullanarak edilgen cümleler kurun.

parkta oturmak	Parkta oturulur.
bilgisayar kapatmak	
dosyalar düzenlemek	
Gereksiz belgeler silmek	

-I ve -n + -yordu (geçmişte devam eden zaman) **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n in past continuous tense*): *Yollar önce tamir ediliyor ve sonra temizleniyordu.*

Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak geçmişte devam eden zamanda örnekteki gibi edilgen cümleler kurun.

Duvar boyamak	Duvar boyanıyordu.
Bahçe süpürmek	
çiçek ekmek	
buğdaylar hasat etmek	

-I ve -n + -dı (geçmiş zaman) **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n in past tense*): *Yollar önce tamir edildi ve sonra temizlendi.*

Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak geçmiş zamanda örnekteki gibi edilgen cümleler kurun.

Arabanın motoru sökmek	
teker takmak	
lastik şişirmek	

-I ve -n + -mış (mişli geçmiş zaman) **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n in -miş past tense*): *Yollar önce tamir edilmiş ve sonra temizlenmiş.*

İpuçlarını kullanarak **-I ve -n + -mış** (mişli geçmiş zaman) ile edilgen cümleler kurun.

çimler biçmek	Çimler biçilmiş.
ağaç dikmek	
et kavurmak	
patates haşlamak	

-I ve -n + -abilmek / -ebilmek **ile edilgen cümleler** (*passive with -I and -n + modal verbs*): *Yollar önce tamir edilebilir ve sonra temizlenebilir.*

İpuçlarını kullanarak **-I ve -n + -abilmek / -ebilmek** ile edilgen cümleler kurun.

para saymak	Para sayılabilir.
ödeme çek ile yapmak	
peşin ödemek	
kredi çekmek	

36. Bölüm

-ecek, (-acak) ve -dik (-dık, -dük, -duk) + ismin halleri ile yan cümleler (nesne cümleleri) (*Subordinated sentences as the object of the main sentences with past and future tense participles*): *Ben, sizinle burada karşılaşacağımı sanmıyordum.*

İpuçlarını kullanarak olumlu, olumsuz ve soru olarak yan cümleler kurun.

Ben sanmıyorum. Yarın hava yağmurlu olacak.

Ben yarın havanın yağmurlu olacağını sanmıyorum.
Sen şirkete bildirdin mi? Ben yarın işe gidemeyeceğim.

.....
O bize anlattı. Onlar toplantıda neler konuştular.

.....
Biz düşünüyorduk. Siz Türkçe biliyorsunuz.

Doğrudan anlatma (*direct speech*): Hasan bana, “Bu sabah geç uyandım”, dedi.

İpuçlarını kullanarak farklı zamanlarda, olumlu, olumsuz ve soru olarak doğrudan anlatma cümleleri kurun.

Hasan / bugün okul kapalı olmak Hasan bize “Bugün okul kapalıydı”, demişti.

Biz / bütün gün eşekler gibi çalışmak

Can / 30 yıl Japonya’da yaşamamak

Gelin / biz mutluluktan uçmak

demek ve **ki** ile doğrudan anlatma (*direct speech with demek and ki*): Hasan bana dedi ki, “Bu sabah geç uyandım”.

İpuçlarını ve *demek ki* kullanarak farklı zamanlarda, olumlu, olumsuz ve soru olarak doğrudan anlatma cümleleri kurun.

Sen / Ben bir öğretmen olmamak Sen dedin ki, “Ben bir öğretmen değilim”.

Biz / O iyi bir aşçı olmak

Ben / Türkçe öğrenmek zevkli olmak

Sıla ve sen / biz tembel olmamak

... **diye** ile doğrudan anlatma (*direct speech with diye*): Oya bu sabah “Nasılsınız?” diye sordu.

Aşağıdaki cümleleri İngilizce’ye çevirin.

Beni ararsın diye düşünmüştüm ama boşu boşuna beklemişim.

I thought you would call me but I waited for nothing (now I discover).

Ben size her zaman fıkra anlatacağım diye bir söz vermedim.

.....
Asiye bir ay boyunca param yok diye ağladı ama hep pahalı elbiseler almaya devam etti.

.....
Dedem, beni ne zaman ziyaret edeceksiniz diye sordu fakat bir cevap veremedim.

.....

A) ecek, ancak ile dolaylı anlatma (*indirect speech with future tense suffix*): Hasan bana bu sabah geç kalkacağını söyledi.

B) –dik (-dık, -dük, -duk) ile dolaylı anlatma (*indirect speech with past tense suffix*): Hasan bana bu sabah geç kalktığını söyledi.

Aşağıdaki cümleleri birleştirerek dolaylı cümleler kurun.

Ben söylüyorum. / Ben dün ders çalıştım. Ben dün ders çalıştığımı söylüyorum.
 O söylüyordu. / O güzel yemekler yapacak.
 Sen söyledin. / Sen okuldan eve geldin.
 Biz ona söyledik. / sen geç kalacaksın.

sormak fiili ile dolaylı cümleler (*indirect speech with the verb **sormak***): Hasan bize yarın ne yapacağımızı sordu.

Aşağıdaki cümleleri birleştirerek dolaylı cümleler kurun.

O bize sordu. Biz nereye gideceğiz?
 O bize, (bizim) nereye gideceğimizi sordu.
 Biz sorarız. O nasıl yemek yaptı?

 Sen sormazsın. Biz nasıl geçiniriz?

 Biz sorduk. Akşam ne yediniz?

37. Bölüm

Cümlelerin nesnesi olarak infinitive (*Infinitive as the object of the verb*): Ben yemek pişirmeyi biliyorum.

İpuçlarına bakarak örnekteki gibi nesne cümleleri kurun.

Ali bilmiyor / tasarruf etmek Ali tasarruf etmeyi bilmiyor.
 Ali fark etti / o tasarruf etmeyi bilmiyor Ali tasarruf etmeyi bilmediğini farketti.
 Ben özledim / bisiklet sürmek
 Ben hatırladım / ben bisiklet sürmüyorum
 Sen öğrendin / heykel yapmak
 Sen söylüyorsun / heykel yapmayı öğrendin
 O çok sever / kitap okumak
 Biz unutmadık / o kitap okumayı çok sever

çünkü ve -eceği, (-acağı) / -diği (-dığı, -düğü, -duğu) için ile yan cümleler (subordinated sentences with **because**): *Sen şanslısın çünkü Türkçe öğreniyorsun. Sen Türkçe öğrendiğin için şanslısın.*

Örneğe bakarak ve ipuçlarını kullanarak cümleler kurun.

-Ali her gün çalışmıyor / onun paraya ihtiyacı yok
Ali, paraya ihtiyacı olmadığı için hergün çalışmıyor.

-Ben Türkçe öğreniyorum / Türkçe öğrenmekten hoşlanıyorum.
.....

-Hüseyin para biriktiriyor. O gelecek sene bir ev almayı düşünüyor.
.....

-Murat hastaneye yatırılacak. O kaza geçirdi.
.....

-diği sürece / müddetçe ile cümleler (*as long as sentences*): *Param olduğu sürece sorun yok.*

İpuçlarını kullanarak -diği (-dığı, -düğü, -duğu) sürece ve -dığı müddetçe ile farklı zamanlarda olumlu ve olumsuz cümleler kurun.

Senin ehliyetin olmamak / araba sürememek Ehliyetin olmadığı sürece araba süremezsün.

İsa kitap okumak / sıkılmamak

Bebek karnı doymak / ağlamamak

Sen tembel olmamak / para kazanmak

-diği hâlde ve -e rağmen ile cümleler (*sentences with conjunctions although, even though, in spite of*): *Susan Türkçe bilmediği halde Türkiye gezisinden çok hoşlandı. Ben çok çalışmama rağmen yeterince para kazanamıyorum.*

1- İpuçlarını kullanarak **-dığı halde** ile cümleler kurun.

Benim arabam var. İşe otobüsle giderim. Arabam olduğu halde işe otobüsle giderim.

Onun çok parası var. O israf yapmaz.

Biz söz verdik. Toplantıya katılmadık.

Hava sıcaktır. Ben denize gitmiyorum.

2- Aynı alıştırmaları **-e rağmen** ile yapın. Sonra **-dığı halde** ve **-e rağmen** ile olumsuz cümleler kurun.

-dikçe ... daha ve -diğinden beri ile cümleler (*sentences with the more / as + verb, and since + verb*): A) *Türkçe'yi öğrendikçe daha çok seviyorum.* B) *Eve geldiğinden beri hiçbir şey yemedi.*

A) -dikçe ve -dikçe daha ile farklı zamanlarda cümleler kurun.

O konuşmayı uzatmak / insanlar sıkılmak O konuşmayı uzattıkça insanlar sıkıldı.
 Ben kebab yemek / daha fazla şişmanlamak
 Sen uyumak / daha çok uyumak istemek
 Sinem düşünmek / daha karamsar olmak

B) -dığından beri ile cümleler kurun.

Ben işe girmek / hiç zamanı olmamak Ben işe girdiğimden beri hiç zamanım yok.
 Sen ona küsmek / o mutsuz olmak
 Ahmet doğmak / ben onu görmemek
 Köprü yapılmak / ben ilk defa geçmek

38. Bölüm

-tense (would rather, rather than) ve yerine (instead of, in place of) ile cümleler: *Ben Almanca öğrenmektense (öğrenmek yerine) Türkçe öğrenmeyi tercih ederim.*

-tense (-tansa) ve yerine ile cümleler kurun.

Ben TV seyretmek / radyo dinlemek/ tercih etmek. TV seyretmektense radyo dinlemeyi tercih ederim.
 Sen evi temizlemek / kitap okumak.
 O havuzda yüzmek / denizde yüzmek
 Jane Çince öğrenmek / Türkçe öğrenmek

-ecekti, -acaktı ile cümleler (*Future Past Tense in Turkish*): *Yarın tatile çıkacaktık ama hastalandığımız için gidemeyeceğiz.*

Aşağıdaki cümleleri İngilizce'ye çevirin.

Öğleden sonra havuzda yüzecektik ama birden yağmur başladı ve içeride kaldık.

We were going to swim in the pool in the afternoon but it started to rain and we satyed indoors.

Kerem, Aslı'ya, onu sevdiğini söyleyecekti ama utandığı için söyleyemedi.

Hava raporuna göre bu hafta hava karlı olacaktı ama bak, her yer günlük güneşlik.

Yıllarca para biriktirdiler, sözde bir ev alacaklardı ama sonra bir tekne alıp denizlere açıldılar.

-miş olmak / -iyor olmak ile cümleler (*will have done and will be doing /will have been doing* sentences): *Ben yarın bu saatlerde kalkmış olacağım / kalkıyor olacağım.*

-miş olmak ve **-iyor olmak** ile cümleler kurun.

Sen bu dersten sonra bu konuyu öğrenmek	Sen bu dersten sonra bu konuyu öğrenmiş olacaksın.
Biz yarın bu konuyu çalışmak	Biz yarın bu konuyu çalışıyor olacağız.
Siz gelecek yıl bu zamanlar ne yapmak?	
Ben açıkladıktan sonra sen her şeyi anlamak	
Onlar yarın sabah evi boyamayı bitirmek	
Sen geldiğinde yemek pişmek	

-dırmak / tırmak ve **-ata / -ada** ile cümleler (*get or make someone/something do something*): *Bu sabah arabayı çalıştırdım ve işe gittim.*

İpuçlarını kullanarak **-dır, -dir, -dur, -dür / -tır, -tir, -tur, -tür** ile farklı zamanlarda, olumlu, olumsuz ve soru cümleleri kurun.

Sen ne zaman çeşmeyi / tamir etmek?	Sen çeşmeyi ne zaman tamir ettireceksin?
Ben kışın arabanın lastiğini / değiştirmemek	Ben kışın arabanın lastiğini değiştirmedim.
Onlar üç çocuğu / okumak	Onlar üç çocuğu okutuyorlar.
Sen bana çocukluğumu / hatırlamak	
Lütfen beni / kızmamak	
O kazayı kimse ona unutmak	
Ben her hafta evi / temizlememek	

39. Bölüm

-ıgını, -ıgına, -ıgından ile yan cümleler (*subordinated sentences - that conjunction*): *Tanıştığımıza memnun oldum.*

İpucu kelimeleri kullanarak **-ıgını, -ıgına, -ıgından** ile farklı zamanlarda cümleler kurun.

Ben memnun olmak / sizinle tanışmak	Sizinle tanıştığımıza memnun oldum.
Ahmet anlamaya çalışmak / sen ne demek	Ahmet senin ne dediğini anlamaya çalışıyor.
O yalan söylemek / sen inanmamak	
O söylemek / benim çok çalışmam gerek	
Biz görmek / sen kitap okumak	

Ne zaman -ise... ile yan cümleler (*subordinated sentences with whenever*): *Ne zaman Türkiye'ye gitsem müzeleri gezerim.*

Aşağıdaki cümleleri İngilizce'ye çevirin.

Ben ne zaman acıklı bir film görsem ağlarım.

I cry whenever I watch a sad movie.

Ne zaman ihtiyacın olsa ben hep senin yanında olmadım mı?

.....

Ne zaman isterse gelip gidebileceğini sanmasın.

.....

Biz ne zaman parka gitsek yağmur yağıyor.

.....

O ne zaman kaybettiği kedisini düşünse gözleri yaşlarla doluyormuş.

.....

-miş gibi hissetmek / gelmek ile yan cümleler (*subordinated sentences with as if, as though*):

Ne zaman Kapadokya'ya gitsem farklı bir gezegendeymiş gibi hissediyorum.

Aşağıdaki ipuçlarını kullanarak **-miş gibi hissetmek / gelmek** ile yan cümleler kurun.

1- **-miş gibi hissetmek**

Ben Türkiye'ye gitmek / evimde hissetmek Türkiye'ye gidince evimdeymiş gibi hissediyorum.

Selin aşık olmak / bulutların üzerinde yürümek

Sen işten gelmek / çok yorgun görünmek

Ben işten atılmak / dünya başıma yıkılmak hissetmek

2- **-miş gibi gelmek**

Sen sınavı geçememek / bana gelmemek Sen sınavı geçemeyecekmışsin gibi gelmiyor bana.

Deniz keman yarışmasını kazanmak / bana

İmambayıldı lezzetli olacak / bana

Benim parti seçimi kazanacak / bana